

SLOVENSKA ZAVEST EVROPSKA ZAVEST

Živimo v času, ko se porajajo nove stvarnosti na vseh področjih. To velja tudi za duhovni svet oz. svet vrednot, ki jih vsaka doba nujno iznaša ali poudarja. Nekoč je npr. narodna zavest bila med glavnimi družbeno-idejnimi osnovami evropskih narodov. Pomislamo samo na devetnajsto stoletje, ko se je v bistvu najostreje in subtilno izoblikoval pojem naroda in njegove zavesti. Jezik, kultura, zgodovina, tradicija, šege in običaji, verska podlaga skupnosti - vse to je bilo med glavnimi temelji pojma narodne zavesti. Danes se vse to počasi spreminja. Osnova sicer ostaja vedno živa in ljudem, ki sestavljajo določen narod, prisotna, vendar gledamo morda na to nekoliko drugače. V našem času je poleg drugega in iz določenih objektivnih razlogov prišlo do novih dimenzij te zavesti. Z gradnjo večje, nadnarodne družbene in politične ureditve, kot je Evropa (ki pa nikakor ne zatre narodnega občestva in bistva), nastaja tudi neka nova zavest, ki bi jo lahko imenovali - evropska.

"Slovenska narodnost (Nationalität) in slavenski jezik! To je za nas conditio sine qua non! to se pravi: ali se mi ne oglašamo, kakor svobodni narod in ako svoj jezik ne ubranimo - smo muha, smo kakor riba brez vode, kakor ptica brez peruti. Ako pa mi le samo svojo narodnost in svoj jezik zdaj ubranimo, je vse dobro; ako bi se nam nobena druga želja ne spolnila kakor le-ta - je toliko, kakor da bi že vse druge naše želje spolnjene bile." Tako je pisal ljubljanski stolni kaplan in slovenski rodoljub Matija Majer v prelomnem letu 1848. In te besede so tudi danes aktualne.

Misli in besede, ki ne potrebujejo komentarja ali dopolnila. Še posebno so lahko primerne prav za slovenske narodne skupnosti, ki imajo ob sebi kak večinski narod, in tako tudi za našo skupnost v Italiji, veljajo pa tudi za matico. Iz njih se odraža globoka in prepričana slovenska zavest, ki je lahko za zgled marsikateremu izobraženemu Slovencu danes. To je zavest, ki se oplaja ob slovenstvu Trubarja in Bohoriča mimo Prešerna in Slomška vse do Cankarja ali Župančiča, da ostanemo le pri največjih mojstrih naše besede. Aktualna pa je tako v gorenjski ali koroški vasi kot v blišči vele mestnega vrveža, v primorskem naselju kot v avstralski planjavi, od Blejskega pa do Michigankega jezera. In tudi nikaka multikulturalnost je ob naši trdni volji in obrambi ne bo zamajala.

"Vsak narod se mora najprej sam evropeizirati." Tako je zapisal leta 1924 grof Rihard Coudenhove-Kalergi, ustanovitelj združenja Paneuropa, enega prvih evropeističnih organizacij. Danes smo v letu Gospodovem 1998. Vprašamo se lahko, kako smo se Slovenci medtem "evropeizirali". Pri tem ne mislim na gospodarske in socialne dosežke, ki naj odgovarjajo Maastrichtu in se bodo tudi po njih merili rekviziti za vstop slovenske države v Evropo. Tudi "evro" ne bo rešil vseh naših vprašanj, kot jih ne bo rešil za Italijo. Pri tem gre za neko globljo človeško in duhovno identiteto naroda in njegovo podobo.

/ STRAN 3

ANDREJ BRATUŽ

PREDSEDNIK ITALIJANSKE VLADE V DEŽELI F-JK

PREDSEDNIK PRODI V GORICI SPREJEL TUDI SLOVENCE

JURIJ PALJK

Predsednik italijanske vlade Romano Prodi se je v ponedeljek, 30. marca, mudil v Furlaniji-Juljski krajini, kjer je najprej obiskal Trst in se tam srečal z deželno političnim vodstvom. V Gorico je Prodi prišel na povabilo krajevnih industrijcev, ki so na sejmišču ob Soči priredili posvet z naslovom *Industrijski sistem v F-Jk - Goriška na poti proti tretjemu tisočletju*.

Predstavniki industrijcev in trgovske zbornice ter krajevni politični veljaki so se na Prodi v Gorici obrnili predvsem s prošnjo, naj Goriške ne pozabi, ko se le-ta mora že pripravljati na vstop Slovenije v EZ. Prav bližnji vstop Slovenije v Evropsko zvezo je bil osrednja tema vseh posegov. Goriška bi lahko doživela isto usodo, kot jo je pred kratkim doživel Trbiž ob vstopu Avstrije v EZ, ko je ostalo brez zaposlitve veliko ljudi, dejansko vsi zaposleni v špediterskih podjetjih in v vseh tistih dejavnostih, ki so kakorkoli povezane z mejo.

V Gorici so Prodi tudi prosili, naj sedanja vlada čimprej poskrbi za sredstva za prenovitev avtocestnega odseka od Vileša do Gorice in za čimprejšnjo dograditev avtoceste od Gorice do Ljubljane, ker bi le tako lahko Goriška tudi v prihodnje upala v razvoj prevoznitva in industrije. Nasploh so vsi nastopajoči ugotavljali, da je tudi Goriška vse manj industrializirana in tako zaostaja za drugimi pokrajinami v severovzhodni Italiji.

O tem in drugih temah, ki se dotikajo razvoja Goriške in naše dežele, so v Gorici spregovorili po vrsti: predsednik Trgovinske zbornice za goriško pokrajino Enzo Bevilacqua, goriški župan Gaetano Valenti, predsednik goriške

pokrajine Giorgio Brandolin, predsednik industrijcev na Goriškem Emilio Sgarlatta ter predstavnik tržaških industrijcev Federico Paccorini.

Vsem je bilo skupno predvsem to, da so Prodi kot predsednika vlade prosili, naj vlada ne pozabi našega območja in naj priskoči na pomoč, ker bo posebno na Goriškem potrebno spremeniti gospodarsko podobo pokrajine v luči vstopa Slovenije v EZ. Vsi nastopajoči so se tudi zavzeli za to, da bi vlada omogočila deželi F-Jk ohranitev avtonomije, ki jo uživa.

Romano Prodi jih je nagovoril zelo sproščeno in jim takoj povedal, da je zelo pazljivo poslušal njihove posege. Rekel je, da je bil vesel dejstva, da so nastopajoči govorili tudi o načrtih in ne samo o vladni pomoči, kot je to navada. Obljubil jim je vladno pomoč, pa čeprav ni pozabil omeniti posebne avtonomije, ki jo uživa dežela Furlanija-Juljska krajina, ki dobi iz Rima vsako leto na vsakega prebivalca kakih sedem milijonov lir, s katerimi sama upravlja, medtem ko je v drugih deželah povprečje okrog dva milijona lir. Prodi v svojem posegu tudi ni pozabil omeniti slovenske manjšine, za katero je dejal, da se zanjo v Rimu pripravlja toliko pričakovani zaščitni zakon, omenil pa je tudi, da je vsaka manjšina bogastvo in je sožitje znamenje omikanega življenja. Prodi je bil optimist tudi glede sodelovanja s Slovenijo, saj je pohvalil odnose s sosedno državo in dejal, da so Italijani lahko ponosni, če bodo aktivno pomagali Sloveniji pri vstopanju v EZ. Dejaj je, da je vesel, ker ima Italija urejene odnose s sosedno državo, omenil trilateralo s Slovenijo, Hrvaško in tudi trilateralni dogovor s Slovenijo in Madžarsko.

STRAN 2

Predsednik Prodi in senator Mitja Volčič v Gorici (Foto Bumbaca)

ITALIJA NA PRAGU EVROPSKE DENARNE UNIJE

Evropski svet bo 2. in 3. maja dokončno sklepal o Evropski monetarni zvezi. Dokončno bo ugotovil, katere države članice EZ bodo lahko na začetku prihodnjega leta uvedle skupno valuto evro, pri čemer bodo odločilna določila t.i. maastrichtske pogodbe.

Na osnovi poročil, ki sta ju pred dnevi pripravila Komisija v Bruslju in Evropski denarni zavod v Frankfurtu, ima trenutno 11 držav članic EZ pogoje za uvedbo skupne valute. Med njimi je tudi Italija.

Prodijeva vlada in koalicija Oljke sta upravičeno ponosni, da se jima je posrečilo doseči uspeh, ki so ga poznavalci ita-

lijanskih razmer še pred dobrim letom popolnoma izključevali. Pri tem so navajali predvsem podatke o javnem primanjkljaju, ki je bil znatno višji od 3% Kosmatega notranjega proizvoda (it. PIL), kot predvideva maastrichtski sporazum.

Sedanja osrednja vlada pa je s t.i. "enkratnimi ukrepi" proti vsem nepovoljnim napovedim dosegla, da je bil eden temeljnih pogojev za vstop v monetarno unijo spoštovan, saj je javni primanjkljaj konec leta 1997 znašal manj kot 3 odstotke Kosmatega notranjega proizvoda. Zato sta oba pristojna organa te dni prižgala tudi za Italijo zeleno luč.

DL / STRAN 2

02 Matjaž Rustja
KOSOVO VČERAJ IN DANES

Če na volitvah z večinskim sistemom zmagaš in prevzameš vlado, še ne pomeni, da imaš tudi vso oblast. Če bi namreč tako bilo, bi se demokracija spremenila v režim.

(ALBERTO RONCHEY)

03 Erik Dolhar / intervju
PETER GERDOL

04 Jurij Paljk
CERKVENI DOKUMENT O SHOAH

05 Dorica Makuc
IZ VOJNEGA SOVRAŠTVA PRIJATELJSTVO

06 Martina Slavec
SLOVENC, UMETNOST IN DRŽAVA

07 Milan Gregorič
POBUDA, KI POVEZUJE LJUDI

08 Ivan Žerjal / pogovor
PETER MOČNIK

10 Danijel Devetak
SREČANJE KULTURNIH DRUŠTEV V DOLU

12 Erika Jazbar / pogovor
ANNA MISSONI

13 Marjan Drobež
26. DOSP V NOVI GORICI

15 Erik Dolhar
ALBERT ZENIČ V FORMULI 3

PROF. PIRJEVEC O KOSOVU

KOSOVO VČERAJ IN DANES

MATJAŽ RUSTJA

Sobotno srečanje v SKK je privabilo lepo število dijakov, maturantov in tudi študentov, saj je bil uspeh večera tako rekoč zagotovljen. Priznani univerzitetni profesor, zgodovinar Jože Pirjevec je z enkratno nazornostjo in dovršenostjo začrtal velike dogodke, ki so oblikovali Kosovo in kosovska nerešena vprašanja.

Novejši izgredi na kosovski zemlji stoletnih nemirov so bili povod za večer zgodovine in logosa, za razumevanje sedanjosti s pomočjo preteklosti, kjer so temelji vsakdanjega življenja.

Globoke korenine napetosti segajo v 14. stoletje ali pa še dlje, ko je začel srbski narod ustvarjati državo, katere center je bil na Kosovu. Srbi poosebljajo še danes narodno kulturo in zgodovinsko samozavest s Kosovom. Leta 1389 je bitka na Kosovem polju začela srbski poraz in torej prinesla na balkanska tla turški jarem. Poleg tega pa je bitka rodila v Srbiji svobodo in mistiko ljudske pesmi, ko je po nebeškem načrtu sam narod sprejel žrtev nase, da bi tako dosegel zmago v nebeškem kraljestvu. Vera in narod sta se neizmerno povežala, srbska Cerkev je bilo edino, kar jim je ostalo pod Turki (mestece Peć na Kosovem je bilo sedež patriarhata).

S 17. stoletjem je začela turška roka šibeti, potem ko ji ni uspelo zamahniti nad Dunajem (1683); cesarske čete so potisnile turške preko Donave. Tako so se Srbi umaknili s Kosova (s patriarhom vred) in se naselili v Vojvodini v habsburškem cesarstvu. Kosovsko rodovitno zemljo so naselili Albanci, ki so sicer že dolgo tam bivali, čeprav na bolj neplodnih področjih. Balkanske vojne 20. stoletja pa so spet pripeljale srbske čete na Kosovo (1912), kjer je obveljala mentaliteta kolonializma: treba je bilo na kakršenkoli način posrbiti zgodovinsko jedro naroda. Etnična čistka pa se je nadaljevala še po letu 1918 v jugoslovanski

monarhiji in ni prenehala niti po letu 1945 v Titovi Jugoslaviji, čeprav so za kratek čas združeni Albanci okusili Veliko Albanijo po aprilu 1941, ko je bila Jugoslavija razkosana. Kosovo je postala velika ječa, v njej sta divjali najprej OZNA, potem UDBA, vse do leta 1966, ko je Jugoslavijo zajel val liberalizma. Pritisk je popustil in že je bila v letu 1968 prva vstaja na Kosovu in je končno prinesla narodu nekaj osnovnih pravic, med katerimi velja omeniti ustanovitev univerze v Prištini.

V 80. letih, po smrti Titove kohezijske moči, so privreli vsi nerešeni problemi neusmiljeno na dan. 1981. leta je izbruhnil upor, ki so ga Srbi kot vedno potlačili z vojsko, ni pa jim uspelo uničiti dejstva, da je bila celotna jugoslovanska stvarnost postavljena pod vprašaj. V drugi polovici 80. let je izbruhnil nori srbski nacionalizem, Miloševićev, z mitingi in hlastanjem po oblasti, z izrabljanjem stoletnih trenj. Leta 1989 je bila na Kosovu velika stavka rudarjev, ki je vžgala podporo predvsem v Sloveniji in močno zamajala (ne)stabilnost Jugoslavije. Od takrat pa je Kosovo spet kolonija, ki išče v zadnjih letih moč v paralelni družbi.

Nerešena vprašanja nevarno tlijo na Balkanu, vsem pa je jasno, da bi težji izgredi lahko močno destabilizirali zapletene odnose Balkana in bližnjega Vzhoda. Mogoče pa je najbolj pretresljivo, da se Srbija kar naprej zapira v nacionalizem, da se ni nič naučila iz izkušnje, poleg tega pa so še mednarodne sile zaprte v labirintu interesov. Veliko žarišče sveta še vedno tli.

FOTO KROMA

ITALIJA NA PRAGU EVROPSKE DENARNE UNIJE

je 60% Kosmatega notranjega proizvoda.

Maastrichtska pogodba pa ne govori le o višini Kosmatega notranjega proizvoda, temveč tudi o drugih pogojih, pri čemer je gotovo najvažnejša višina zadolžitve vsake prizadete države. Italija pa je v tej zvezi med "grešniki", kajti njena trenutna zadolžitve znaša nad 2 milijona milijard, kar ustreza 120% Kosmatega notranjega proizvoda, to je enkrat več, kot je bilo določeno v Maastrichtu.

Oba pristojna organa EZ sta glede na tolikšno zadolžitev izrazila hudo zaskrbljenost in predlagata, naj Italija pred odločilnim zasedanjem na začetku maja nudi trdna jamstva, da bo z ustreznimi gospodarsko in finančno politiko čimprej občutno zmanjšala svoje dolgov. Enako zaskrbljenost so izrazili tudi vodilni predstavniki Nemške zvezne banke (Bundesbank), ki prav tako zahtevajo od Italije jamstva, da bo tudi v tem pogledu spoštovala mednarodno prevzete obveze in zadolžitev zmanjšala do me-

Zakladni minister Ciampi zato že hiti s pripravami na izoblikovanje Ekonomsko-finančnega programskega dokumenta (Dpef), ki naj dejansko nudi zahtevana jamstva. Vprašanje je le, če bo parlament ta dokument odobril pred odločilnim zasedanjem v Bruslju ali ne. Zadeva je v tem trenutku sporna, tako da se predsednik Prodi že bavi z mislijo, da bi bila dovolj od parlamenta izglasovana resolucija. Minister Ciampi nima lahkega dela, ker Stranka komunistične prenove (SKP) in sindikati zahtevajo predvsem nujne ukrepe proti brezposelnosti. Komunistični voditelj Bertinotti, čigar stranka podpira vlado od zunaj, je izjavil, da bi morala vladna večina čimprej proučiti tako vsebino novega Ekonomsko-finančnega programskega dokumenta kot stanje na jugu države in problem novih delovnih mest.

Vse kaže, da bo vlada omejeni dokument predložila par-

lamentu do 20. aprila. Upošteval bo obveze glede zadolžitve in hkrati določil naložbe v višini 29 tisoč milijard v triletno 1999-2001. Zakladno ministrstvo računa, da bodo dolgovi leta 2003 znašali manj kot 100% Kosmatega notranjega proizvoda. V tej zvezi prihaja v poštev tudi lastninjenje oz. privatizacija nekaterih državnih in poldržavnih podjetij, od katere bi v državne blagajne v omenjenem triletnem pritekalo letno od 15 do 20 tisoč milijard ali od 0,50 do 0,75 Kosmatega notranjega proizvoda.

Kot je izjavil pristojni minister, novi Ekonomsko-finančni programski dokument teži po utrditvi izboljšanja javnih financ, kot so ga nepričakovano zabeležili lani, in zlasti po občutnem zmanjšanju ogromnih dolgov, kot zahtevata oba pristojna organa EZ.

Kot vidimo, je Italija na dobri poti, ki pelje v Evropsko denarno zvezo, a mora premagati še več hudih težav in odstraniti nekaj resnih ovir, med katerimi je predvsem občutno zmanjšanje njenih dolgov. V tej zvezi pa je italijanski komisar v Bruslju, znani ekonomist Mario Monti te dni napisal naslednje pomembne besede: "Rojstvo evra ni dovolj. Niti ni dovolj njegova trdnost. Ekonomska in denarna zveza, katere evro je življenjski dih, bo zares uspešna le, če bo pomagala, da bo evropsko gospodarstvo lahko tekmovalo na svetovnem trgu in ustvarjalo nova delovna mesta. Vse to pa bi brez skupne in enotne valute postalo zelo vprašljivo." Mario Monti je s tem le potrdil, kar so od vsega začetka naglašali "očetje" oz. glavni pobudniki Združene Evrope, da ta namreč ni le proizvod ekonomske in monetarne računice, ampak predvsem dejanje politične volje, morda najpogumnejši od vseh podvigov v tem stoletju.

S 1. STRANI

PREDSEDNIK PRODI SPREJEL TUDI SLOVENCE

Seveda se je Prodi v Gorici dotaknil tudi vsedravnega gospodarskega in političnega stanja in dejal, da je vesel italijanskega vstopa v Evropski monetarni sistem, obenem je tudi povedal, da si morajo sedaj vsi državljani prizadevati, da bodo v Evropi tudi ostali. Predstavniki industrijcev so mu poudarili dogovor o 35-urnem delovnem urniku in Prodi je med svojim posegom odvrnil, da je z Bertinottijem in njegovo stranko podpisal natančno določen dogovor, da gre torej za politični kompromis.

Ko je govoril Prodi o spoštovanju manjšin, je še dejal, da to pelje k višjim in lepšim oblikam sožitja ob meji in na meji, ki je v kratkem ne bo več. Dejal je tudi, da bo nova Evropa obstajala le v primeru, če bodo obstajale tudi močne avtonomije na lokalnih ravneh.

Takoj po nagovoru se je ministriški predsednik Romano Prodi sestal s skupno delegacijo slovenske manjšine v Italiji, ki mu je na pol ure trajajočem sestanku predložila svoja pri-

čakovanja in mu obrazložila svoje težave. Sestanku sta prisostvovala tudi goriški nadškof Bommarco in sen. Mitja Volčič. Prodi je dejal, da je sedaj v Italiji kar ugodno politično ozračje in da zato upa, da bo parlament v kratkem izglasoval zakon, ki bo Slovincem v Italiji prinesel pričakovano zakonsko zaščito.

Predstavniki Slovincem so po srečanju dejali, da je bil se-

stane s Prodiem kar se da konstruktiven in da je bil predsednik vlade kar dobro seznanjen s stanjem slovenske manjšine v Italiji. Delegacija predstavnikov Slovincem v Italiji so sestavljali Viljem Gergolet, Igor Tuta, Rudi Pavšič, Miloš Budin, Martin Brečelj, Jole Namor in Sergij Pahor. Po sestanku so bili vsi mnenja, da je predsednik vlade z zanimanjem prisluhnil vsem in da je bil s težavami slovenske manjšine v Italiji dobro seznanjen.

POVEJMO NAGLAS

JANEZ POVŠE

DO KDAJ NAS BODO VSEDRŽAVNA POLITIČNA NIHANJA ŠE PREMETAVALA ZDAJ SEM ZDAJ TJA?

Kot vse kaže, je vsaj zaenkrat minil čas, ko bi tako rekoč celotna manjšina na politivah strnila svoje vrste. Oljka v deželi Furlaniji-Juljski krajini se krha in politični nihlaji večinskega naroda ponovno močno vplivajo na nas, seveda v smislu nove vrste razdrobljenosti. Spet se torej razkriva resnica, kako je politika večinskega naroda za nas tako zelo usodna, da je zatiranje, kako je manjšina subjekt, prej pobožna želja kot dejstvo. V luči prilagajanja spremembam in premikom politike večinskega naroda postaja do kraja jasno, da je bilo popolnoma enako tudi v nedavnem obdobju, ko se je tako rekoč vsa manjšina povezala v okviru Oljke oz. njenega zavezništva. Ta dogodek je bil že sam na sebi zares spodbuden: če že kot manjšina nimamo odgovarjajoče in vsepovezujoče lastne organiziranosti, smo skupaj vsaj v imenu Oljke. Bati se je, da je šlo le za lep privid, saj je bil po eni strani skupen manjšinski nastop na vsak način izjemno obetaven, po drugi strani pa je bil v svojem bistvu le odsev politične situacije v večinskem narodu, ne pa naša globlja odločitev.

Demokratska stranka levice verjetno preverja trenutno razmerje moči, saj očitno obstajajo predpostavke, da se je od umestitve Prodijske vlade izdatno okrepila. Toda zakaj se je

treba tovrstnemu, sicer legitimnemu preverjanju odzvati z ločenim manjšinskim nastopom na deželnih in nemara še kakšnih volitvah? Spet smo pri uvodni ugotovitvi, da se v vseh letih novega obdobja ni z nami nič prelomnega zgodilo in da smo še kar naprej bolj ali manj le mehničen odsev političnih razmer v večinskem narodu. Temu se zaradi pomanjkanja celovite manjšinske organiziranosti sploh ni čuditi, brez nje ne more biti drugače. Politična razcepljenost je slej ko prej in v vseh smislih tako odločujoča in odločilna, da je žal ni mogoče enakovredno nadomestiti z nobeno siceršnjo obliko povezovanja in sodelovanja znotraj manjšine. Bil bi torej čas, da bi se nad našim premetavanjem na političnem prizorišču večinskega naroda še kako zamislili. Zamislili v tem smislu, da bomo na ta način sila težko dobili moči za ohranjanje, kaj šele krepitev svoje narodnostne skupnosti. Toliko bolj bi se morali v skrbi za svojo prihodnost zamisliti v odnosu na vzpostavljane nove Evrope. Dobro je znano, da bodo njen nastanek z velikimi težavami uresničevali celo močni državni mehanizmi, toliko težje seveda manjšine, posebej če so ostale na ravni povojne politične razdrobljenosti.

NOVI GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:

34170 GORICA, RIVA PIAZZUTTA 18

TEL 0481 / 533177

FAX 0481 / 536978

E-MAIL noviglas@tmedia.it

34133 TRST, ULICA DONIZETTI 3

TEL 040 / 365473

FAX 040 / 775419

GLAVNI UREDNIK: ANDREJ BRATUŽ

ODGOVORNI UREDNIK: DRAGO LEGIŠA

IZDAJATEL: ZADRUŽA GORIŠKA MOHORJEVA, PREDSEDNIK DR. DAMJAN PAULIN

REGISTRIRAN NA SODIŠČU V GORICI 28.1.1949 POD ZAPOREDNO ŠTEVILKO 5

TISK: TISKARNA BUDIN / GORICA

NOVI GLAS JE ČLAN ZDRUŽENJA PERIODIČNEGA TISKA V ITALIJI - USPI

IN ZVEZE KATOLIŠKIH TEDNIKOV V ITALIJI - FISC

LETNA NAROČNINA: ITALIJA in SLOVENIJA 70.000,-

INOZEMSTVO 100.000 LIR, ZRAČNA POŠTA 130.000 LIR

POŠTNI TEKOČI RAČUN: 10647493

CENA OGLASOV: PO DOGOVORU

INTERVJU / PETER GERDOL

"ZAVZEMAM SE ZA SODELOVANJE VSEH SLOVENCEV, KI ŽIVIJO V KANALSKI DOLINI"

ERIK DOLHAR

35-letni Tržačan Peter Gerdol že več let živi v Žabnicah v Kanalski dolini. V najbolj severni del našega zamejstva je začel zahajati že od mladih nog, saj si je njegova družina, skupaj z goriško družino Petrovega strica Mira Korsiča, pri kraju Zamlini dala zgraditi gorsko vikendico s pogledom na Žabnice na eni strani in na Sv. Višarje na drugi. Tu se je zaljublil v sosedo, s katero se je kasneje poročil, in z njo sedaj tu živi. Na Trbižu se je tudi zaposlil pri družbi za upravljanje deželnihih žičnic Promotur, pri kateri je kaj kmalu postal eden vodilnih mož. Po opravljenem študiju na "kratki" fakulteti za turistične vede v Gorici je vzbudil zanimanje pri omenjeni družbi z diplomsko nalogo, v kateri je obravnaval problematiko in možnosti razvoja smučanja v naši deželi, tako da ga je vabila Promotur na Trbiž že, medtem ko je bil na specializaciji (master) v Assisiju, vedno na posebni šoli za turizem, ki je med drugim edina te vrste v Italiji.

Bil je tudi med pobudniki in soustanovitelji "Iger brez meja", kot so v tem srednjeevropskem prostoru poimenovali skupno kandidaturu Koroške, Slovenije in Furlanije-Juljske krajine, nosilec katere je Celovec. Italija, kot znano, kandidature ni podprla.

Ko se je Peter za stalno preselil v Kanalsko dolino, se je tudi polnopravno vključil v delovanje slovenskega življa, ki od nekdanj živi v teh krajih. Zelo aktiven je pri Slovenskem kulturnem središču Kanalske doline Planika, medtem ko pri žabniško-višarski župniji zaseda mesto v tričlanskem župnijskem svetu za gospodarske zadeve. Imeli smo torej več razlogov, da ga obiščemo v njegovem novem okolju in se z njim prijateljsko ter sproščeno pogovorimo.

morda že navajeni določenih stvari in le-te nas ne presenečajo. Tukaj pa, na primer pri raznih prireditvah, koncertih ali miklavževanjih in podobnih priložnostih, lahko vidimo otroke, ki se učijo slovensko, ki so pač že v stanju vsaj delno govoriti slovensko. To je tisto veliko večje zadoščenje, kot bi lahko bilo v podobni situaciji v Trstu ali Gorici. Ob tem bi iskreno dodal, da se osebno zavzemam za sodelovanje vseh komponent Slovencev, ki živijo v Kanalski dolini.

Glede na to, da si polnopravno vključen tudi v župnijo Žabnic in Sv. Višarji, ti je morda znana kaka novost v zvezi z zamenjavo sedanjega župnika, ki je natanko v nedeljo, 22. marca, skoraj nepričakovano hitro zapustil faro?

V tem trenutku situacija ni še čisto jasna. Don Sandro, ki je bil z nami do prejšnjega tedna, je nenadoma, rekel bi skoraj nepredvideno, zapustil župnijo, tako da v tem trenutku nimamo župnika in nam ni niti jasno, če bo g. Matevčič, ki naj bi po prvotnih načrtih prišel v Žabnice, res to storil in kdaj.

Kaj meniš o tem, da so številni farani že nabrali podpise proti odbodu sedanjega župnika in torej proti priobodu beneškega rojaka, msgr. Dionisia Matevčiča?

Žal, za Žabnice in morda tudi za druge kraje ni nobena novost, da farani zbirajo podpise za enega ali drugega oz. proti enemu ali drugemu. To se je v Žabnicah že dogajalo in se bo morda še tudi v prihodnje. Osebno mislim, da nekateri skušajo tudi v tem zganjati nekako politiko. Sam skušam biti precej objektivni in se v glavnem ne spušчам v razne igrice, na katere se mogoče nekateri v Žabnicah v tem trenutku obesaajo. Po mojem, če je škof izbral te-

ga župnika za Žabnice, gotovo ve, da je v tem trenutku najbolj primeren za Žabnice in za Sv. Višarje; mislim, da je njegova izbira pravilna.

Šušlja se, da bodo ob jubileju leta 2000 tudi Sv. Višarje deležne visokih prispevkov in da bodo verniki kar navalili na to znano romarsko pot...

Nekaj se govori o tem. Prav v zadnjih dneh pa smo žal dobili nekatere informacije, po katerih teh prispevkov ne bo. Vsi prispevki, ki jih bo država dodelila, bodo namreč v glavnem osredotočeni na področje srednje Italije od Ravenne do Rima. Za našo deželo, za katero je bil predviden precejšen delež teh prispevkov za Oglej, za Trst, za razne druge kraje in med temi tudi za Sv. Višarje, po zadnjih informacijah vsaj tako kaže, da mogoče ne bomo dobili ničesar ali skoraj.

Biti član župnijskega sveta za gospodarske zadeve je včasih zelo nerodno, saj večkrat tudi pomeni, da moraš od prijateljev in znancev terjati denar za razne najeme. Tu mislim predvsem na višarske bajte. Je tako?

Je, predvsem eno: žabniška župnija je lastnik štirih hiš na Sv. Višarjah in eno od teh, večjo hišo, ima sedaj v najemu prijatelj, rojak iz Ukeve, ki jo upravlja. V njej je pripravljena gostilna in tudi nekaj ležišč. Moram reči, da smo s tem upraviteljem zelo zadovoljni, in mislim, da so tudi pogodbene razmere ugodne tako za župnijo kot zanj.

Ali ste morda odločili, da boste zaradi katastrofalne zimske sezone morda znižali najemnino upraviteljem hiš na Sv. Višarjah?

O tem se nismo še pogovarjali, tudi zato, ker v tem trenutku nimamo župnika in bomo morali vsaj počakati na imenovanje novega.

Kaj pa meniš o zadnjih polemikah v zvezi s skupno kandidaturo Furlanije-Juljske krajine, Slovenije in Koroške za prireditev zimskih olimpijskih iger leta 2006, tudi glede na to, da si bil med soustanovitelji promocijskega odbora teh iger brez meja?

V tem trenutku je slika kolikor toliko jasna. Italija je namreč odločila, da bo podpirala kandidaturu Turina, Avstrija Koroško, Slovenija in Furlanija-Juljska krajina pa nadaljujeta v tem delu s kandidaturo Celovca za leto 2006. Trenutno se tolčejo še določene politične igre v zvezi s tem, kdo bo v glavnem odgovarjal, katera družba bo potem tudi pravno odgovorna za organizacijo oz. potek te kandidature. Te igre in ta dogovarjanja bodo po mojem trajala še teden ali dva, nakar se bodo naši politiki, skupaj s koroškimi in slovenskimi, gotovo na kak način domenili. Od takrat dalje bo pač ves delež prešel na tehnični del, se pravi, da bomo jaz in ostali, ki delamo

na tem tehničnem področju, spet morali pripraviti nov projekt oz. bomo posodobili projekt, ki smo ga že pripravili za prejšnje igre.

Priložnost olimpijskih iger je tudi izziv za družbo Promotur, pri kateri si za poslen, da investira v nove strukture oz. da posodobi že obstoječe. Katere načrte imate v predalu?

V tem trenutku imamo predvsem na Trbižu veliko načrtov. Ta velika investicija, ki naj bi je bile deležne žičnice na Trbižu v naslednjih dveh oz. treh letih, je sicer še na začetni stopnji, vendar smo že določili glavne točke: novo žičnico na Sv. Višarje, ki naj bi zamenjala staro žičnico in vozila ob sedanji smučarski progi, tako da bi bila primernejša tako za zimsko kot za poletno sezono. Potem načrtujemo tudi povezavo z žičnicami in s progami med Florjanko in Sv. Višarjami. V končni fazi je še predvidena nova sedežnica s Trbiža proti Florjanki oz. Brezniku. Vse to, in seveda tudi vse proge, pa bi morale biti pripravljene z umetnim snegom, se pravi, da bomo morali še okrepiti svoje naprave za umetno zasneževanje.

Te ali podobne načrte za povezavo žičnic - smučarskih prog med Trbižem, Florjanko in Svetimi Višarjami smo že videli narisane na turističnih prospektih, do realizacije pa ni nikoli prišlo. Bo sedaj ta načrt res mogoče izvesti?

Prepričan sem, da bo, predvsem zato, ker je dežela F-Jk že zagotovila družbi Promotur posojilo v višini 35 milijard lir po zelo ugodnih pogojih. Zaradi spremembe sprva predstavljenega načrta smo sicer eno leto zamudili. Mislim pa, da naši novi načrti bolj ustrezajo snežnim razmeram, ki jih zadnja leta opažamo v Kanalski dolini.

Katero novost si lahko torej pričakujemo na smučiščih Kanalske doline že za prihodnjo sezono?

Upam, da bomo v najkrajšem času dobili ustrezna občinska in deželna dovoljenja, predvsem odobritev gradbenih načrtov. Za prihodnjo sezono računamo na dopolnitev naprav za programirano zasneževanje smučarskih prog na Trbižu in Sv. Višarjah, tako da ne bo smučarska sezona odvisna le od negotovih snežnih razmer. To je prva faza. Takoj za tem se bo začela gradnja nove žičnice na Sv. Višarje, vendar ne verjamem, da bo ta pripravljena že za prihodnjo sezono, ampak verjetno pred naslednjo sezono.

Hvala za pogovor in še veliko sreče pri vsestranskem delovanju v Kanalski dolini! Naše bralce pa obveščamo, da bo žičnica na Sv. Višarje obratovala še ob Veliki noči, se pravi v nedeljo, 12., in ponedeljek, 13. aprila, od 9. do 16. ure, nakar bo ostala zaprta do konca prvega tedna v juniju.

POPRAVEK

Iz besedila intervjuja s prof. Robertom Petarosom v prejšnji številki je po pomoti izpadlo ime prof. Fedore Ferluge Petronio, ki je tudi nekaj let vodila stolico za slovenski jezik in književnost na videmski univerzi. Za pomanjkljivost se opravičujemo.

S 1. STRANI

SLOVENSKA ZAVEST EVROPSKA ZAVEST

S svojo kulturo smo Slovenci že na evropski ravni, v marsičem tudi na kakem drugem področju gotovo ne zaostajamo za ostalimi razvitimi evropskimi narodi.

Zavest je stvar kulture in civilizacije. Vse to lahko ustvarijo naravni dejavniki pri posamezniku, na to pa gotovo vpliva tudi zgodovinski razvoj in dolgih stoletjih. Prej smo omenili določene poteze slovenske zavesti. Danes moramo vsekakor paziti, da te pristne slovenske duhovnosti ne uniči nekultura (glej znano žalostno zadevo okoli brezjanske podobe). Tudi za slovenski vstop v Evropo je to vse prej kot pozitivno spričevalo!

Včasih so kot značilnosti srednjeevropske identitete prikazovali predvsem delavnost, prizadevnost in resnost. Je to danes pri Slovencih še v modi? Gotovo so tudi to značilnosti neke širše evropske zavesti, skupaj z vero v neko nadnaravno družbo in ureditev, ki pa ohranja vrednote posameznega naroda. Vse to naj bi bila neka splošna vsebina naše evropske zavesti, poseben na tem koščku zemlje še združene z idejo o medsebojnem sožitju in sodelovanju.

Upajmo, da ob vsem tem ne bomo s Kosovelom rekli: "Lepa, o lepa bo smrt Evrope," ampak da nas bo z istim pesnikom raje vodila neka "fluidna sila Nove Evrope."

Kako si se vključil v Planiko?

Že od začetka, ko sem se preselil v Kanalsko dolino, so me kontaktirali nekateri člani takratnega slovenskega kluba v Kanalski dolini in me vprašali, ali bi bil pripravljen sodelovati tudi na kulturni ravni tu v Kanalski dolini. Čeprav to ni ravno moje področje, sem se zavedal, da glede na to, da se s tem nisem ukvarjal v Trstu, se je morda treba tu v Kanalski dolini spustiti tudi na to področje. Tako smo z nekaterimi člani ustanovili društvo Planika. Potem smo se posvetili vsem raznim delovanjem, ki gredo od šole do glasbenega pouka in vsega ostalega.

Katero funkcijo imaš pri središču?

Trenutno sem v Kulturnem središču Planika podpredsednik in sem zato seveda vključen v razne organizacijske zadeve, s katerimi se spopadam doma vsak dan.

V čem se delovanje v Kanalski dolini razlikuje od tistega, ki si ga poznal v Trstu?

Po pravici moram povedati, da se v Trstu v kulturi nisem veliko udeleževal. Kar se pa razlikuje, lahko povem, da se mi je tu že od začetka zdelo, da je v Kanalski dolini vse bolj zapleteno. V vsakem trenutku se namreč zaveš, da delaš nekaj, kar lahko že na začetku občutiš, da nekaterim gotovo ni pogodu, da bo nekaterim katerakoli, tudi najmanjša situacija ali akcija predstavljala problem. Tako moraš vsak trenutek, v vsakem oziru biti trikrat pozoren, ne samo enkrat, kot je bilo v Trstu. Je pa tudi druga plat, ki je zelo pozitivna, in sicer, da po mojem uspehi, ki jih lahko doživljamo na tem področju, dajejo še veliko večje zadoščenje kot, recimo, v Trstu, kjer smo

BIBLIČNA RAZMIŠLJANJA
OB NEDELJSKEM EVANGELIJU

IZLUŠČI JEDRO!

ZVONE ŠTRUBELJ

CVETNA ALI
OLJČNA NEDELJA

Ko so ga odvedli, so prijeli Simona iz Cirene, ki je prihajal s polja, in mu naložili križ, da ga je nosil za Jezusom. Za njim je šla velika množica ljudstva, tudi žene, ki so se tolkle po prsih in jokale zaradi njega. Jezus pa se je obrnil k njim in rekel: "Hčere jeruzalemske, ne jokajte nad menoj, temveč jokajte nad seboj in nad svojimi otroki!" (...)

Gnali pa so že dva druga, ki sta bila hudodelca, da bi ju skupaj z njim usmrtili. In ko so prišli na kraj, ki se imenuje Lobanja, so tam križali njega in oba hudodelca, enega na desnici in enega na levici. Jezus je govoril: "Oče, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo". Ko so si delili njegovo oblačilo, so zanje žrebali. Ljudstvo pa je stalo zraven in gledalo. Celo voditelji so se norčevali iz njega in govorili: "Druge je rešil, naj reši sebe, če je on Božji Mesija in Izvoljenec". Posmehovali so se mu tudi vojaki; pristopali so in mu ponujali kisa. Govorili so: "Če si judovski kralj, reši samega sebe". Nad njim je bil tudi napis: "Ta je judovski kralj".

Eden od hudodelcev, ki sta visela na križu, ga je preklinjal in mu govoril: "Ali nisi ti Mesija? Reši sebe in naju!" Drugi pa mu je odgovoril in ga grajal: "Ali se ti ne bojiš Boga, ko si v isti obsodbi? In midva po pravici, kajti prejemava primerno povračilo za to, kar sva storila; ta pa ni storil nič hudega." In govoril je: "Jezus, spomni se me, ko prideš v svoje kraljestvo!" In on mu je rekel: "Resnično, povem ti: Danes boš z menoj v raju". (Iz Lukovega pasijona: Lk 23,26-43)

V VELIKI TEDEN KOT NEME PRIČE ALI
SOUDELEŽENI PRI KRISTUSOVEM TRPLJENJU
IN NJEGOVI SMRTI NA KRIŽU?

Za današnje biblično razmišljanje smo izbrali tisti del Lukovega pasijona, v katerem je nazorno prikazano, kako je Jezusov učenec le tisti, ki z Jezusom nosi križ, z njim trpi in odpušča. Kot kristjani smo namreč lahko le neme priče. Podobni smo lahko anonimni množici, ki radovedno spremlja Jezusov proces in njegovo obsodbo. Evangelist Luka tako lepo pravi: "Ljudstvo pa je stalo zraven in gledalo." Tragični dogodek se teh ljudi niso dotaknili. V nekaterih so izžvali le negativna, maščevalna občutja: voditelji so se iz njega norčevali, vojaki so se posmehovali in igrali, eden od hudodelcev ga je preklinjal. Ljudstvo pa je nemo stalo zraven in gledalo. Kaj ne bo nekaj podobnega tudi med kristjani na oljčno ali cvetno nedeljo? Vse bo potekalo po predpisu, brali bomo pasijon, za spomin si bomo vzeli blagoslovljeno oljčno vejico, ostali bomo neme priče Kristusovega trpljenja in njegove smrti na križu.

V istem odlomku evangelija nam Luka prikaže nekaj radikalno različnega, kar lahko imenujemo stopinje Jezusovega učenca na poti za Jezusom. Kot zanimivost naj povemo, da osebe, ki nastopajo kot liki Kristusovih učencev, najdemo samo v Lukovem pasijonu. Simon iz Cirene, ki je slučajno padel v procesijo, ki se vije na Kalvarijo, ponazarja Jezusovega učenca, ki vsak dan vzame križ na rame in hodi za Odršenikom. Žene, ki se trkajo na prsi in jokajo ob poti na Kalvarijo, so prispodoba Jezusovega učenca, ki priznava svojo grešnost in se spreobrne. Skesani razbojnik je lik Kristusovega učenca, ki čaka na dokončen vstop v božje kraljestvo. Zato evangelist Luka podčrta Jezusovo obljubo: "Danes boš z menoj v raju!" "Z menoj" pomeni to, kar le malo prej Jezus reče učencem: "Vi ste vztrajali z menoj v mojih preizkušnjah. Prepustim vam kraljestvo, kakor ga je meni prepustil moj Oče..." (Lk 22,28-29). Kristjan naj bi v sebi izoblikoval tudi človeka, ki odpušča. Jezusova molitev "Oče, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo!" je kot slavospev božje dobrote in usmiljenja, ki se bo že čez nekaj trenutkov prelil v harmonijo popolnega zaupanja in sinovske vdanosti: "Oče, v tvoje roke izročam svojega duha."

Na oljčno nedeljo naj ne bi vzeli domov le blagoslovljene oljčne vejice. Iz naših cerkva naj bi v veliki teden odhajali kot Simoni iz Cirene, kot usmiljene jeruzalemske žene in kot skesani razbojniki, pravi Jezusovi učenci in ne le neme priče bogoslužja cvetne nedelje, nedelje Kristusovega trpljenja.

SPOMINJAMO SE: RAZMIŠLJANJE O SHOAH

JURIJ PALJK

Veliko prahu je dvignil dokument, ki ga je Sveti sedež pred časom napovedal in ga nedavno objavil. Gre za dokument, v katerem Sveta stolica priznava krivdo nekaterih kristjanov in katoliške Cerkve za preganjanje Judov skozi stoletja in tudi v zadnji vojni, ko nekateri cerkveni krogi niso dovolj jasno obsodili Hitlerjevega preganjanja Judov.

Janez Pavel II. je že v mladosti na Poljskem občutil preganjanje Judov, saj je na lastne oči videl, kako strašno so z njimi delali nacisti pred vojno in med njo. Zato si je od samega začetka svojega delovanja kot poveljar katoliške Cerkve prizadeval za spraveljiv odnos z njimi, šel je še dlje, saj je bil prvi papež, ki je sploh kdajkoli stopil v judovsko sinagogo in si vedno prizadeval za spravo z njimi. Pred leti je namreč obiskal "starejšega brata", kot je sam poimenoval Jude, v rimski sinagogi. Že pred leti pa si je zadal nalogo, da bo tudi skušal popraviti krivico, ki jim jo je katoliška Cerkva prizadela s tem, da je o lastnih krivdah molčala. Zato je naročil skupini strokovnjakov, naj pripravijo dokument, v katerem bo jasno izvenelo dejstvo, da si Cerkva prizadeva najti z Judi skupen jezik; v njem bo tudi črno na belem pisalo, da je Cerkva soodgovorna za nekatera preganjanja Judov v dveh tisoč-

letjih. Dokument je predstavil kardinal Cassidy, o njem pa se je seveda zelo veliko pisalo. Nekateri so bili po njegovi objavi mnenja, da gre za majhen korak na poti sprave, saj da Cerkva ni dovolj globoko priznala soodgovornosti za pokole Judov, za shoah. Večina opazovalcev pa je vseeno mnenja, da je sv. oče s tem simboličnim dejanjem le napravil velikanski korak, saj je s tem dejanjem prispeval k boljšemu razumevanju med Judi in katoličani.

Tako je, recimo, David Rosen, vplivni judovski rabin, ki se zavzema za dialog med

muslimani, kristjani in Judi, za italijanski tednik Liberal dejal, da je s tem dokumentom sveti oče spet prehitel vse druge komponente velikih monoteističnih verstev in s simboličnim dejanjem priznanja soodgovornosti za preganjanje pokazal, da je edina pot v prihodnost v medsebojnem odpuščanju, spravi in boljšem poznavanju drug drugega. Pomenljivo je tudi povedal, da je papež izreden človek simboličnih dejanj in bo to dejanje zagotovo imelo velikanke in v ugodne posledice za boljše razumevanje med Judi in kristjani. Dokument, ki

ga je pripravila Komisija za odnose z Judi, nosi pomenljiv naslov: *Spominjamo se: razmišljanje o shoah*. Gotovo gre za prvo pomembno dejanje, ki ga je sveti oče hotel pred letom 2000, ko namerava na sveti gori Sinaj srečati vse najvidnejše predstavnike treh veroizpovedi, ki verujejo v enega samega Boga. Na Sinaju bi namreč papež Janez Pavel II. rad srečal kristjane, Jude in muslimane in z njimi sklenil prvi dogovor, ki bi vse tri veroizpovedi popeljal na ekumenski poti bratstva v tretje tisočletje.

THOMAS MERTON, "NIHČE NI OTOK"

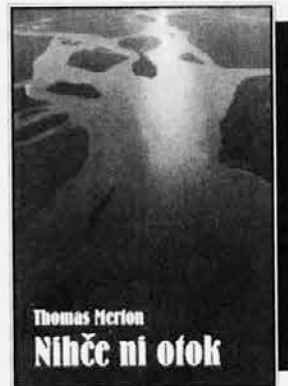
VPOGLED V DUHOVNOST
DVAJSETEGA STOLETJA

Nihče ni otok je naslov knjige, ki jo je v zbirki *Božje okolje* izdala Družina in nam prinaša prevod knjige ameriškega misleca; ta je zaslovel predvsem s knjigo globljih razmišljanj *Sedemnadstropna gora*, v kateri so zbrana razmišljanja, "oblike Avguštinovih Izpovedi dvajsetega stoletja", kot je o knjigi dejal Fulton Sheen.

Knjigo razmišljanj o verskih resnicah in zadnjih človeških vprašanjih *Nihče ni otok* je napisal Thomas Merton, ki se je rodil leta 1915 v Franciji, a je živel v Združenih državah Amerike, Franciji, Angliji in drugod po svetu. Bil je otrok svojega časa, saj je kot študent živel precej bohemske življenje in se tudi navduševal za komuniste. Na Kolumbijski univerzi v ZDA je magistriral z razpravo *Narava in umetnost pri Williamu Blaku* in začel iskati globljo bivanjsko resnico. Starši, ki so mu umrli še zelo mlademu, so mu vcepili izrazit odpor do vsega katoliškega. Kljub temu je Merton zavzeto bral katoliške pisatelje in pesnike ter se tako vedno bolj bližal Cerkvi. Namenil se je postati redov-

nik in je zato potrkal na vrata frančiškanov, ki ga pa niso sprejeli v svoje vrste, in je zato postal trapist. Decembra 1941 je vstopil v opatijo Getsemani v državi Kentucky, po osmih letih bil posvečen v duhovnika in leta 1965 dobil dovoljenje za puščavniško življenje. Umaknil se je v kolibo, ki si jo je sam napravil, živel zelo siromašno in ves čas pisal. Zanimal se je za vzhodno duhovnost, bil je v tesnih stikih s tibetanskimi in indijskimi verskimi predstavniki. Prav na Daljnem vzhodu ga je leta 1968 v Bangkoku na Tajskem doletela smrt po 27 letih samostanskega življenja.

Prevajalec knjige *Nihče ni otok* v slovenščino Janez Zupet je v zelo lepem uvodu, iz katerega smo vzeli tudi osnovne podatke o Mertonu, zapisal, da velja Thomas Merton za enega najvplivnejših razlagalcev duhovnega življenja v našem stoletju. Merton je v svojem kratkem življenju napisal preko trideset del in "v knjigi za knjigo je na novo premislil in v sodobnem jeziku razgrnil neizčrpno bogastvo mističnega izročila, od Origena, Gregorja iz Nise, prek Mojstra Eckharta, Ber-

narda iz Clairvauxa, Janeza od Križa in Tereze Avilske do preproste lepote angleških mistikov. Mertonova odlika je, bolj kakor v razčlenjanju in dograjevanju mističnega izročila, v tem, da to izročilo podaja sodobno in z velikim literarnim darom." Tako o njem Janez Zupet, ki tudi pravi, da Mertonovo delo in življenje nosita značilen pečat dvajsetega stoletja. Janez Zupet tudi lepo piše: "Merton je vedno znova poudarjal, kako je vsak človek v Kristusu podoba Božjega jaza. S to vizijo Božje podobe v slehernem človeku je Merton številnim sodobnikom, ki so postali žrtev modernega individualizma, na novo odkril glo-

bine »resničnega jaza« tudi v njihovem prizadetem in od-tujenem jazu. Tako jim je vrnil vero v njihovo neodtujljivo dostojanstvo."

Tema knjige obravnava temeljne resničnosti, od katerih je odvisno vsako duhovno življenje. Merton je knjigo razdelil na šestnajst poglavij, katerih vsebino nakazujejo že naslovi, kot so: Vest, Svoboda, Molitev, Misli o upanju, Ljubezen lahko obdržimo samo, če jo razdajamo, Iskrenost, Notranja samota, Molk.

Janez Zupet je knjigo prelil v sočno in današnjo, vsem razumljivo slovenščino, ki bralca nagovarja tako, da tudi najbolj skeptičen doume, kako se da tudi o mističnih stvarih spregovoriti v lepem in treznem jeziku. Sicer pa je Zupet tudi eden redkih odličnih slovenskih prevajalcev, ki se popolnoma posveča "težkim" prevodom z duhovno vsebino, če se samo spomni mo njegovega prevoda Avguštinovih *Izpovedi* (Sovretova nagrada!), prevodov misli Male Terezije in drugih zahtevnih tekstov.

Ob koncu svojega uvoda je Janez Zupet zapisal o Mertonovi knjigi naslednje: "Knjiga *Nihče ni otok* bo s svojim zanosom in milino nedvomno pritegnila bralce, saj spada med najboljše in najbolj pričevanjske Mertonove spise."

JP

OB PODELITVI ODLIKOVANJA REPUBLIKE SLOVENIJE
NEMŠKEMU DUHOVNIKU LUDWIGU HEIGLU

IZ VOJNEGA SOVRAŠTVA SE JE RODILO PRIJATELJSTVO

DORICA MAKUC

V mrzlem, zasneženem jutru nas pelje pot na severno Bavarsko, ki so jo spoznali primorski ljudje v težkih dneh druge svetovne vojne. Pot je bila dolga, vendar prekratka, da bi obudili spomin na vse, kar se je hudega zgodilo po svečnici leta 1944, ko je Južnoprimorski partizanski odred na Rovni, med Komonom in Rihemberkom, napadel nemško-italijansko policijsko avtokolono in je bilo ubitih 36 podoficerjev iz nemških elitnih čet ter 48 fašistov. Sledilo je strahotno maščevanje nad civilnim prebivalstvom vasi, ki so bile najbližje mestu napada. Nemško vojaško poročilo o tem je bilo skop: "Rihemberk, Komen in okoliška manjša naselja kot povračilo za napad na policijsko kolono 2. februarja izselili in razen vojaških objektov razrušili. Izseljenci poslani v rajh." Kako je bilo našim izgnancem, zaprtim v taboriščih ali na delu pri bavarških kmetih, je mogoče prebrati v kroniki komenskega dekana msgr. Viktorja Kosa, ki se je skupaj s kaplanom Mirkom Rennerjem prostovoljno odločil, da ne zapusti svojega ljudstva. In msgr. Kos je bil tisti, ki je s pomočjo dobrega nemškega stražarja, domačina iz Neumarkta, dobil zvezo z nemškim duhovnikom Ludwigom Heiglom in njegovo družino. V zadnjih dveh letih vojne, ko se je sovraštvo nacionalsocializma, pred že slutenim propadom Hitlerjevega rajha vidno stopnjevalo, so se dobri ljudje Neumarkta odzvali prošnji duhovnika in

Na desni občinska palača v Neumarktu

skušali poskrbeti za nesrečne slovenske družine, katerih trpljenje je bilo predvsem za njihove otroke in starčke nepopisno. Pet takrat preživelih otrok in fantov je potovalo v Neumarkt: Anton Pavlica, Andrej Zega, Emil Švara, Alojz Ščuka in Avgustin Štolfa. Stojan Zega se jim je pridružil v Nemčiji, kjer živi z družino. Želeli so se udeležiti slavlja v Neumarktu ob 88-letnici duhovniškega svetnika Ludwiga Heigla, velikega dobrotnika, ki je s svojim človekoljubnim dejanjem podal drugačno podobo Nemčije in Nemcev. Društvo pregnancev, ki ga vodi Emil Švara, se je vztrajno trudilo, da bi republika Slovenija odlikovala človeka, ki je pomagal primorskim ljudem, žrtvam nacistične diktature.

In tako je prišel 24. marec 1998, praznik slovenskih in bavarških ljudi, ki so spoznali, da se lahko v vojnem sovraštvu rodi prijateljstvo. Ili-

čno bavarsko mesto, popolnoma obnovljeno v svojem čudovitem srednjeveškem jedru, nas je toplo sprejelo. Župan mesta Emil Silberhorn nas je pričakal in spremljal na vseh naših poteh žal prekratkega dvodnevne bivanja. Prva pot je bila na mednarodno lepo oskrbovano pokopališče, ki leži v borovem gozdičku pod nekdanjim taboriščem; tu je našlo svoj mir nad 50.000 nemških ujetnikov, predvsem slovanskega rodu iz vseh bavarških taborišč. Ob vencih republike Slovenije in občine Neumarkt so zagorele naše sveče; izgnanec Anton Pavlica je iz Cvetroža prinesel cvetočo breskovo vejico in tla gozdička posejal s spominčicami. Oglasili sta se tudi slovenska pesem in molitev. Prav tako zbrano smo se naslednjega jutra skupaj z nemškimi verniki in Slovenci, ki danes živijo in delajo na Bavarskem, udeležili slovesne maše v prelepi gotski cerkvi Naše ljubljenе Gospe, ki

sta jo darovala gospod Ludwig Heigel in slovenski izseljenski duhovnik Stanko Gajšek iz Ingolstadta. Po maši smo se srečali še s sestrama gospoda Ludwiga, gospema Rezi in Anni, ki sta bili pred 54 leti v veliko pomoč msgr. Kosu. O prijatelju Viktorju in njegovem kaplanu Mirku Rennerju, o someščanih Neumarkta, kot je bila pekova gospa Frida Zimmermann, in o drugih dobrotnikih je govoril slavljencev tudi na slovesnosti, ki je nato potekala v veliki sejni dvorani Mestne hiše. Ob sprejetju Častnega znaka svobode republike Slovenije, ki ga je duhovniku Ludwigu Heiglu podelil predsednik države Milan Kučan - izročil pa generalni konzul Republike Slovenije v Münchnu Fedor Gregorič - je slavljencev v zahvali posebej naglasil: "Takrat smo želeli zgraditi drugo Evropo, Evropo prijateljstva." In o prijateljstvu, ki ga je rodilo trpljenje v vojni, pa še o kančku sreče, ki je ostala za nas, ko se klanjamo slavljencu in njegovim plemenitim prijateljem, o potrebi nadaljnjega medsebojnega spoznavanja so v polno zasedeni sejni dvorani spregovorili tudi nadžupan Neumarkta Alois Karl, župan občine Komen Jože Adamič in predsednik Društva bavarško-slovenskega prijateljstva Adolf Einchensteer. Ob slovenski in nemški himni smo se ganjeni poklonili spominu tistih, katerih trpljenje je v tem predelu bavarske dežele poglajlo seme prijateljstva. Želja in hotenje srednjeolske mladine iz Neumarkta: spoznati поблиže in globlje svojo in našo skupno zgodovino, ki sta lahko porok, da se bo medsebojno slovensko-nemško sporazumevanje še poglobilo.

SVETNIK TEDNA

7. APRILA

SILVESTER ČUK

JANEZ KRSTNIK DE LA SALLE, REDOVNI USTANOVITELJ

Zasluga tega svetnika je dvojna: da je revnim in zapuščenim otrokom preprostih ljudi omogočil šolanje s podporo dobrotnikov in da je vzgajal dobre učitelje. Njegove zamisli in izkušnje so posredno mnogo koristile tudi javnim obveznim šolam, ko so začele več kot sto let pozneje. Ustanovil je red "bratov krščanskih šol" ali "šolskih bratov", ki še danes uspešno delujejo po številnih deželah. Družba šteje zdaj nad 10.000 članov.

Janeza Krstnika de la Salle je k ustanavljanju šol spodbudila misel o Jezusovi ljubezni do otrok, ko je dejal: "Pustite otročice in ne branite jim priti k meni, ker takih je božje kraljestvo." Izšel je iz aristokratske družine iz Remisa, v kateri se je rodil 30. aprila 1651 kot prvi od desetih otrok. Družina je bila zelo verna in vzgoja otrok skrbna, zato ni čudno, da so kar trije sinovi postali duhovniki, ena hči pa redovnica. Janez je bil zelo nadarjen in je že v otroških letih kazal veselje do duhovništva. Mašniško posvečenje je prejel leta 1678. Po zgodnji smrti staršev je moral prevzeti skrb za vzgojo svojih mlajših bratov in sester in tako se je v njem vzbudilo vprašanje šolstva.

V tistem času so nekateri dobri duhovniki že skrbeli za šolanje revnih dečkov in deklic. Pogosto pa so bili brez moči, ker niso našli primernih učiteljev, uporabnih za veliko delo, da v otroku odkrivajo božjo podobo. Janez Krstnik de la Salle je sprva imel šolo za neko stransko opravilo. Ko pa je sam šel med otroke, je videl, da se z dobroto, znanjem in živo vero da veliko doseči. Začutil je, da je njegov poklic biti vzgojitelj in pripravljati druge na vzgojiteljsko službo. Učiteljski poklic je treba naravnati na spoštovanje božjega otroštva v vsakem mladem človeku. Učitelji naj bodo laiki, ki morajo vsakega otroka učiti in vzgajati tako, kakor da izhaja iz kraljevske družine. Ko je leta 1679 steklo delo v njegovi šoli, so bili njegovi prvi učenci bodoči učitelji: že prvo leto jih je imel 40. Janezova šola je dobila ime "bratje krščanskih šol" ali "šolski bratje". Sestavil ji je pravila, ki so praktična in temeljito seznanjena z vsakdanjimi potrebami otrok, po drugi strani pa naravnana na božje otroštvo.

Leta 1688 je Janez prenesel sedež nove družbe v Pariz. Njegove šole so se kmalu razširile po vsej Franciji. Povsod so se prilagodile krajevnim razmeram. Janez je okoli sebe zbral odlične sodelavce. Notranje vodstvo družbe je bilo vedno v rokah laikov. Škofje in duhovniki so uvideli, kako dragoceno je delo šolskih bratov tudi pri pouku katekizma. Prej je bilo v navadi učenje na podlagi vprašanj in odgovorov, šolski bratje pa so otroke vodili k življenju iz vere in po veri. Janez je sam napisal več učnih knjig. Že takrat je priporočal pogosto obhajilo. Jedro in višek njegove pobožnosti pa je stalna misel na božjo priučnost v življenju človeka.

Do leta 1717 je bil Janez vrhovni predstojnik družbe. Naslednje leto je začelo njegovo zdravje naglo pešati in na veliki petek, 7. aprila 1719, je spokojno umrl. Družbo šolskih bratov je potrdil papež Benedikt XIII. leta 1725; njen ustanovitelj Janez Krstnik de la Salle je bil leta 1900 prištet med svetnike, papež Pij XII. pa ga je leta 1950 razglasil za zavetnika učiteljev in učiteljic.

PRIZNANJE SLOVENSKEMU MISIJONARJU

PATER PEDRO OPEKA, MOŽ LETA

16.500 oseb, ki bi sicer živele po cestah v najbolj ponižujočih razmerah. Vsem je poskrbel delo, bivališče, šolo in razne usluge... Mnogi najdejo tudi priložnost, da ob njem odkrijejo vero. Pater se lahko pohvali, da ima največjo cerkev glavnega mesta, in sicer v vaški telovadnici, kjer se vsako nedeljo zbira k maši od 5 do 6 tisoč ljudi.

Tako poroča italijanska revija Missioni Vincenziane. Poleg navedene pohvale objavlja revija še daljše poročilo o prizadevnosti p. Pedra Opeke, kako je učil domačine delati. Videli jih je, kako so v smeteh iskali in brskali za kak ostank hrane. Pa si je mislil: "Te smeti bi lahko postale dobro gnojilo." Pomešal se je med ljudi in z njimi začel prebirati, kar je bilo uporabnega. Ta material je prodal in izkupiček razdelil: pol za plačilo, pol za gradnjo hiš. Tako se je zgodilo, da so domačini začeli delati in graditi najprej lesene ko-

če, nato pa hiše iz opeke. Na ta način je s svojo delavnostjo in iznajdljivostjo zgradil kar pet naselij za skoraj 17.000 prebivalcev. Poleg hiš iz opek so gradili tudi šole in telovadnice. Njegove šole obiskuje sedaj skoraj pet tisoč učencev, ki si bodo s primernim pridobljenim znanjem lahko pomagali v življenju.

Revija o patru Opeki pove tudi to: "Rodil se je v Buenos Airesu leta 1948 v slovenski družini. Vstopil je v družbo lazaristov. Še kot novinec je 22 let star odšel na Madagaskar, kjer je zbolel. Po dveh letih je odšel v Pariz in tam študiral teologijo. S fanti se je družil za nogomet, skupaj sta brčala žogo s sinom poznejšega predsednika francoske republike François Mitterranda. Po štirih letih bogoslovja je pel novo mašo v Buenos Airesu ter nato znova odšel na Madagaskar."

Revija *Revue de l'Océan Indien* je izbrala misijonarja p. Pedra Opeko, Slovenca iz Argentine, ki že dolgo deluje na Madagaskarju, za moža leta. Tako ga je predstavila: "Nobena osebnost se ni zavzela

za boj proti revščini tako kot ta duhovnik, ki o revščini pravi, da je »krivica, ki kliče do neba«. Brez njegove pomoči bi namreč zelo veliko število ljudi preplavljalo naše ceste. V petih središčih je zbral

KRATKE

SREČANJE MLADIH NA KOSTANJEVICI

Ob svetovnem dnevu mladih se bodo mladi iz Gorice in župnij Nova Gorica ter Solkan srečali v soboto, 4. t.m., da bi molili. Sešli se bodo ob 20. uri na cesti pod Kostanjevico, kjer se bo začel sprevid; po trenutkih molitve, pričevanj in predstavitev skupin bo pred svetiščem na Kape- li bdenje na temo *Sveti Duh vas bo poučil o vsem*. Vabljeni!

MAŠE NA SV. GORI

V poletnem času so na Sv. gori maše med tednom ob 17. uri, ob nedeljah in praznikih ob 8., 10., 11.30 in popoldne ob 16. uri. Iz Gorice od južne postaje vozi avtobus vsako nedeljo in ob praznikih ob 9. in 15. uri; ustavi se tudi na Travniku.

■ Oddaja- nje iz kopr- skega stu- dia se kon- čno sliši ne samo pri

nas, ampak tudi v osrednji Sloveniji. Kličite na telefonsko številko 00386 66 281 113 in 00386 66 281 114. Z veseljem brezplačno objavljamo vaša obvestila o dogodkih na Primorskem; obvestila in poročila nam posredujte po faksu na številko 00386 66 272 254. Radio Ognjišče lahko poslušate na Ukv frekvencah 107,5 - Sveta gora (za Goriško in Furlanijo) in 91,2 - Tinjan (za Trst).

ŠTUDENTSKA RAZGLABLJANJA

SLOVENCİ, UMETNOST IN DRŽAVA

MARTINA SLAVEC

Da bi bila umetnost le "l'art pour l'art", je skorajda nemogoče, ker je umetniško delo v vsakem primeru še vedno rezultat mišljenja in čustvovanja subjekta v nekem zgodovinskem in socialnem trenutku.

Za Slovence lahko ta trditev velja že kot pravi aksiom. Dovolj je, da se ozremo na razvoj svoje literature, in opazili bomo tipološko konstanto, ki popolnoma odgovarja naši narodni specifičnosti: nobeno zgodovinsko obdobje nam ni rodilo pesnika, ki bi se s svojim pisanjem odtrgal od slovenskih korenin in ustvarjal le golo, nepristransko umetnost. Pri nas to sploh ni bilo mogoče. Položaj slovenskega naroda je tako močno vplival na svoje ustvarjalce, da so ti vedno pisali v službi njega in njegovega preživetja. Torej ni čudno, da se je zahteva po slovenski državi na začetku 19. stoletja porodila v krogu slovenskih literarnih ustvarjalcev in da se je to še enkrat ponovilo leta 1989 v Društvu slovenskih pesnikov in pisateljev, ki so tedaj pripravili tudi predlog za slovensko ustavo.

Umetniki, točneje pesniki in pisatelji, so torej bili že od Primoža Trubarja dalje tisti, ki so slovenski narod vodili, čuvali in hranili. To trditev še dodatno potrjuje teorija znanega slovenskega zgodovinarja Frana Zwitterja, ki je dejal, da se je srbski narod utemeljil na veri, hrvaški na fevdalizmu, slovenski pa na jeziku.

Jezik je bil več stoletij edina naša domovina. Le v njem smo lahko bili Slovenci. Se pravi, da nam je ta, verjetno najbolj abstraktna in arbitrarna oblika človeškega izražanja, predstavljala najbolj otipljiv, če ne že konkreten, način manifestiranja slovenskega duha.

Jezik je bil vir, podlaga, sredstvo in gonilna sila našega obstoja. In v tem vidim tudi specifičnost in odliko svoje nacije, katero so z najboljšim jezikom pitali lahko le umetniki. "Slovenci smo številčno majhen narod; da bi nas potolažil, nam je Bog podaril jezik poezije", pravi pesnik Boris A. Novak.

Po vseh teh, morda nekoliko himničnih mislih, pa se pred nami odpi-

ra zanimiva, obenem pa zelo kočljiva tema, ki bi lahko s takim ali drugačnim sklepom postavila pod vprašaj plemenito in čisti vredno slovensko umetniško besedo. Slovenski komparativist in filozof Dušan Pirjevec, ki je v 60. in 70. letih predaval na ljubljanski univerzi o slovenskem in evropskem romanu, je postavil trditev, da Slovenci nismo nikoli premogli pravega umetniškega romana. Po Pirjevcu je za roman temeljnega pomena junak, ki se poda v svet z željo, da bi ga spremenil v skladu s svojo vizijo realnosti. Subjekt se zato loti akcije, ki bi mu omogočila uresničitev njegove ideje, vendar pride na koncu romana do spoznanja, da se je vse skozi utemeljeval na napačni ideji. Zato je za roman nujno, da se zaključi s katastrofo in propadom junaka.

Pirjeveva teorija romana, ki sloni na heideggrovski filozofiji biti, je za analizo in interpretacijo mnogih evropskih romanov zelo uporabna. Sam jo je apliciral na mnoga dela, začenši od prvega evropskega romana, se pravi Cervantesovega *Don Kihota*.

V nasprotju s temi značilnostmi pa je za slovenske romane, kolikor jih po Pirjevcu sploh smemo tako imenovati, značilna pasivnost junaka, ki se za akcijo sploh ne odloča in zato tudi ne pride do končnega spoznanja o neutemeljenosti svoje vizije sveta. V slovenskih romanih gre vedno le za neko gibanje naravnano v cilj, za katerega junak že od samega začetka ve, da ni dosegljiv. Na vprašanje, zakaj je v slovenskih proznih delih prisotna taka pasivnost, je težko odgovoriti, vendar mislim, da ne bi pogrešili, če bi v tej posebnosti spoznali t.i. hrepenenjsko strukturo, značilno za naš narod in možno le v našem jeziku, ki edini prenese tako izrazit in natančen pojem, kot je hrepenenje.

Lahko bi torej rekli, da je tisto, kar se v evropskih romanih junaku razkrije skozi akcijo šele na koncu, je v

slovenskih proznih delih znano že na samem začetku. Drzno in neutemeljeno pa bi bilo pri tem reči, da je zaradi te specifične slovenske romanže korak dalje ali že kar resnica celotnega evropskega romana.

Na tem mestu nastopi tretji pojem naveden v naslovu: država. Kot smo videli, je v slovenskem romanu končno, katastrofalno spoznanje že od samega začetka nemogoče zaradi pomanjkanja junakove aktivnosti. Pravzaprav je treba reči, da se ta resnica pri nas sploh ni smela pokazati, ker bi bila za narod preveč destruktivna. Pokaže se, da tudi v tem primeru ideja nacionalnosti dokončno poguje slovensko umetnost, ki bi pa morala biti ogledalo neke nacije. Za slovenski primer pa bi bil njen odsev tako razdiralen, da bi uničujoče vplival na ljudstvo, ki se je od rojstva utemeljevalo v jeziku, torej tudi v literaturi.

V torek, 24. marca, je bil v dvorani Nemškega podpornega društva v Trstu peti abonmajski koncert Glasbene matice v sezoni 1997/98. Pred številnim občinstvom je nastopil tržaški slovenski harmonikar Corrado Rojac.

Potem ko je harmonika dolgo veljala za glasbilo, ki je bilo dobro le za folklorne skupine in narodnozabavne ansamble, je v zadnjih desetletjih njena vloga zrasla tudi na področju resne glasbe. T.i. "koncertno harmoniko", ki je najbolj izpopolnjena vrsta harmonike, od leta 1992 poučujejo na italijanskih konservatorijih, študij pa traja deset let. Slovenci se lahko pohvalimo, da je prvi organski učbenik o študiju harmonike napisal ravno tržaški slovenski glasbenik Aleksi Jercog. Gre za knjigo *La fisarmonica. Organologia e letteratura*, ki je razširjena obdelava diplomske naloge, s katero je Jercog sklenil univerzitetni študij in za katero je tudi prejel priznanje v okviru nagrade Dr. Frane Tončič.

Corrada Rojaca verjetno ni treba posebej predstavljati zamejskim bralcem. Kljub temu naj povemo, da je študij začel na Glasbeni matici, je pa tudi prvi, ki je v Italiji diplomiral iz harmonike na državnem konservatoriju, in sicer v Firencah leta 1994. Zaključil

Vse to Pirjevec razlaga z dejstvom, da Slovenci nismo samostojen subjekt, saj smo brez svoje države. To se kaže že v pomanjkanju nacionalnega epa ali vsaj romana epopeje. Slovenski romani so vselej skrajno lirski, ideološki, skratka, hrepenenjski. Junač se v slovenskem romanu počuti žrtev in to izvira iz tega, da nima za sabo konstituiranega naroda.

Glede na to, da je Pirjeveva teorija slovenskega romana nastajala v letih, ko Slovenci nismo imeli še popolnoma suverene države, čeprav smo bili že od časa druge svetovne vojne konstituiran narod, bi si morali, vsaj po njenih izsledkih, pričakovati, da bi od 25. junija 1991 dalje nastajali tudi pri nas romani z aktivnim junakom in dogajanjem. Nekaj takega se je tudi dejansko zgodilo, ko je Andrej Blatnik izdal roman *Plamenice in solze*, ki je parodija same tradicionalne strukture slovenskega romana, z njenim pasivnim junakom vred. Parodija predstavlja pravzaprav samozavedanje z distanco, kar bi torej pomenilo, da za njo taka vrsta romanov ni več mogoča.

Dejstvo pa je, da se za Blatnikovo delom še vedno pojavljajo tradicionalni, pasivni slovenski romani, kar me spravlja v obup. Vse to me spominja na pravljico o veselem kmetu, ki ga je bogataš nagradil z lončkom zlatnikov. Od takrat pa možakar ni bil več srečen, ker je iz dneva v dan opazoval, kako se mu lonček prazni.

Morda je bilo moje razglabljanje le nekoliko predolgo za ta kratki in moralični zaključek, hotela pa sem pokazati, do kakšnih podtalnih globin prodira naš slovenski manjvrednostni kompleks, ki nas zavira celo pri ustvarjanju v najboljših pogojih. Na začetku sem podčrtala dejstvo, da je slovensko literaturo vselej pogojevalo vprašanje slovenskega preživetja, sedaj pa me zanima, kaj jo po *Plamenicah in solzah* še tako ovira. Vse kaže na to, da smo se v času, ko smo bili še brez matice, skrivali za idejo utopične in neuresničljive nacije, sedaj pa, ko jo imamo, nam ne preostane drugega, kot da se grizemo naprej - tipično slovensko, tipično kmečko!

CORRADO ROJAC
NA KONCERTU
GLASBENE MATICE

IVAN ŽERJAL

je tudi študij klavirja in violončela, danes pa poučuje harmoniko na konservatoriju Rossini v Fermu. Nastopa tudi na prestižnih glasbeno kulturnih srečanjih.

Na torkovem koncertu smo najprej prisluhnili izvedbi *Toccate VII* iz II. zvezke Girolama Frescobaldija in *Contrapunctus I* iz *Umetnosti fuge* Johanna Sebastiana Bacha. Tu je Rojac znal priklicati tiho zbranost, ki je verjetno vladala v kaki baročni cerkvi 17. oz. 18. stoletja. Čisto drugače je zazvenela naslednja skladba, in sicer *Tema in variacije* Ettoreja Pozzoli, ki je bila precej živahnjša. Isto velja za *Finale* iz *Sonate v h-molu* Nikolaja Čajkina, s katero se je zaključil prvi del koncerta. Oba skladatelja namreč, kot je pisalo v spremnem koncertnem listu, se "opirata na dosežke 'romantičnega' 19. stoletja: viharost in čustvenost njunih najzanimivejših del je pač zasidrana v tonalno, širši publiki priljubljeno glasbo".

V drugem delu smo najprej slišali skladbo, ki jo je napisal sam Corrado Rojac, in sicer *Dentro il cuore agitato*. Skladba je predelava dela *Drammatico za harmoniko solo*, ki ga je Rojac napisal za koncertno sezono 1994/95, sedaj pa je dodal še glasmezzosopranistko Evo Marbellini. Tako je duo Rojac-Marbellini ustvaril atmosfero hipnoze in lebdjenja. Zadnja skladba na sporedu je bila *Partita* Vladislava Solotarjova, pri kateri so bile zelo razvidne prvine, ki označujejo glasbo našega stoletja. Koncert je občinstvo, ki je tokrat bilo prisotno v lepem številu, izvajalca nagradilo z dolgotrajnim ploskanjem.

Medtem pa je bil v sredo, 1. aprila, že šesti abonmajski koncert Glasbene matice. V luteransko-evangelizanski cerkvi v Trstu je nastopil zbor Hrast iz Doberdoba. O tem koncertu bomo poročali prihodnjič.

Primerjava med eksodusom
iz Istre in tistim iz Sudetov
po drugi svetovni vojni (4)

PETER MERKŮ

PULA

3. julija 1946 velesile javno sprejmejo francosko linijo. Naslednjega dne piše Arena di Pola: "Globoko smo prepričani...da bi naš ponosni delovni narod...množično zapustil mesto, če bi to zagotovo pripadlo Jugoslaviji, in bo našel gostoljubje in delo v Italiji, kjer bo vlada nudila vso možno pomoč tem širokosrčnim sinovom, ki odhajajo raje v pregnanstvo kot v suženjstvo in raznarodovanje. V Puli ostane nekaj tisoč fanatikov, ki...se na vse kriplje trudijo, da bi prepričali ljudi, naj ostanejo v mestu; potem ko so ga terorizirali z leto dni trajajočo surovo propagando, z množičnim preganjanjem nedolžnih in z metanjem živih ljudi v fobje/jame ob krohotanju nekaterih, krvi pijanah." Posledica je bila, da je od 31.700 ostalo doma le 3.600 Pulčanov.

OPCIJE

Podpis mirovne pogodbe 15. 9. 1947 je omogočil opcijo na podlagi pogovornega jezika.

Tudi v tem primeru je šlo za verdostojnost večnarodnostne podobe socialistične Jugoslavije, ki je skušala - spet brezuspešno - omejiti eksodus prebivalstva, ki je zaobjel tudi jezikovno mešane in celo hrvaške družine v hrvaških krajih notranje Istre.

SVOBODNO OZEMLJE

S podpisom mirovne pogodbe nastane Svobodno tržaško ozemlje, razdeljeno v dve coni: v cono A pod anglo-ameriško upravo ter cono B pod jugoslovansko upravo. S tristransko noto 20. 3. 1948, s katero so zahodne velesile predlagale vrnitev celotnega Svobodnega ozemlja Italiji, se je izredno zaostri la napetost, ki je že obstajala zaradi poljedelske reforme, zaradi rušenja industrijskih

obratov in njihove premestitve v Jugoslavijo, zaradi povečanega ideološko-političnega pritiska, zaradi uvedbe ekonomskih in birokratskih ukrepov, ki so diskriminirali tiste državljane, ki se jim je posrečilo najti delo v Trstu.

1948 je tudi leto preloma med Titom in Stalinom. Če je zaradi tega prišlo do stopnjevanja napetosti znotraj komunističnih organizacij, je to po drugi strani nekoliko omililo probleme na mednarodnem področju, saj je prispevalo k zblizanju med zahodnimi zavezniki in Jugoslavijo, tako da je šel tristranski predlog v pozabo.

1950. leta je Jugoslavija organizirala volitve z namenom, da prikaže plebiscitarno voljo prebivalstva, da ostane v Jugoslaviji. Vendar je bilo vzdržanje ne samo med Italijani, marveč tudi med Slovenci in Hrvati, tako visoko, da so organizatorji izgubili razsodnost in se prepustili nasilju.

Tristransko noto je 8. oktobra 1953 nadomestila nova nota, ki je jasno izrazila namen, da bi priključili cono A Svobodnega ozemlja Italiji, zaradi česar je Jugoslavija zaprla meje. S tem je prekinila tok vozačev v službo in tako avtomatično ustvarila pogoje za nov množični eksodus, tokrat iz tistega dela Istre, ki je bil v coni B. Diskrimina-

cijski politični ukrepi in fizično nasilje proti dvema vrstama ljudi, okoli katerih se je oblikovala opozicija proti režimu, to je učiteljev in duhovnikov, so bili takrat izraz želje po izgonu teh dveh skupin, medtem ko je zaprtje meje prisililo družine delavcev, ki so bili zaposleni v Trstu, da zapustijo domače kraje.

Nadaljnje težave v poljedelstvu in ribištvo so tako negativno vplivale na ekonomske in politične razmere, da je objava anglo-ameriške note sprostila zadnji veliki val eksodusa, ki je trajal že 10 let in je šele v tej zadnji fazi dobil vse značilnosti vnaprej določenega nasilja. Po podpisu Londonskega memoranduma 1954 se je eksodus množično nadaljeval do januarja 1956, vendar bolj ali manj urejeno in vnovič oviran od jugoslovanskih oblasti. 17.677 državljanov je tako zapustilo cono B, ostalo jih je približno 5.000.

Povrnimo se spet k dogajanju v Sudetih.

Preselitev prebivalstva je potekala v petih točno opredeljenih fazah.

1) Do 5. 5. 1945 so se posamezniki pridružili kolonam beguncev iz Šlezije, ki jo je bila že zasedla sovjetska

vojska, ali pa umikajočim se nemškimi četam.

2) Od maja do novembra 1945 se vrstijo množični izgoni Nemcev iz ločenih in perifernih predelov sudetskega teritorija, kjer prebivajo v glavnem Nemci.

3) Od novembra 1945 do srede januarja 1946 se skušajo posamezniki ali družinske enote zateči na nemško področje in upanju, da ubežijo internaciji, kamor so jih tedaj pošiljali, ali vsakovrstnim drugim oblikam nasilja.

4) Od 19. januarja do 27. novembra 1946 sudetske Nemce prisilno in kruto izganjajo ter jih s 1.000 železniškimi transporti odpeljejo v Nemčijo.

5) Po novembru 1946 je še nekaj transportov in uradnih selitev posameznikov ali družin.

Velika razlika med eksodusom iz Istre in tistim iz Sudetov obstaja v dejstvu, da je bil v Istri večinsko prstovoljen z maloštevilnimi izgoni, medtem ko je iz Češke skoraj izključno nasilen. Torej:

PETA RAZLIKA: Eksodus je za Istrane večinoma prstovoljen, za Nemce prisilen.
DALJE

PREDSTAVITEV BROŠUR
TRST, KRAS, ISTRA

POBUDA, KI POVEZUJE LJUDI

NADA PERTOT

JEZIKOVNI KOTIČEK

Dne 20. marca je koprsko italijanska skupnost *Santorio Santorio* v sodelovanju s krožkom Istra iz Trsta in založbo Wieser iz Celovca organizirala predstavitev publikacij *Trst, Kras, Istra* iz zbirke *Brati Evropo*, ki so bile tik pred tem predstavljene tudi že v Trstu in Umagu. Predstavniki skupnosti Claudio Geissa je ob pozdravu udeležencev zaželel, naj bi to prireditve sprejeli kot skromen prispevek koprski italijanske skupnosti h graditvi Evrope. Predstavniki krožka Istra iz Trsta Marino Vocci je spomnil, da povezuje te kraje skupna in tudi težka zgodovina in da tudi sicer v tem prostoru različne etnije diha isti zrak, pijejo isto vodo iz istih rek, si delijo iste morske obale itd. Zato je nujno s podobnimi akcijami spodbujati medsebojno spoznavanje in prek tega podirati predsodke, ki so se nakopičili v ljudeh. Izhajajoč iz ugotovitve, da jezik ne sme pomeniti pregrade med ljudmi, je poudaril, da so del človekove govorice tudi obraz, oči, stisk roke, nasmeh, ki včasih povedo več kot vsaka beseda. Istrski hrvaški pisatelj Milan Rakovec je pozdravil ta "mitelevropski sentimentalizem", ki se mu je s tankim čutom pridružil tudi Wieser. Proglasil ga je za "zdravo kulturno subverzijo" in pribil, da smo po stoletjih težkega zadaha še kako potrebni tega zdravega kisa. Nemška založnica Susan na Grotter je spomnila, da je ob pripravi tržaške knjižnice iz te zbirke začutila, kako je to mesto, kjer so se odigrale tri vojne, "neverjetno politično" in kako ostri so še konflikti, ki jih doživlja ta prostor. Zato je pripočila ljudem, naj odložijo politične knjige in raje sežejo po literaturi; ta ne razdvaja, ampak povezuje.

Slovenski istrski pisatelj Marjan Tomšič se je zadržal pri metafori o Evropi kot "drevesu": veje predstavljajo različne narode oz. jezike, korenine pa skupne temelje. In kakor moramo negovati življenjske sokove, ki prihajajo iz korenin, tako moramo tudi varovati sleherno vejo, ker brez nje drevo izgublja svojo lepoto. Lojze Wieser je izrazil zadovoljstvo, da ga je življenje zaneslo v založništvo, to je v krog literature, ki ljudi povezuje, in kjer, tako kot na tem večeru, pet različnih jezikov ne predstavlja ovire za komunikacijo. Vprašal se je, ali se zavedamo, kako čudovito bi bilo življenje, ko bi v tem stoletju vojn (prek petsto naj bi jih bilo) vse te strašne energije in sredstva vložili v povezovalne, ne pa v uničevalne. Večer so zaključili s svojimi mislimi posamezniki iz vrst občinstva, ki so vsi po vrsti poudarili velik pomen takih srečanj za preseganje strahov in predsodkov. Izpostavljena je bila tudi misel tržaškega pisatelja Livia Isaaka Sirovica, ki jo je izrekel ob predstavitvi svoje knjige *Cime irredente* v Kopru, da je namreč eno glavnih meril strpnosti in sožitja nekega okolja ravno število mest oz. sestanov, kjer se srečujejo ljudje različnih etnij, to je tudi večinske in manjšinske narodnostne skupnosti.

- MILAN GREGORIČ

Sedaj nas oblegajo od vseh strani vesti o načinu zdravljenja rakastih obolenj po metodi prof. Di Belle. Slišimo za sestavine, ki sestavljajo njegovo zdravilno zmes in so seveda navadnim ljudem neznane. Ker so ta imena vzeta iz skupne jezikovne zakladnice, se ne razlikujejo bistveno v italijanščini in slovenščini. O tem pojavu, ko imamo v slovenščini vitamin, protein, heroin namesto italijanskih variant ženskega spola, sem razmišljala v svoji knjigi na 99. strani. Takrat seveda se mi še sanjalo ni o **somatostatinu** niti o **melatoninu**, o katerih vsak dan slišimo iz italijanskih sredstev obveščanja v malenkostno drugačni obliki. Ti samostalniki so v italijanščini ženskega spola, v slovenščini pa moškega: italijanska **somatostatina** je po slovensko **somatostatin**, italijanska **melatonina** po naše **melatonin**. Mogoče bo to opozorilo veljalo tudi za tiste, ki še danes ne vedo za oblike, kot so **plastelin**, **amoniak**, **heroin**, **morfij**, **kokain** in še **diapozitiv**. Vsi ti samostalniki so v nasprotju s slovenščino v italijanščini ženskega spola in se končujejo na a. Obratno se dogaja s samostalnikom **sandala** in v množini (čeprav sta dve) **sandale**. Ta samostalni je v italijanščini moškega spola (*i sandali*).

Rekli bomo: Predavatelj je pokazal vrsto **diapozitivov**. Poleti hodijo nekateri celo brez **sandal**.

Tudi po takih posebnostih lahko izrazimo skrb do jezika in se ne postavljamo vstric s tistimi, ki tako radi uporabljajo tuje izraze, a jih po svoje krojijo. Pred kratkim (12. marca) sem brala v Delu o kampaniji proti nekaterim krogom. Na prvi pogled nisem razumela, za kaj gre. Sele potem sem se zavedela, da je pisec za slovensko **gonjo**, **boj**, **gibanje**, **napad** uporabil tujo v napačni obliki. Pravilno bi lahko opozoril le na **kampanjo** proti nekaterim krogom, če se mu je tujka zdela bolj privlačna od domače besede. Zelo me moti, ko v istem dnevniku dosledno izpuščajo akcente na italijanskih vokalih, ki vendar niso okrasna znamenja, ampak del črke same. **Pietà** je pa le nekaj drugega kot **pieta**.

Prav tako sem prebrala v nekem članku o stotnjah knjig. Zdi se mi, da je pisec zamenjal stotnijo (centurija: četa stotih mož) s slovensko stotico. Ko samostalni tretjič uporabi, ga uporabi v zvezi z glagolom z akorakati (v program) in daje razume, kot da misli na vojsko knjig. Ta pesniška raba bi bila mogoče sprejemljiva v pesniškem tekstu, ki pa v tem primeru to ni bil. Kaj botruje tej izbiri: nevednost ali želja po presenečanju za vsako ceno?

POEZIJE IN PISMA FRANCETA PREŠERNA V NOVI IZDAJI

JURIJ PALJK

Mladinska knjiga je v svoji čudoviti zbirki Klasiki Kondorja, ki jo ureja Aleš Berger, nedavno izdala zajetno knjigo Poezije in pisma Franceta Prešerna.

JUSTIN 1929

Za novo izdajo pesmi in pisem dr. Franceta Prešerna, ki velja za največjega slovenskega pesnika, so se pri Mladinski knjigi odločili zato, ker je minilo že vrsto let od Slodnjakeve izdaje knjige *Pesnitve in pesmi*, znane knjige, ki je doživela vrsto ponatisov. Pri Mladinski knjigi so bili mnenja, da je čas za novo izdajo z novimi pogledi in novimi komentarji o življenju in delu velikan slovenske književnosti.

Nov izbor Prešernovih pesmi in pisem je za zbirko Klasiki Kondorja pripravil vodilni slovenski prešernoslovec Janko Kos in je v knjigi postavil poezije v takšno zaporedje, kot ga je določil pesnik sam.

Knjiga je zajetna, saj obsega 534 strani. Poleg dejstva, da prinaša vse Prešernove pesmi in pisma, je knjiga zanimiva tudi zato, ker podrobno opisuje

pesnikovo življenje in njegovo delo, objavljen pa je tudi seznam izdaj Prešernovih del ter seznam knjig o njem. Prešernove nemške pesmi je za to knjigo prevedel Kajetan Kovič, medtem ko sta za prevode nemških pisem poskrbela Alfonz Gspan in Mirko Rupel.

Prof. Janko Kos je za novo izdajo napisal zares izčrpno in strokovno neoporečno študijo, po kateri bodo segali tako ljubitelji poezije pesnika kot tudi študentje. Študiji je Janko Kos dodal še opombe, ki nam pesem za pesmijo in pismo za pismom uvrstijo tako kronološko kot tudi slogovno, ti zapisi pa so tudi prava poslastica za vsakogar, ki hoče zvedeti kaj več, kako je pesem nastala, kdaj in v kakšnem razpoloženju jo je pesnik iz Vrbe napisal. Kratki biografski podatki o življenju in delu slovenskega pesnika ter izbora izdaj

njegovih del in knjig o njem pa samo še obogatijo že itak bogato in pomembno knjigo.

Knjigi je lepo grafično podoba dal Peter Miklič, opremil pa jo je Rajko Vidrih.

Knjiga *Poezije in pisma* Franceta Prešerna v novi izdaji Mladinske knjige samo potrjuje to, kar smo že večkrat zapisali: zbirka Klasiki Kondorja je za slovenske bralce nepogrešljiva prav zaradi odličnih študij, ki jih prinaša poleg literarnega besedila. Na vidno mesto lahko uvrstimo tudi študijo prof. Janka Kosa, ki je napisana znanstveno dosledno, a živo, in je kot nalašč za branje: odlikuje jo namreč izredno poznavanje dela in življenja velikega Slovenca in pa umirjeno znanstveno-kritično oko pisca, sočen slovenski jezik in smisel za prijetno pripoved.

izziv za naš čas

"DRAGI, ZAKAJ NOSIŠ DELO DOMOV?"

PETER SZABO

Vsak izum je vedno imel izredne sociološke in kulturne posledice. To nam je popolnoma znano. Trdnjše in hitrejše ladje so omogočile odkritje novih kontinentov in popolnoma spremenile evropsko politiko ter kulturo. Izum smodnika je spremenil način bojevanja in izide vojn. Gutenberg je s tiskom omogočil, da so tiskane knjige prišle v roke tudi drugim in ne samo najbogatejšim ljudem. Sam uspeh reformacije je bil tesno povezan s tiskom. Kdaj in kako bi Slovenci dobili prvo knjigo, če ne bi bilo tiska, reformacije in Trubarja?

Spremembe v kulturi in težave, povezane z njimi, so toliko večje, ko gre za stroje, s katerimi smo v stalnem stiku. Najprej je človek pomislil, da je nekaj narobe s stroji samimi, nato pa vedno ugotavlja, da je problem dejansko v uporabi stroja, ki sam po sebi ne more biti dober ali slab.

Na višku industrijske revolucije so delavci mislili, da bodo stroji le še poslabšali njihovo življenje, ko gre za stroje, s katerimi smo v stalnem stiku. Najprej je človek pomislil, da je nekaj narobe s stroji samimi, nato pa vedno ugotavlja, da je problem dejansko v uporabi stroja, ki sam po sebi ne more biti dober ali slab.

Rojstvo komunikacijskih sredstev je krepko vplivalo na komunikacijo med ljudmi. V starih časih so člani družine sedeli okoli ognjišča (v romantičnih pravljicah) in poslušali stare zgodbe, se pogovarjali ali pa se kregali. Komunikacija je vse-

kakor bila osebna. Ko so potem kupili prvi radio, je komunikacija med njimi začela malo pešati, saj si moral biti tiho, da je bilo slišati radio, ki je že itak hreščal in piskal. Odkar je v hišo prišel še televizor, se družina pogovarja večinoma še o tem, kdo bo imel "daljinski" v rokah in torej kdo bo ukazoval v družini. Globalna telekomunikacija je privedla do t.i. postmoderne. Svet je postal majhen in človek še ne ve, kako bi ravnal s celo kopico navad, običajev, vrednot, jezikov, glasbenih vrst in načinov oblačenja, ki so nam danes veliko bolj dostopni kot nekoč. Vsaka kultura postaja mednarodna mešanica vsega možnega in to vnaša zmedo. Vsaka novost vnaša zmedo. Postmoderna je v nekem smislu le obdobje začetne zmedenosti. Ko jo bomo nekega dne prebrodili, bodo stvari malo bolj jasne. Nič ni narobe s stroji, moramo le dojeti, kako pravilno živeti z njimi.

In končno računalnik. Spremenil nam se je način dela, način zabave in komunikacije. V mnogih družinah je računalnik obvezen domači stroj, skoraj kot hladilnik in ga v večini primerov uporabljajo moški poglavar družine. Kaj rado se zgodi, da je tako družina prikrajšana za očeta, ki odkriva nove programe, popravlja računalnik, inštalira nov program ali pa je le prinesel "delo domov". So krivi računalniki? Nikakor ne. Je kriva televizija, če jo preveč gledamo in se v družini ne pogovarjamo več? Ne. Krivi smo mi, ker nismo še razumeli, kako je treba pametno živeti s televizijo. Prav tako moramo dobro preučiti, kaj vse pomeni danednjsi računalnik, da bi se naučili z njim živeti.

FOTOGRAFSKA RAZSTAVA BORUTA KRANJCA V MALI GALERII
LJUBLJANSKEGA CANKARJEVEGA DOMA

FOTOGRAFIJA, VEČNOSTI IZTRGAN UTRINEK

KLARA KRAPEŽ

Iztrgati hip večnosti in ga za vselej vpisati v neko okolje, obdobje, dogodek. So stvari, ki jih ni mogoče ujeti v kratkih trenutkih, a so vendarle tudi take, ki jih je vredno vsaj zastaviti. Fotografije so del spominov, del našega življenja, vsakdanjika, ki tiho in neopazno polzi v nove in nove ure, doživlja, in vseeno premalo naše spremljevalke. Nanje se spomnimo ob posebnih priložnostih, takole v običajnih dneh pa bežijo mimo nas priložnosti, ki bi jih morda bilo potrebno ustaviti, iztrgati po zabljani in opozoriti nanje. Vsi drobni delci posameznikovega doživljanja spletajo niti večjega odseva življenja, dokazujejo globino, ki se počasi izgublja, a še vztrajno osvetljuje vse prihajajoče.

Fotografi so prav zaradi vsega povedanega nekoliko drugačni umetniški ustvarjalci in mednje zagotovo spada tudi Borut Kranjc, ki prav te dni razstavlja v prostorih Male galerije ljubljanskega Cankarjevega doma. S fotografijo se je nenehno srečeval, globlje pa se je z njo začel ukvarjati v času študija. Izpovedovanje črnobelih slik ga je svojevrstno zasvojilo in tako je v poznejšem času sklenil temu posvetiti večino svojega časa. Njegove fotografije - hipni utrinki - nastajajo spontano, vsepovsod in

BORUT KRANJC, PAPEŽEV OBISK V ZAGREBU, 1994

ob vsakem času. Izražajo drobne prebliske vsega, kar mineva, in skušajo ujeti utrip določenega kraja, okolja, ljudi.

V prvi vrsti subtilno gledanje vsega obdajajočega potrjuje fotografovo sposobnost izražanja posebnih in hkrati običajnih dogodkov, hipnih, bežnih trenutkov, s katerimi so zaznamovane naše zgodbe življenja. Njegov pogled fotografske kamere prinaša upo-

dobitve zadnje vojne v Sloveniji, upajoče poglede beguncev z ozemlja nekdanje Jugoslavije, odločnost ljudi v bojih za Hrvaško. Prinaša tudi utrinke zadnjih sprememb v nekdanji Sovjetski zvezi, kjer se vedno bolj razraščajo korupcija in uveljavlja moč močnejšega. Prinaša tudi preprosto pričevanje upanja za boljši položaj rudarjev, hitečih ljudi na ulicah velemešta in spokojnost redovnice. Vsem pa je skupno le pričevanje, brez obtoževanja.

Vsaka razstavljena fotografija Boruta Kranjca je zgodba v malem in velika pripoved življenja obnem. V njih ni

želel zamejevati posameznih segmentov vsakdanjika, saj je prav barvitost različnosti tista, s katero je poudarjena naravnost vsega fotografiranega. Tudi zaradi tega je razstava preprosto naslovljena *Fotografije*. Naslov, ki v eni besedi izraža le osnovni material vsega postavljene, hkrati pa poudarja širino tovrstnega umetniškega ustvarjanja.

V MARIJINEM DOMU V UL. RISORTA

REVIJA "PRIMORSKA POJE" ZOPET V TRSTU

V nedeljo, 29. marca, je bil v Marijinem domu v ul. Risorta v Trstu koncert v okviru revije Primorska poje.

To je bilo prvič, da je v tem domu potekala revija, ki so jo priredile Zveza cerkvenih pevskih zborov iz Trsta, Združenje pevskih zborov Primorske, Zveza slovenskih kulturnih društev in Zveza slovenske katoliške prosvete v sodelovanju s pevskim društvom Novi sv. Anton iz Trsta.

Na nedeljskem koncertu so nastopili kvintet Prijatelje iz Knežaka (umetniški vodja Vilko Majerič), kvintet Ventus iz Vipave (umetniški vodja Igor Hodak), dekliški pevski zbor Vinika z Dobrovega (umetniški vodja Valentina Bevcar), oktet Godovič (umetniški vodja Martina Pišlar) in dekliški zbor Amadeus iz Pivke (zborovodja Maksimilijana Čančula). Goriški oktet Vrtnica iz Nove Gorice, katerega umetniški vodja je tržaška zborovodkinja Aleksandra Pertot, zaradi bolezni ni nastopil.

Res številno občinstvo, ki je napolnilo dvorano Mariji-

nega doma v ul. Risorta, je prisluhnilo kakovostnemu koncertu. Zbora Vinika in Amadeus in oktet Godovič pa so iz rok predsednika pevskega društva Novi sv. Anton Alberta Štrajna in dirigenta Edija Raceta prejeli priznanja za visoko uvrstitev na lanskem tekmovanju radijskih posnetkov revije Primorska poje '97.

V imenu prirediteljev je prisotnim na kratko spregovoril prof. Tomaž Simčič, ki je poudaril pomembno poslanstvo, ki ga ima Primorska poje pri povezovanju Slovencev, ki živijo na obeh straneh državne meje. Dotaknil pa se je tudi pomembne verske, kulturne in narodno-obrambene vloge, ki jo ima Marijin dom v tržaškem mestnem središču. Spored je povezovala Breda Cizelj, ki je podala tudi nekaj podatkov o pevskem delovanju pri Svetem Antonu in Svetem Jakobu v Trstu.

S CELOVEČERNO IGRO "TAJNO DRUŠTVO PGC"

GLEDALIŠKA SKUPINA SKK V LJUBLJANI

Gledališka skupina, ki deluje v okviru Slovenskega kulturnega kluba, je že konec minulega šolskega leta naštudirala celovečerno igro *Tajno društvo PGC*. Priljubljeno mladinsko povest Antona Ingoliča je modernizirala in dramaturgiral Lučka Peterlin Sušič, ki je obenem tudi režiral delo, saj je prav ona mentorica omenjene skupine.

Mladi igralci, ki sestavljajo skupino, so od premiere, ki je bila v Rojani lani junija, igro ponovili že šestkrat. Ponočitve so bile v Mavhinjah (na festivalu amaterskih gledališč), na Koroškem, v Gorici, Postojni, na Opčinah (za srednjo šolo), zadnja ponovitev pa je bila prejšnji tork v centru Ljubljane.

Mladi amaterski igralci so se na tem gostovanju še posebno izkazali. Skupina je zaigrala zelo naravno in sproščeno. Vsak je doživel in prepričljivo prikazal svoj lik, tako da se je publika takoj vživela v dogajanje na odru in spremljala zaplet in razplet zgodbe na zelo živahen način. Odzivanje publike s smehom in ploskanjem je nastopajočim vlivalo še dodatne samozavesti, na kon-

cu pa je navdušen aplavz pretežno mlade publike igralcem in režiserki daroval res veliko zadoščenje. Tudi po predstavi se je marsikdo izmed publike zaustavil z režiserko in igralci, jim čestital za živahno in zabavno predstavo ter se priporočil, da bi predstavo še kdaj ponovili.

Nastop petnajstih mladih igralcev in igralcev iz Trsta in okolice v veliki dvorani Teološke fakultete je omogočilo Združenje katoliških študentov iz Ljubljane, s katerim imajo mladi Slovenskega kulturnega kluba in MOSP-a prijateljske stike že vrsto let. Tehnično in finančno pa sta projekt podprla tudi Radijski oder iz Trsta in Študentska organizacija univerze v Ljubljani.

INTERVJU / DR. PETER MOČNIK

"RAZSODBA JE ČRNO-BELA IN POVRŠNA"

Pred dvema tednoma je Deželno upravno sodišče razsodilo v zvezi s posegi dežele Furlanije-Juljske krajine v tržaški regulacijski načrt. Tržaško časopisje se je v tistih dneh razpisalo o tem, da je bila z razsodbo priznana avtonomija tržaški občini, po mnenju občinskega svetovaleca SSK dr. Petra Močnika pa je razsodba precej površna. Dr. Močnik nam je povedal, zakaj tako misli.

Kaj piše v razsodbi Deželnega upravnega sodišča in kako to ocenjujete?

Razsodba št. 451 z dne 6. marca 1998 v bistvu zavrača tako tezo občine Trst, češ da ima na osnovi zakona Bassanini večje pristojnosti in večjo avtonomijo kot prej, kakor tudi tezo dežele, da je ona najvišji organ na urbanističnem področju in da si zato lahko dovoli vnašanje sprememb v občinske regulacijske načrte. Vendar je razsodba tudi izraz črno-belega gledanja na vse to. V njej namreč piše, da deželni urbanistični zakon daje deželi možnost, da posega v regulacijske načrte občin v primeru, da le-ti kršijo zakone ali pa iz naravovarstvenih razlogov. Deželno upravno sodišče ugotavlja, da pri obravnavi in preverjanju tržaškega regulacijskega načrta ni prišlo do ugotovitve o kršitvi zakona in da so vsi posegi, ki jih je dežela naredila in s tem korenito spremenila regulacijski načrt, v glavnem iz naravovarstvenih razlogov. Vendar sodišče ugotavlja tudi, da ti posegi ne zaobjemajo vseh področij, ki bi morala biti, na osnovi državnih in deželnih zakonov, zaščiteni iz naravovarstvenih razlogov. Deželno upravno sodišče tako enači ta področja s tistimi, ki so zaščiteni na osnovi za-

kona iz l. 1939 o naravnih lepotah in zakona Galasso iz l. 1985, ki štiti določena področja. Vendar to niso območja, kjer bi bilo prepovedano graditi karkoli, kot velja npr. za parke. To so območja, kjer se lahko gradi s soglasjem dežele. Le-ta pa je v ogromni večini primerov to soglasje tudi dala. Tega sodišče ni upoštevalo. To je po mojem mnenju preveč površno in bo zadeva prišla na dan, ko bo v začetku junija Deželno upravno sodišče moralo obravnavati 32 prizivov zasebnikov proti regulacijskemu načrtu. Tako bo verjetno moralo podrobno analizirati ta področja. To tudi zato, ker je lani dežela spremenila svoj urbanistični zakon in je občinam dala možnost, da dajo soglasje, da se gradi na zaščitene področjih, če gradnja ne presega 5.000 kubičnih metrov.

Razsodba vsebuje tudi pozitivne stvari. Tako so npr. odpadle nekatere omejitve, ki so zadevale predvsem kraška naselja. Naše kraške vasi lahko spet zaživijo. Odpadlo je tudi vnaprejšnje načrtovanje v primerih, ko je bila predvidena možnost gradnje več stavb na posameznih parcelah.

V čem pa je razsodba zanimiva za Slovence v tržaški občini?

Za Slovence je razsodba zanimiva npr. na področju

kmetijstva. Deželno upravno sodišče je namreč ugotovilo, da kmetijska področja, ki se nahajajo na območju bodočega kraškega parka, niso zaradi tega vinkulirana, ker park nima še vsebine in pravil. To bo dala konferenca županov občin tržaške pokrajine in Kraške gorske skupnosti. To pomeni, da ni še vinkulacij in da je možna gradnja. Tako bodo naši kmetje lahko zgradili hlev, prostor za shrambo pridelkov, garažo za traktor

ali razširili hišo, v kolikor so seveda neposredni obdelovalci zemlje. Razsodba je tudi prižgala zeleno luč za gradnjo nekaterih važnih objektov, kot npr. trgovskega centra pri Bazovici. Gre za prostor, kjer bodo dobili sedež razni trgovski obrati, kjer so v službi tudi naši ljudje. Vsekakor bo treba odpraviti tudi tiste vinkulacije, ki jih je deželno sodišče dalo zaradi površnega pregleda načrta.

Kaže, da deželni odbor še vedno vztraja pri svojem negativnem stališču do načrta in da se namerava pritožiti na Državni svet. Kako si to razlagate?

Po mojem mnenju je priziv na Državni svet napaka. Dvomim, da bo Državni svet obrnil na glavo utemeljitev Deželnega upravnega sodišča. Kvečjemu obstaja nevarnost, da občina vložijo protipriziv in zahteva, da tudi Državni svet upošteva to, česar deželno sodišče ni upoštevalo. Upamo, da Državni svet ne bo odredil zamrznitve razsodbe deželnega sodišča. V tem primeru bi prišlo do sklepov čez dve ali tri leta, v vsem tem času pa bi bilo vse ustavljeno, tudi npr. popravilo nekega dimnika. To pa bi bilo za tržaško občino porazno. Dejstvo, da je deželni odbor sprejel ta sklep, pa dokazuje, da je odbor talec komponent, ki ga sestavljajo, ali pa, da nihče ni jasno razložil, kaj se je zgodilo in da se v bistvu tiste sile, ki sestavljajo odbor, pripravljajo na volitve, na katerih utegnejo biti tudi poražene in odpreti tako pot drugim silam, ki bodo te stvari obravnavale drugače.

DAN SLOVENSKE KULTURE V NABREŽINI

Pod geslom *Mi pa skupaj pojemo* je nabrežinsko kulturno društvo Igo Gruden priredilo v nedeljo uspešno prireditve na Kržadi, trgu v osrčju stare vasi. Tudi tokrat kot vsa zadnja leta je prireditve potekala pod milim nebom, saj naša občina še vedno ne razpolaga s primernim prostorom za podobne prireditve! Vabilu so se tokrat odzvali moški zbor Fantje izpod Grmade, domača godba Nabrežina, rock skupina Kraški ovčarji in prireditelj, moški zbor Igo Gruden; zaradi bolezni se povabljeni slovenski in italijanski zbor iz Devina nista udeležila proslave.

Odgovorna za kulturo pri domačem društvu, Maja Lapornik, je pozdravila prisotne in poudarila važnost podobnih srečanj, ki utrjujejo meddruštveno sodelovanje in medsebojno poznanje; posebej je pozdravila župana Vocčija, ki se je udeležil prireditve in s tem dokazal, da mu je pri srcu delovanje slovenskih zborov. Župan je v pozdravu izrazil zadovoljstvo

FOTO KROMA

nad takimi prireditvami, katerim je, vsaj v nedeljo, naklonjeno tudi vreme, ko je pomladansko sonce prijetno grela ne preveč številno publiko. Podžupanja in odbornica domačega društva prof. Mariza Škerk je pohvalila tako pobudo in obljubila, da bo odborništvo za kulturo, kateremu načeljuje, še naprej stalo ob strani društvenemu delovanju.

Sledila je otvoritev fotografske razstave Maria Magajne, ki je v prostorih občinske knjižnice pokazal slike

stare Nabrežine in okolice. Časnikar Jože Koren je z izbranimi besedami podčrtal izredno bogato delo našega

fotografa. Koren je zaključil svoj poseg s trpko ugotovitvijo, da razstavljene slike kažejo na izredno kulturno bogastvo naših krajev od terasastih vinogradov ob obali do ribiških utrbin in stare kraške arhitekture. Vse to je že izginilo in še izginja, ostaja nam le še fotografski zapis, ki nas spominja na velik davek, ki ga je naša skupnost plačala "modernemu" razvoju ali "civilizaciji" (?).

Naj ob koncu omenimo, da tej prvi samostojni razstavi Maria Magajne ni prisostvoval avtor, ker ga je bolezen privezala na posteljo. Vsi prisotni so se pridružili besedam organizatorja in mu zaželeli čim prejšnje okrevanje.

ANTEK

TRŽAŠKA KNJIGARNA

Vam za Veliko noč
nudi butarice, pirhe,
voščilnice, umetniško
obrt, grafike in
ne nazadnje... knjige.

Vsem pa iskrena velikonočna voščila!

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

Marko Sosič

BALERINA, BALERINA

v interpretaciji Lučke Počkaj
režija Branko Završan

Premiera v torek, 7. aprila, ob 20.30.

POGOVOR / ANTON KORSIČ

35 LET POHIŠTVENEGA PODJETJA "KORSIČ" V TRSTU

IVAN ŽERJAL

V mesecu marcu je pohištvno podjetje Korsič pri Sv. Ivanu v Trstu praznovalo 35-letnico delovanja. Duša podjetja je lastnik, gospod Anton Korsič (na sliki), sicer goriški rojak (doma je z Jazbin pri Števerjanu), ki pa že več desetletij živi in dela v Trstu, v predmestju Sv. Ivan, kamor je prišel z družino in kjer je leta 1963 začel pot samostojnega podjetnika. Sprva je začel kot obrtnik: na domu je imel mizarstvo delavnico, ki deluje še danes, leta 1975 pa je odprl še trgovino v ul. S. Cilino 38. Leta 1988 so prostore prenovili, sedaj pa je ponovno potrebna prenova, da jih prilagodijo novim predpisom.

Gospod Korsič je v pogovoru povedal, da 35-letnica samostojnega delovanja pomeni zanj uživanje zasluženega pokoja. "Vendar sem lahko srečen, da imam polno in nasledstvo," je dejal, saj je v podjetju dejavna tudi hčerka Anastazija, po izobrazbi arhitekt, ki strankam tudi svetuje, kako smotrno uporabiti stanovanjske prostore. Sicer je gospodu Korsiču od

vsega začetka stala ob strani žena, gospa Jožica, brez pomoči katere, kot sam pravi, ne bi imel tolikšnega uspeha. Za Antona Korsiča ima družina velik pomen, saj poudarja, da je v družinski slogi moč.

V podjetju Korsič je - poleg družinskih članov - zaposlenih pet uslužbencev, kateri, pravi gospod Korsič, so vredni pohvale. Podjetje se ne omejuje samo na prodajo pohištva, ampak, kot je bilo že prej delno povedano, nudi tudi nasvete, kako izkoristiti pohištvo oz. pohištvene dele in stanovanjske prostore na čim bolj smotern način. Sedaj prenavljajo razstavne prostore z namenom, da bi strankam v prihodnosti nudili čim večjo izbiro, zlasti kar se tiče pohištva, ki je narejeno iz ekoloških in nestrupeh materialov. Poslujejo z Italijo, Slovenijo in Hrvaško, približno 50% vseh strank pa je Slovencev z obeh strani meje. Tudi zaradi tega Anton Korsič kot Slovenec ni imel skoraj nikoli težav pri svojem delovanju. Od vsega začetka je član in podpornik Slovenskega deželnega gospodarskega združenja, dejaven pa je tudi

v slovenski skupnosti pri Sv. Ivanu kot pevec cerkvenega zbora. Sicer je kot podjetnik vedno podpiral pobude Slovencev v Italiji zlasti na kulturnem in športnem področju.

Seveda sem gospoda Korsiča vprašal tudi, kaj bi svetoval današnjim mladim, ki se odločajo za poklic. "Mladim svetujem predvsem to," je dejal, "naj ne obupajo pri svojih poskusih. Ko sem jaz začel s samostojnim poklicem, so bili po mojem mnenju časi težji, kot so danes. Vsekakor moram povedati, da danes zaradi zgrešenih zakonskih predpisov vajeništvo ni urejeno. Tudi vajenec najprej vpraša, kolikšna je plača, po mojem mnenju pa je treba najprej poskrbeti za poklic; potem pa, ko pokažeš določene sposobnosti, pride na vrsto tudi zaslužek."

Ob koncu pogovora je gospod Korsič zaželel vesele blizajoče se velikonočne praznike tako podjetnikom kot vsem drugim. Mi pa mu ob jubileju podjetja čestitamo in mu želimo veliko uspehov tudi v prihodnosti.

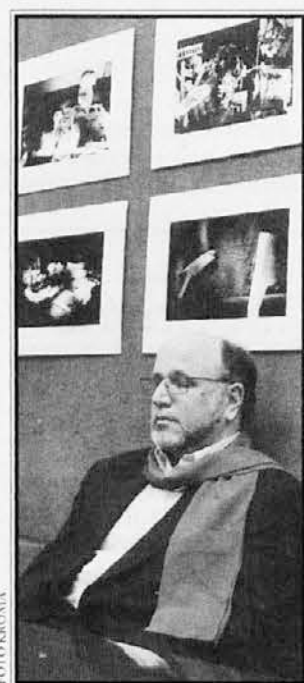
ODPRTJE RAZSTAVE

EVGEN BAVČAR V DSI

V ponedeljek, 30. marca, so v Peterlinovi dvorani Društva slovenskih izobražencev v Trstu odprli fotografsko razstavo Evgena Bavčarja. Prisotno je bilo lepo število ljudi, med katerimi tudi slovenski konzul Zorko Pelikan in pisatelj Boris Pahor.

Evgena Bavčarja poznamo kot ambasadorja slovenske kulture v Parizu, kjer živi in deluje in kjer je dal pomemben doprinos k spoznavanju slovenskih književnikov, zlasti primorskih in tržaških, v francoskem svetu. Kot piše v sestavku, ki ga je prebrala Nadja Malalan, so Bavčarjeve fotografije podobe njegovega duhovnega sveta (Bavčar je že kot otrok oslepel), so vez med pojasnitvijo in nepojasnjenim svetom, ki ju umetnik zlije v celoto. Pri tem mu pomagajo sluh, dotik in spomin na podobe iz otroštva, ko je še videl. Sam Bavčar pa je dejal, da s fotografiranjem želi iti onkraj nevidnega. Trenutno pripravlja dve razstavi z naslovoma *Rimska sled* in *Tragedija srednje Evrope*.

Na ponedeljkovem srečanju je bil tudi govor o delovanju Evgena Bavčarja v Parizu

in o prevajanju slovenskih del v francoščino oz. tuje jezike. Pri tem je gost dejal, da je treba dajati prednost tistim avtorjem, ki s svojimi deli govorijo svetu, ne pa določenemu krogu. Slovenska literatura, zlasti tržaška, pa doslej ni bila prikazana, kot bi bila morala biti prikazana.

slovenske vernike v Sesljanu, odslej pa bo tudi v Mavhinjah. Prejšnjo nedeljo ga je župnik J. Markuža predstavil vernikom, ki so ga sprejeli s pozdravnimi besedami v cvetjem. Po skupnem somaševanju je ob koncu sv. maše spregovoril tudi g. Josip Caha. Povedal je, da prihaja iz Hrvaške in da je bil že dve leti v neki župniji blizu Trenta. Sedaj, ko

MAVHINJE IMAJO ŽUPNIJSKEGA KAPLANA

V nedeljo, 29. marca, je prišel med nas novi župnijski kaplan g. Josip Caha iz reške nadškofije. Že julija lani ga je goriški nadškof A.V. Bommarco imenoval za župnijskega kaplana v Mavhinjah, da bi lahko skrbel za slovenske vernike v Sesljanu in bil v pomoč v mavhinjski župniji. Doslej je maševal, razen v bolezni, za

IZLET KLUBA PRIJATELJSTVA V LJUBLJANO (1)

MARCEL PETKOVŠEK

V soboto, 21. marca, smo se člani Kluba prijateljstva zgledno točno zbrali na trgu Oberdan, da si gremo z avtobusom ogledat razstavo slikarja Toneta Kralja v Moderno galerijo v Ljubljani.

Nekaj minut po napovedani uri odhoda je krenil avtobus proti Postojni in naprej. Pot je brezhibno nadaljevala in poleg veselja, ki ti ga da srečanje s prijatelji in znanci, nas je razveseljeval nastop dveh pridnih otrok, ki sta prostovoljno in ljubko izkazala svojo prijaznost z recitiranjem pesmi, ki sta se jih naučila v šoli, kar nam je dalo misliti, kako res je, kar je povedala že Rimljanka Kornelija, ki je imela svoje otroke za neizmeren zaklad. Vsekakor, pot skozi slovenske gozdove, pobeje ne z rahlo snežno odejo, je tudi nudila nam izletnikom čudovit pogled na lepoto, ki nam jo je poklonila narava ob našem mimohodu.

Kot je običaj, se je avtobus ustavil na počivališču Lom, da damo ljudem možnost, da si privoščijo kratek oddih in še kaj.

V glavno mesto Slovenije smo prišli okrog desete ure in se takoj podali v galerijo si ogledat slike Toneta Kralja, velikega predstavnika slovenskega ekspresionizma. Veličino slikarjeve osebnosti in pripovedno silo njegovih del

smo prav kmalu spoznali. Slike bi si morali natančno ogledovati, tudi v podrobnostih, ali laiku ob tako veliki razstavi pomeni dosti že pogled in, mogoče, razmišljanje o tem, kar občutiš ob pogledu na sliko. Bila je sreča, da smo pred odhodom v dvorano slišali razlago prijazne vodičke, ki nas je sprejela in uvedla v ogled.

Zunaj je bilo precej mrzlo in smo šli skupaj proti čakajočemu avtobusu z namenom, da gremo na kosilo. V avtobusu smo se razgovarjali o vtisih z razstave in se je v nas utrdila misel, da je bil Tone Kralj res pomemben in samosvoj v izvajanju prikaza narave, sveta in zlasti svetopisemskih prizorov.

— DALJE

OBVESTILA

DRUŠTVO SLOVENSKE izobražencev v Trstu vabi v ponedeljek, 6. aprila, v Peterlinovo dvorano na predvelikonočno srečanje s tržaškim škofom msgr. Evgenom Ravignanijem. Srečanje bo ob 20.30.

ZVEZA CERKVENIH pevskih zborov - Trst v soorganizaciji s SOMP Vesela pomlad in Marijaniščem prireja od 17. avgusta do 4. septembra 1998 Poletne pevske tedne v Marijanišču na Opčinah, Narodna ul. 89. Kdor se želi udeležiti, naj pošlje prijavnico do 30. aprila 1998 na naslov: SO-MPD Vesela pomlad, Narodna ulica 89, 34016 Opčine. Pohitite s prijavo, ker je število mest omejeno!

MLADI V odkrivanju skupnih poti obveščajo, da so na razpolago informacije o izletih za mlade: v Maribor (dvo-dnevni izlet v organizaciji MOSP 22. in 23. aprila), v Dalmacijo in Dubrovnik (v organizaciji ZKS: 25.-28. 4.), v Gardaland (v organizaciji SAS, 27. 4.), v München (nakupovalni izlet v organizaciji SAS: 29. 4.), v Istro (v organizaciji MMM: 1. 5.), v Bratislavo (v organizaciji ŠOU: 29. 4.-3. 5.), v Neapelj, Capri (v organizaciji ŠOU: 29. 4.-3. 5.), v Berlin (ŠOU: 25.-30. 4.), v Krakov (ŠOU: 24. 4.-2. 5.), na Dansko (ŠOU: 25. 4.-2. 5.), v Amsterdam (ŠOU: 27. 4.-3. 5.), v Pariz (ŠOU: 24.-30. 4.), na koncert Rolling Stones (ŠOU: 28. 5.). Vse informacije dobite na sedežu Slovenske prosvete, ul. Donizetti, 3, tel. št. 370846 (Alenka).

V BARAGOVEM domu v Ricmanjih je na ogled razstava Edija Žerjale Kraški motivi in razstava fotografskih posnetkov starih Ricmanj Maria Magajne.

SLOVENSKO DOBRODELNO društvo bo podelilo Flajbanove nagrade in študijske podpore za ak. leto 97-98 v petek, 3. aprila t.l., ob 18. uri na sedežu društva v ul. Mazzini 46, 1. nadstropje.

ŽUPNIJA SV. Jerneja na Opčinah vabi v petek, 3. aprila, ob 20. uri v župnijsko cerkev na postno srečanje. Na začetku bo blagoslov obnovljenega kipa Fatimske Matere božje, kratka liturgija s petjem. Nato bodo župnik iz Pirana, g. Bojan Ravbar, in zakonca Ton in Mirjam Holzeneger predstavili duhovno gibanje Marijino delo. Poudarek bo na družinski duhovnosti. Vabljeni!

PD MAČKOLJE vabi v soboto, 4. aprila, na ogled Molierove komedije *Skopuh* v izvedbi dramske skupine PD

Štandrež ob 20. uri v srenjski hiši v Mačkoljah! Vabljeni!

NA OLJČNO nedeljo bodo člani in članice Slovenske Vincencijeve konference ponujale pred cerkvenimi vrati v svojih župnijah okrašene oljke. Prostovoljni prispevki zanje bodo v prid potrebnim družinam in posameznikom.

MESEČNA MAŠA za edinost bo v Trstu, v Marijinem domu v ul. Risorta, v ponedeljek, 6. aprila, ob 17.30.

ŽUPNIJA SV. Jerneja na Opčinah in salezijanska skupnost iz Marijanišča na Opčinah prireja v sredo, 8. aprila, ob 20.30 spokorno bogoslužje in spovedovanje mladine in mladih družin. Po uvodni misli prof. Ivana Florjanca bo župnijska cerkev odprta, dokler se bodo udeleženci želeli pogovarjati z duhovniki. Za spoved in pogovor bodo na razpolago duhovniki: Ivan Florjanc, Tone Bedenčič, Franc Pohajač, Zvone Štrubelj.

SLOVENSKO STALNO gledališče. Samuel Beckett, Čaka-joč Godota. Režija Marko Sosič: v torek, 7. aprila, ob 16. uri abonma red H; v sredo, 8. aprila, ob 16. uri abonma red I.

SOŽALJE

Slovenska župnijska skupnost pri Sv. Ivanu izreka gđc. Eulaciji Šorli iskreno sožalje ob izgubi drage sestre Tereze.

DAROV

V SPOMIN na drago in neopazno sestro Valerijo daruje Imelda Žerjal po 50.000 lir za: Vincencijevo konferenco - odsek Sv. Ivan, Marijin dom - Sv. Ivan, cerkveni pevski zbor - Sv. Ivan in za Sklad Mitja Čuk.

V SPOMIN na sestro Valerijo daruje Stana Žerjal De Luisa 37.000 lir za cerkveni pevski zbor pri Sv. Ivanu.

ZA CERKEV v Ricmanjih: družina Kuret-Uliveti, Ricmanje, v spomin na pok. moža in očeta Josipa Kuret 100.000; obiskovalci Marijine šole v Trstu 300.000; Bernarda Kuret, Ricmanje, 50.000; Pierina Žuljan, Ricmanje, 50.000; M.B., Trst, 100.000.

ZA KARITAS v Ajdovščini: N.N. 50.000.

ZA KATOLIŠKI tisk: Draga Furlan, Dolina, 30.000 lir.

NAMESTO CVETJA na grob pokojnih Josipa Švare, Marja Jurkiča, Milke Mevlja in Valerije Žerjal-Marafatto daruje družina Anton Korsič 200.000 lir za postavitev spomenika skladatelju Ubaldu Vrabcu v rojstnem kraju v Trstu.

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV - TRST
ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE
ZVEZA SLOVENSKE KULTURNIH DRUŠTEV V ITALIJI
ZDRUŽENJE PEVSKIH ZBOROV PRIMORSKE
v sodelovanju s CERKVENIM PEVSKIM ZBOROM in
MARIJINIM DOMOM OD SV. IVANA
vabijo na revijo
PRIMORSKA POJE 1998

V soboto, 4. aprila, ob 20.30, v Marijinem domu pri Sv. Ivanu, ul. Brandesia 27, v Trstu.

SREČANJE KULTURNIH DRUŠTEV V DOLU

ZA KULTURNO OŽIVITEV V DOBERDOBSKI OBČINI

Na cesti, ki pelje od Gorice proti Trstu, stoji na križišču na Palkišču cerkva, ki ima sedaj na zvoniku tudi lepo vidno uro. Čas je, da se - tudi v okviru nove zgradbe - začnejo graditi novi odnosi, načrtovati nove dejavnosti, da bi družbeno tkivo v Dolu in okoliških vaseh oživel. Pod geslom *Kultura na območju doberdobske občine: smernice za oživetev in sodelovanje med obmejnimi kulturnimi društvi severne primorske regije* je bilo v sredo, 25. marca, prvo srečanje, tokrat v dvorani v kletnih prostorih cerkve. Ker je bil pobudnik večera nam že znani Milko Vizintin (na sliki med srečanjem), smo se z njim pogovorili.

FOTO BUMBAC

Kako je potekal večer?

Šlo je za širše srečanje predstnikov društev iz doberdobske občine. Razpravljali smo, katere poti sodelovanja lahko uberemo. V drugem delu večera pa smo razmišljali, kako bi lahko krajevna skupnost v Dolu navezala tesnejše stike z bivšo župnijo Opatje selo in tudi bivšo občino. Srečanje je hotelo združiti v isti načrt tako cerkvene kroge kot prosvetna društva. V Dolu imamo v pripravi dva dogodka: praznik ob 50-letnici nakupa kipa fatimske Marije bi najprej radi obeležili slovesno s skupnostjo vernikov iz Opatjega sela; poleg tega bo slavil naš župnik 50-letnico mašniškega posvečenja. Glede prosvetnega delovanja pa želimo spet vzpostaviti sodelovanje med obmejnimi društvi.

Kdo je bil prisoten na srečanju?

Srečanja so se udeležili doberdobski župan Mario Lavrenčič, župan občine Miren-Kostanjevica Zlatko Martin, predsednik ZSKD Silvano Semolič, predstavnik društva Hrast iz Doberdoba, predsednik krvodajalske sekcije Doberdob, predsednik društva Kras Dol-Poljane Jordan Vizintin, nadzornik odbora istega društva Franko Peric in tajnica, predsednik godbe na pihala iz Doberdoba, predstavnik prosvetnih in kulturnih dru-

štev severne primorske regije Aleksander Zavadlav. Kot predstavnik domače cerkvene skupnosti Dol-Jamle je prišel samo Poldo Antoni; drugih žal ni bilo, čeprav so bili vabljeni.

Kaj se bo odslej spremenilo?

To je odvisno vse od dobre volje predsednikov in odbornikov društev na tem območju, pa tudi od županov. Srečanje je bila le prva spodbuda, da bi se na Doberdobskem kaj spremenilo. In prisotni so izrazili dobro voljo za sodelovanje. Opatje selo bo npr. imelo meseca junija veliko slavo, ko se bodo vse slovenske vasi, ki se imenujejo "selo", združile in srečale prav v Opatjem selu; tam bomo sodelovali tudi mi. Moja zamisel je bila, da bi organizirali pohod iz Dola v Opatje, kot smo hodili pred razmejitvijo. Opajci bi nam kasneje obisk vrnil. Ta podvig, ki mora še biti predmet dogovora, bi moral združiti tako cerkvene skupnosti kot prosvetna društva.

Ste bili s srečanjem zadovoljni?

Seveda, predvsem zato, ker je prišlo do dogovora, da bo v najkrajšem času v prostorih osnovne šole na Palkišču srečanje med krajevnim društvom Kras Dol-Poljane in prosvetnim društvom Opatje selo. Če bo prišla kakšna pobuda še iz Doberdoba, bomo s tem zadovoljni in bomo to naknadno javili.

Kakšna je bila vaša vloga pri vsem tem?

Nisem si prevzel nobenih odgovornosti za specifično dogovarjanje. Želel sem samo spodbuditi in združiti društva, da bi videli, kaj se lahko naredi. DD

VISOK JUBILEJ V SOVODNJAH

Franjo Tomsic in Darinka Marusič, ki živita v Sovodnjah, praznujeta 50 let poroke; večno zvestoba sta si namreč obljubila 3. aprila 1948. Ob tej priložnosti jima z željo, da bi jima bila dana zdravje in sre-

ča, voščijo sin Bruno, hči Francka, svak Salvatore, nevesta Massimiliana in vsi vnuki.

Jubilantoma čestita in vošči vse dobro tudi uredništvo našega tednika.

KONCERTNA SEZONA SCGV KOMEL

GARCIA LORCA IN NJEGOV SVET

DANIJEL DEVETAK

S čudnim naslovom *Skica brez naslova* je Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel iz Gorice ponudil občinstvu v četrtek, 26. marca, za naše odre res neobičajen koncert. Nemirni čas in svojevrstni pogled na umetnost vsestranskega španskega ustvarjalca F. Garcie Lorce (1898-1936), pesnika, dramaturga, režiserja, slikarja in celo skladatelja, je po drzni zamisli mladega režiserja iz Nove Gorice Diega de Bree poustvarilo več izvajalcev. Glasbeni del starih španskih (andaluzijskih) ljudskih motivov za glas in kitaro avtorjev Garcie Lorce in De Falle so res lepo zaokrožili goriški kitarist Giulio Chiandetti, sopran Veronica Vascotto in pri nas že znani in priljubljeni slovenski bas iz Argentine Luka Debevec Mayer; Bruno Tofful je s svojim gledališkim temperamentom na robu odra prispeval svoj glas za recitacijo poezij, Anna Krauthaker pa je s plastičnim gibom "izgovarjala" nesmotno ponavljajoče se zlogove in šušljajoče šepetanje dadaističnega intermezza. Zahtevno delo so pri izvedbi večera imeli tudi tehnični pomočniki in odgovorni za zvočno sliko ter montažo filmskega odlomka.

Predstavo je torej sestavljal niz nekakih razmišljanj v različnih umetniških ključih. Pred

FOTO BUMBAC

našimi očmi je tekla fragmentarna sosedica izrazov, ki so odslikavali hrupno in zmedeno dvajseto stoletje, stoletje avantgarde in dadaizma, stoletje nasilja, vojne, tehnike, avtomatizacije in razčlovečenja. Medtem ko sta Debevec Mayer in Vascottova z baladnim melosom in polnokrvno špansko domoljubnostjo pela o kočiji, gozdu in lovcu, Mavrih in Judih, bikoborcih in ciganih, prekleti ljubezni in nemirnih uspankah, je na platnu za njima tekla odlomek iz Buñuelovega nadrealističnega filma *Andaluzijski pes*, polnega težkih senzualnih fantazij, vizionarskih slutenj, ugank, asociacij, izbruhov podzvesti in smrti. Prav tak je bil svet Federica Garcie Lorce, nomada "brez angela in muze", kot pravi režiser de Brea, nomada, ki se je z domišljijo, sanja-

mi in spominjanjem boril z demonom smrti. Lorca je bil dekadenten vizionar, človek neulovljivih iluzij in neoprijemljivih prevar, ki je s spominjanjem reševal preteklost pred pozabo, jo skušal iztrgati neusmiljenemu niču in oživljati z intuicijo.

Večer kot tak je pustil občinstvo nekoliko zmedeno, polno vprašanj in različnih interpretacij. Spraševali smo se o smislu slišane in prikazane. Verjetno je bil cilj zamisliti prav ta: orisati skozi oči sodobnejšega umetnika dvajseto - zmedeno - stoletje. Hkrati spodbuditi ljudi, da se ob koncu tega norega stoletja vprašajo, ustavijo, potegnejo črto in iz pozabe rešijo iz preživetega to, kar naj prenesejo preko praga tretjega tisočletja.

DUHOVNE PEŠMI VIŠARSKEGA KVINTETA

Kdor je vsaj enkrat slišal peti žensko skupino Višarski kvintet iz Ukev, si jo bo gotovo želel spet slišati.

V naših krajih in širše v Sloveniji in Avstriji znana skupina iz Kanalske doline je v soboto, 28. marca, nastopila v šandreški cerkvi sv. Andreja apostola z bogatim repertoarjem predvsem ljudskih duhovnih pesmi v slovenščini, nemščini, furlanščini in italijanščini. Sploh pa lahko ugotovimo, da šandreška župnija v zadnjih letih ponuja v različnih liturgičnih obdobjih primerne koncerte duhovne glasbe z zelo kakovostnimi izvajalci. In tudi tokrat nismo ostali razočarani; obratno. Po uvodnem pozdravu župnika Karla Bolčina, ki je podčrtal "glasbeno lepoto in duhovno svežino" gostinj, so pevke že s prvo pesmijo takoj očarale občinstvo, ki je odtlej kar viselo z njihovih ust. Petje Višarskega kvinteta je znano po tem, da močno pritegne poslušalce; v šandreški cerkvi pa sta bili njihova nežna ubranost in vokalna pestrost še posebno umetniško doživljati. Ko se z naglimi koraki in postnem času bližamo Veliki noči, smo se lahko s pesmimi, ki odražajo pristno ljudsko dušo v naši

deželi živčih narodov, poglobili v skrivnost postnega čakanja vstajenja in doživljanja križevega pota. Vsaka pesem je bila lepša od druge, vsako je ženska skupina iz Ukev, ki je doslej izdala že dve kaseti svojih pesmi, lepše zapela, tako da je morala na koncu dodati še dve; ena od teh je bila čudovita ljudska *Mrzel veter*.

Po tem koncertu stopamo bogatejši in z večjo duhovno zavestjo Veliki noči naproti.

PRVIČ ZBOR IZ SLOVENIJE

PEVSKI KONCERT OB PRAZNIKU MESTNIH PATRONOV

Kot je že običaj, je tudi letos v goriški stolni cerkvi tik pred praznikom njenih patronov sv. Hilarija in Tacijana potekal koncert goriških pevskih zborov.

K sodelovanju so bili povabljeni naslednji pevski zbori: otroški pevski zbor Voci bianche, ki deluje pri župniji sv. Ignacija in ga vodi Stanko Jeričijo, pevski zbor Ars musica iz Gorice pod vodstvom Lucia Rapacciolija, mešani cerkveni pevski zbor iz Solkana, ki ga vodi Milena Prinčič, pevski zbor Madrigalisti di Gorizia pod vodstvom Flavia Qualija in mešani zbor Lojze

Bratuž iz Gorice, ki ga zadnje obdobje vodi Stojan Kuret.

Koncert je bil organiziran dva dni pred cerkvenim praznovanjem goriških zavetnikov v soboto, 14. marca zvečer. Priča smo bili zanimivemu sporedu, ki je obsegal izključno sakralne skladbe, kar se za okolje goriške stolnice tudi spodobi, ob tem pa naj pomnimo, da je res škoda, da se ga ni udeležilo več poslušalcev, saj je pri njem šlo za zanimivo soočenje pevskih dosežkov Slovencev in Italijanov. Namen tega koncerta gotovo ni bil tekmovalen, a kljub temu lahko poudarimo, da so se pevci goriškega zbora Lojze Bratuž v primerjavi z ostalimi solidno predstavili, zlasti s svojo svežino in pristnim muzikalnim občutkom. Razveseljivo je bilo videti in slišati tudi otroški naraščaj travniških pevcev Voci bianche. Letos se je prvič zgodilo, da je bil na goriški koncert povabljen tudi en pevski zbor z onstran meje. Kot že omenjeno, so to bili cerkveni pevci iz Solkana, saj je to stara častitljiva župnija, ki je že dolga stoletja tesno povezana z Gorico; iz zgodovinskih podatkov je namreč razvidno, da je solkanska župnija še ob koncu 14. stoletja obsegala tudi območje mesta Gorica.

Koncertu v goriški stolnici je sledila še družabnost v palači Pastor angelicus, kjer ima sedež goriški stolni župnijski urad.

MV

MLADI IN ZAŠČITNI ZAKON

Kaj sploh je zakon o globalni zaščiti, ki ga naša manjšina čaka cela desetletja in ki naj bi bil v doglednem času odobren? Katere koristi bo prinesel? In: ali bo končno prišlo glede tega zakona do enotnega stališča političnih zastopnikov manjšine?

To je samo nekaj vprašanj, ki so si jih zastavili mladi iz krožka KGM (Klub goriške mladine). V ta namen so priredili javno srečanje v petek, 27. marca, na katero so povabili predstavnike t.i. enotne delegacije. Prisotni so bili Jole Namor kot predstavnica Slovencev iz videmske pokrajine, predsednik SKGZ Rudi Pavšič, deželni tajnik SSK Martin Breclj, podpredsednik deželnega sveta Miloš Budin (LD) in predsednik SSO Sergij Pahor.

Uvodoma je z neposrednimi besedami in odločnim nastopom koordinatorka večera Mara Černic izpostavila dejstvo, da so mladi danes slabo seznanjeni z manjšinsko politiko in samo nujno po zaščitenem zakonu, saj jim je vse to daleč. Problem je generacijski in tega se odrasli verjetno premalo zavedajo oz. ne znajo poskrbeti, da bi tudi mlajši rod vsaj podobno čutil potrebo po demokratično izraženem in zagotovljenem pravnem statusu slovenske manjšine. Ve se, da je trenutno osnutek zakona v rokah poročevalca Massellija v Rimu; potreboval bi tudi nekaj popravkov, glede katerih pa je prišlo med predstavniki manjšine do razhajanj, ki so privedla do krize in ustanovitve komisije, ki mora zadevo spet vzeti v roke. Potem ko so gostje večera prisotnim vlivali upanja, čes da smo Slovenci v ključnih trenutkih kljub različnim sposobni biti složni, se je srečanje kmalu osredotočilo na vprašanje, kakaj problem zaščitnega zakona za mlade ni nekaj živga. Če pomislimo, da bi moral služiti prav mladim generacijam, nas zadeva lahko resno skrbi. Gostje so ugotavljali, da se konec koncev vprašanje ne čudijo in da je naravnost zadnjih generacij dejansko zelo različna, kot so različne občutljivost, govorica in interesi. Vse tu. In problem ostaja...

Debatni del večera je bil kljub skromnemu številu prisotnih - živahen, skoraj preveč. Pikra razhajanja glede politoloških izrazov, delni oz. dvomni odgovori in polemična namigovanja in natolcevanja prisotnih pa naivnim mladim seveda niso pomagali priti do večje jasnosti ali, še manj, jim niso bili v spodbudo, da bi se zadevi kakorkoli približali. Škoda. Do kdaj se bodo dobronamerni mladi še sploh spraševali?

DD

CERKEV V PODGORI, NEDELJA, 29. MARCA

MAŠA IN KONCERT V SPOMIN NA BOGOMIRA ŠPACAPANA

V nedeljo, 29. t.m., je bila v Podgori maša zadušnica ob prvi obletnici smrti Bogomira Špacapana. Organizirala stajo krajevno prosvetno društvo Podgora in Zveza cerkvenih pevskih zborov.

Ob 17. uri je bila cerkev sv. Justa v Podgori že nabito polna. Peto mašo je vodil dr. Ivan Merlak, s katerim je sodelovalo veliko goriških slovenskih duhovnikov. Pri mašni daritvi je ubrano prepeval mešani pevski zbor iz Podgore, ki ga je vodil pokojnikov sin dr. Mirko Špacapan, prav on pa je za to priložnost tudi uglašil mašo, ki jo je naslovil *Maša za očeta Bogomira*.

Po maši je o liku Bogomira Špacapana spregovoril dr. Drago Legiša, ki je pokojnika dobro poznal, saj ga je nanj vezalo prijateljstvo iz mladih let. Slikovito je orisal življenj-

ske pot Bogomira Špacapana, ki smo ga vsi poznali kot Mirka, in se še posebej zastavil pri njegovi zgodnji odločitvi za narodno delo. Za vse prisotne je bilo zanimivo opisanje razmer pred drugo svetovno vojno in med njo. Dr. Legiša je namreč doživeto opisal, kako so se mladi študentje goriškega malega se-

menišča pred drugo vojno srečevali v Brestovici na Krasu, kjer je deloval duhovnik Bernard Špacapan, brat pokojnega Mirka. Ta shajanja so bila v takratnem težkem času za mladeniče druga šola življenja, saj so tam spoznavali lepoto slovenske pesmi, jezika in vrsto drugih za življe-

nje pomembnih vrednot, predvsem pa so se pripravljali za življenje in javno delo v njem. Dr. Legiša se je dalj časa pomudil pri liku pokojnega Bogomira in prikazal njegovo odločnost, da v svojem življenju posveti del svojega časa narodnostnemu delu in delovanju na pevskem področju, saj je bil pokojnik znan organist in pevsodaja.

Po spominskem govoru dr. Legiša je sledil koncert cerkvenega pevskega zbora iz Jamelj in Brestovici na Krasu, ki ga vodi Marija Antonič, cerkvenega zbora iz Sovodnjah pod vodstvom Rezi Češčut, cerkvenega zbora Štandrež, ki ga vodi Tiziana Zavadlav, in cerkvenega zbora Miren, ki ga je vodil Andrej Budin. Zbori so izvedli splet cerkvenih pesmi, program pa je lepo povezovala Sabina Antoni.

Po sveti maši in koncertu sta bila v prostorih prosvetnega društva srečanje in družabnost, katere so se udeležili svojci, pevci in tudi vrsta prijateljev pokojnika.

ZUT

DAROV

ZAŠKOVIJSKI misijonski urad: Barbarini sodelavci ob smrti moža Danijela 180.000; druž. Čej v spomin na pok. Jordana Lutmana 20.000 lir.

ZA SKLAD Mitja Čuk: v spomin na pok. Igorja Povšeta vzgojiteljice goriškega didaktičnega ravnateljstva 270.000 lir.

ZA ŠPORTNO društvo Olympia: v spomin na Igorja Povšeta učno in neučno osebje ter starši otroškega vrtca Max Fabiani 950.000 lir; druž. Sergij Korošec namesto cvetja na grob v spomin na Igorja Povšeta 100.000 lir.

ZA CERKEV v Rupi: N.N. 75.000; Dorina v spomin na brata Venčeta Tomsiča 100.000; N.N. s Peči namesto cvetja na grob Venčeta Tomsiča 100.000 lir.

ZA DOM srečanja - Višarje: v spomin na Igorja Povšeta M.K. 50.000; ob obletnici smrti sestre K.K. 100.000; v spomin na moža in očeta družina Moschitz 50.000 lir.

ZA CERKEV na Peči darujejo v spomin na Venčeta: druž. Kovč, Peč 9, 50.000, za cvetje 35.000; Milena in Ada Malič 50.000; druž. Malič, Peč 31, 50.000; Srečko Florenin, Števerjan, 50.000; druž. Florenin, P. 12, 50.000 lir.

ZA CERKEV v Gabrjah: Irma Devetak 50.000 lir.

FRIDA v spomin na sestro Valerijo Žerjal: za mis. p. Kosa 50.000, za Sv. goro 50.000, za zbor Kresnice 50.000, za CPZ Sv. Ivana / Trst 50.000 lir.

ZA CERKEV v Števerjanu: Silvana Maligov vd. Ciglič 50.000; namesto cvetja na grob pok. bratu-stricu Tinčetu sestra Angela 50.000, Suzana in nečaki 200.000; v spomin na pok. Zoro Komel Drufovka Angela 50.000, sin in družina 50.000 lir.

V DOBER namen: N.N. 100.000 lir.

ZA CERKEV sv. Ivana: Ani in Janez Povše v spomin na dragega Igorja 500.000; N.N. 500.000 lir.

ZA MISIJONARJA brata Bajca: A.Š. 300.000 lir.

ZA LAČNE otroke: v spomin na pok. botro Zoro Komel-Drufovka Bogdana K. 50.000 lir.

McPEZYMA daruje za onkološki oddelek pri goriški bolnišnici 700.000, za slov. Karitas 700.000 in za Kult. center L. Bratuž 887.000 lir (skupaj 2.287.000).

OBVESTILA

SSG: GOSTOVANJE SLG-Celje: Ray Cooney - Minister v škripih. Režija Dušan Mlakar. V pon., 6. t.m., ob 20.30 abonma red A, v torek, 7. t.m., ob 20.30 abonma red B v Kulturnem centru Lojze Bratuž.

GORIŠKI CERKVENI pevci so vabljeni, da se udeležijo pevske vaje za velikonočno mašo v goriški stolnici. Vaja bo prav tam v ponedeljek, 6. aprila, ob 20. uri.

VODSTVO KULTURNEGA CENTRA LOJZE BRATUŽ sporoča,

da napovedano odprtje razstave **Encuentro en España**, ki je bilo predvideno v soboto, 4. aprila, iz tehničnih razlogov odpade.

IZŠEL JE PASTIRČEK ŠT. 9

ČESTITKE

5. aprila bo slavil 70 let dragi mož, oče in nono Anton Podveršič. Da bi ga Bog in svetogorska Mati Božja ohranila zdravega in čilega, mu iz srca želijo žena Marica, hči Darja in sin Jadran z družinami.

Istega dne praznuje rojstni dan tudi sin Jadran. Vsi domači mu prirčno voščijo, Aron mu pošilja koš poljubčkov.

Erik Zavadlav je doktoriral na ekonomski fakulteti v Trstu. Odločno je začel, dolgo je na knjigah stal, cilj je dosegel. Želimo mu obilo sreče na poklicnem mestu. Dušan Drufovka z družino.

POKLON ROJAKINJI

BOGDANA BRATUŽ - MARIA CALLAS PRED GORIŠKO PUBLIKO

Pred dvema tednoma je bila v goriškem Kulturnem domu peta gledališka abonmajška predstava. Ljubitelji dramske umetnosti so jo še posebno toplo sprejeli. Na sporedu je bilo namreč delo *Master class*, ki ga je spisal sodobni avtor Terrence McNally, v režiji Vita Tauferja.

Glavno protagonistko Mario je ob svojem štiridesetem gledališkem jubileju odigrala Bogdana Bratuž. Ognjevit, temperamentno je podala verno sliko velike pevke Marie Callas (podrobno razčlenbo te uprizoritve ste lahko prebrali v 9. št. NG izpod peresa Andreje D. Antoni). Goriški gledalci smo ponosni na gospo Bogdano, saj je naša rojakinja. Kot igralko jo prav dobro poznamo, kajti na svoji uspešni igralski poti je obredla vse naše dvorane in dvorane.

V tem zadnjem delu, ki je v bistvu monolog-izpoved, so jo obkrožali poleg pianista Aleksandra Vodopivca štirje mladi igralci (Vesna Pernarčič, Barbara Cerar, Danijel Malalan in Franko Korošec), trije so se pod mentorstvom pevske pedagoginje Edith Kocjan izkazali tudi kot pevci.

V imenu goriških slovenskih organizacij sta Bratuževi čestitala in ji podelila spominski dar predsednik Kulturnega doma Igor Komel in predsednik Kulturnega centra Lojze Bratuž Franko Zerjal. Komel ji je v imenu goriškega župana Valentija izročil spominsko plaketo. Ko ji vsi še enkrat izrekamo čestitke, ji obenem kličemo še na mnoga plodna leta v Talijinem naročju!

IK

SREČANJE EVROPSKIH ŠOLARJEV

"COMENIUSOV DAN" V SOVODNJAH

V tednu pred Veliko nočjo bosta zamejski šoli OŠ Peter Butkovič - Domen - Sovodnje ob Soči in srednja šola Sv. Ciril in Metod - Trst gostili skupino irskih učencev, učiteljev in staršev, ki sodelujejo v evropskem projektu *Comenius: Jezik, kultura in stil življenja*. Šestdesetčlanska skupina iz Rathcuila (pri Dublinu) bo nastanjena pri družinah dijakov na Tržaškem. Med bivanjem pri nas bo obiskala dve šoli, našo okolico in Slovenijo.

Višek dogajanja pa bo *Comeniusov dan - Comenius day* v Sovodnjah v **ponedeljek, 6. aprila, ob 18. uri**. Pričeli se bo srečala mladina vseh treh povezanih šol (četrti sodelujoča, a odsotna, je v Walesu), pa tudi njihovi starši in gostje. Dogodek bo zelo po-

memben, ker se učenci prek Comeniusa že leto in pol spoznavajo, si izmenjujejo gradivo o delovanju posameznih šol, okolju, naravi, kulturi in načinu življenja sploh. Letošnje, drugo leto projekta, pa je posvečeno učenju manjšinskih jezikov: slovenščini, irščini, welščini. Učenci pripravljajo brošure, v katerih v obliki stripov posredujejo glavne pogovorne vrvine svojega jezika. Obisk iz Irske bo odlična priložnost za direktno izmenjavo in učenje evropskih govoric. Projekt Comenius si tudi prizadeva, da bi bili evropski bodoči rodovi večjezični. Tako se Comenius uokvirja v sklop širšega načrta *Sokrates*, ki zajema vso študirajočo mladino: od osnovnih, srednjih, višjih šol do univerze (kjer so

izmenjave študentov *Erazmus*). Na dveh zamejskih šolah že nestrno pričakujejo goste in se na obisk živahno pripravljajo. V Sovodnjah vodijo kratak program, ki bo dobrodošlica gostom s Tržaškega in iz Irske. Starši se tudi pridno organizirajo, da bodo lepo in gostoljubno - po slovensko - pogostili tako število obiskovalcev (kakih 250). Tudi občinska uprava sodeluje pri pobudi, saj nudi občinsko telovadnico in finančno podporo. Enako so se zavzela sovo-denjska društva, da bo s sodelovanjem vseh srečanje čim bolj uspešno in v ponos vaški skupnosti. Tudi sovo-denjska Zadruga-Kreditna banka in goriška Kmečka banka sta pobudo finančno podprli in s tem pokazali, da so jim take pobude "pri srcu".

Comeniusov dan bo tako stopnička višje v približevanju in spoznavanju evropskih narodov, tudi pri nas.

TS

STO LET ANGELE PAULIN

DORICA MAKUC

Redkokdo doživi tako visoko starost, kot jo je ga. Angela Paulin, ki je 27. marca dočakala stoletnico rojstva. Bila je še pred kratkim živahna, prijazna in zgovorna žena, kakršno smo poznali dolga desetletja za gostilniškim pultom "pri Paulinovihi v vialu". Takrat, po drugi svetovni vojni, ko se je pod zavezniško vojaško upravo razbohotilo življenje goriških Slovencev, je bila znana goriška gostilna, ki sta jo ob materi skrbno vodili Angela in Uršula, kot smo ju po domače imenovali tudi mlajši Goričani, pomembno zbirališče Slovencev za zahodnega mestnega predela. V njej so se zvrstila srečanja vseh vrst, predvsem pa se je ob vsakodnevnem srečevanju meščanov z briškimi ljudmi

utrjevala zavest pripadnosti narodu, ki je moral za svoj obstoj toliko žrtvovati. In veliko so prispevali zaveznanosti slovenstvu prav v vztrajanjem na domači zemlji tudi Paulinovi; v prvi svetovni vojni kot begunci na Kranjskem, med vojnama so doživljali različne oblike pritiska in fašističnega us-trahovanja, od zapora članov družine do zaprtja gostilne. Tudi najhujšemu pogromu

nad goriškimi Slovenci, po odhodu zaveznikov na jesen 1947 in še dolgo potem, se Paulinovi niso mogli izogniti; bili so v življenjski nevarnosti, v strahu pred uničevanjem bivališča in pregona z doma. Minili so tudi ti najhujši dnevi; Uršula in Angela sta uspevali še dolga desetletja s prijazno besedo sprejemati goste v eno najbolj znanih goriških gostiln. Toda leta tečejo; pred desetimi leti je tiho, tako, kot je živela, odšla Uršula. Vi-sokega jubileja mlajše sestre Angele smo se veselili že dolgo. Radi bi v širšem krogu prijateljev in znancev srčno nazdravili njenih sto let, ji čestitali za njeno pokončno življenjsko držo, se ji zahvalili za vsak njen nasmeh in prijazno besedo. Tako so se k njeni bolniški postelji strnili le njeni najozbli sorodniki, ji zaželeli svoja in tudi naša srčna voščila ob visokem jubileju, ki ga je gospa Angela dočakala.

KONCERT ZBORA HRAST

Mešani pevski zbor Hrast iz Doberdoba bo sklenil letošnje koncertno sezono glasbenega centra Emil Komel z nastopom, ki bo v soboto, 4. aprila, ob 20.30 v cerkvi sv. Ignacija na Travniku. Zbor je v zadnjih letih najbolj reprezentančno pevske telo v zamejstvu in se je lani odlično

uveljavil tudi na državnem tekmovanju v Mariboru. Dirigent zbora je Hilarij Lavrenčič, pianist, pedagog in sodelavec tržaškega gledališča Giuseppe Verdi.

Program večera vsebuje prerez zborovskih skladb od romantike do sodobnikov.

SLOVENSKI CENTER ZA GLASBENO VZGOJO E. KOMEL KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ V SODELOVANJU Z GLASBENO MATICO

KONCERTNA SEZONA 1997/98

MEŠANI PEVSKI ZBOR HRAST - DOBERDOB Hilarij Lavrenčič, dirigent

Cerkev sv. Ignacija, **sobota, 4. aprila 1998, ob 20.30.**

POGOVOR / ANNA MISSONI

LEPE LJUDSKE PESMI IZ KANALSKE DOLINE

ERIKA JAZBAR

Višarski kvintet je poznana in cenjena ženska pevska skupina, ki je s svojimi gostovanji in koncerti pogosto prisotna v zamejstvu in matici ter predstavlja s svojo pesmijo in teksti raznoliko ter bogato kulturno realnost Kanalske doline.

O delovanju kvinteta smo se pogovorili s pevovodjo in pevko skupine Anno Missoni, ki je o začetkih kvinteta povedala takole:

"Pevska skupina Višarski kvintet je nastala leta 1989, pobudo zanjo pa sta dali Mariella Prešeren in Gerti Schnabel. Pogosto smo se srečevale in se pogovarjale o glasbi in zborovskem petju; prijateljici sta priznali skrito željo po samostojnem nastopanju v ženski pevski skupini. Iz te zamisli se je dejansko rodil naš kvintet. Od vsega začetka ga sestavljajo naš dragoceni bas Gerti, njena sestra Rosvita Schnabel, ki poje drugi alt, Mariella poje prvi alt, Alma Hlede je naš drugi sopran, kvintet pa objemam jaz, prvi sopran in pevovodja. Mariella, Gerti in Rosvita stanujejo v Ukvah, tam je poročena Alma, medtem ko je moja vez z Ukvami mama, ki se je v tej vasi rodila. Poznamo se od nekdaj, pele smo skupaj že prej v raznih cerkvenih pevskih zborih naše

doline. Splet zanimivih okoliščin nam je ponudil možnost za samostojen začetek. Najprej smo navezale tesnejše prijateljske vezi in tako je nastala naša pevska skupina. Družita nas ljubezen do petja in glasbe ter navezanost na bogato ljudsko pevsko tradicijo Kanalske doline. Kvintet se je rodil z nami in mislim, da bo kvintet propadel, če bo v prihodnosti katera od nas iz enih ali drugih razlogov zapustila skupino."

V vsakdanjem življenju opravlja vsaka pevka namreč tipično žensko dvojno delo...

Drži. Vse smo družinske matere in marsikdaj pri načrtovanju sezone oz. koncertov lahko predstavlja to dejstvo problem. Vsaka izmed nas pa ima ob družini še svoj poklic uradnice ali uslužbenke. Ljubezen do petja, elan, ki ga daje občinstvo, in pohvalne besede, priljubljenost med našimi ljudmi pa so bili doslej močnejši od vsake druge težave. Zelo rade se srečujemo

na tedenskih vajah, na domu pri kateri izmed nas, seveda potem ko smo poskrbele za lastne družine; veže nas močno prijateljstvo in zelo rade skupaj izbiramo, komentiramo in študiramo nove tekste, melodije in izvedbe.

Katere pesmi izvaja vaša pevska skupina?

Višarski kvintet poje in goji predvsem ljudske pesmi bogate pevske tradicije Kanalske doline, kar pomeni, da se najdejo v našem repertoarju slovenski, italijanski, furlanski in nemški teksti. Parametri, na podlagi katerih izbiramo pesmi, niso vsebina, avtor ali pripadnost tej ali oni kulturni tradiciji, ampak osebno doživetje besedila ali melodije. Pesem mora zadržati na strune našega srca, moramo jo vzljubiti, šele nato si jo lahko "prisvojimo".

Kje največ nastopate?

Najpogosteje gostujemo v Avstriji in Furlaniji. Zelo priljubljene pa smo tudi na Primorskem od Gorice do Trsta, Istre in širše v Sloveniji. V vsakoletnem programu ne načrtujemo nastopov, nima posebnih tradicionalnih srečanj, ki se ponavljajo iz leta v leto, temveč sprejemamo vedno nova vabila na razne prireditve; predstavimo našo pevsko tradicijo in tako nas najboljše spoznajo. Ponavadi

Višarski kvintet v štandredski cerkvi dne 28. marca (Foto Bumbaca)

nas spet pokličejo za sodelovanje ali celovečerni koncert.

Kako doživljate raznoliko kulturno stvarnost Kanalske doline?

Roditi se in živeti v tako bogatem kulturnem in družbenem kontekstu, kakršnega nudi Kanalska dolina, predstavlja pravo bogastvo, rekla bi - skoraj privilegij. Po rodu sem Italijanka, vendar lahko povem, da si pomagam v vseh štirih jezikih, ki so živi v naši dolini. Ljudje sprejemajo kulturno in jezikovno heterogenost normalno, saj spada v našo vsakdanjost; spori so pogosto umetni oz. vsiljeni od zunaj. Bogastvo, ki ga nudi obmejno in večjezično okolje, je v tem, da se lahko zviš v drugačno kulturno stvarnost in jo v neki meri čutiš za svojo, saj je ne nazadnje del tvoje stvarnosti in osebnosti.

KOROŠKA

ROŽ-PODJUNA-ZILA, VENEC TREH DOLIN

CIRIL TURK

Rož, Podjuna, Zila - tri doline onkraj Karavank - imajo za slovenske Korošce skorajda pravljici prizvok. Ljubezen do dežele ob Zili in Dravi je izlil v verze koroški pesnik Janko Mikula, v melodijo pa Pavel Kernjak. Besedilo in melodija sta zelo priljubljena in pesem ponovno slišiš po celovškem radiu. Tudi na raznih kulturnih prireditvah težko izostane. Besedilo in melodija sežeta poslušalca globoko v srce, saj izražata vso milino, pa tudi tragiko slovenskih ljudi na

Načrti za prihodnost?

Načrtov imamo res veliko, morda preveč. V letošnji sezoni nas čaka že petnajst koncertov oz. gostovanj; njihovo število pa se bo do konca leta precej povečalo. V prihodnjih tednih bomo sodelovale na Koroškem v Avstriji pri snemanju zgoščenke z naslovom *Heimat ist*. Skupaj z drugimi pevske skupine bomo oblikovale raznolik spored pesmi, ki odražajo ljubezen do lastnega doma, domovine ipd. Že preveč časa pa odlašamo s snemanjem samostojne zgoščenke našega kvinteta. Za to zahtevno potezo nam dejansko primanjkuje časa.

tem področju dežele pod Triglavom.

V soboto, 14. marca, so Šmihelčani v Podjuni gledali film o treh koroških dolinah, posnet v letih 1973-1976. Za uvod k predstavi filma je deljal snemalci in režiser: "Koroško od Šmohorja do Pliberka sem ponovno prepotoval ter prisluhnil šepetu narave in utripu ljudi. Ljubezen do tega zemeljskega raja je v meni vedno bolj rastla. Na dveh zadnjih potovanjih sem imel vedno s seboj filmsko kamero in z njo lovil naravo, vasi in ljudi. Mikrofonu so se približali ljudje, ki so tedaj krojili utripe dežele, a jih danes ni več: Rudi Safran, župnik v Melvičah; župnik Anton Kuchling, dolgoletni dušni pastir na Ziljski Bistrici; Avgust Tschebel, slikar in župnik v Št. Lenartu pri sedmih studenih; Pavel Kernjak, kmet in komponist iz Trebinja v Rožu; dr. Janez Hornbock, dekan in ravnatelj Mohorjeve družbe; dr. Jožko Tischler, predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev, in končno Vinko Zaletel, kulturni delavec in župnik v Vogrčah pri Pliberku. Drugi intervjujanci še živijo in si v filmu lahko ogledajo svoj obraz pred 25 leti."

Film prikazuje verske, kulturne in narodne utripe Koroške, kot si jih občutil pred dobrima dvema desetletjema. Vsebinsko seže seveda daleč nazaj v leta, ko sta Krnski grad in Gospa Sveta igrala pomembno vlogo pri razvoju slovenskega rodu tako v verskem kot političnem pogledu. Zadnji posnetki filma sežejo v vas Sele pod Košuto, kjer je še danes bogato razvito kulturno in versko življenje.

V soboto, 14. marca, je bil film prvič predstavljen, kot že rečeno, v deželi nastanka, v Šmihelu v Podjuni. Gledalci so morali mirno priznati, da jim dežela ni znana v toliki meri, kot jo je zasedla filmska kamera.

DALJE

EVROPA NARODOV (12)

VIDA VALENCIČ

BASKI - UGANKA ZA JEZIKOSLOVCE

Žal je baskovski narod znan predvsem (včasih izključno) po svojih najbolj skrajnih "predstavnikih": teroristični organizaciji ETA (*Euzkadi ta Azkatasuna* - Baskovska domovina in svoboda), ki v peklenskem sosedstvu kuje nasilne akcije. Pred leti sem po naključju gledala videokaseto - lastno produkcijo ETE - ki je ovekovela vse dotedanje protestne in nasilne akcije, seveda popolnoma akritično. Ježili so se mi lasje, ker so se pred mojimi očmi vrstila nasilna dejanja, umori, bombni atentati, ki si jih noben cilj, pa čeprav pravičen, ne zasluži. In vendar Baskija ni ETA, ali ni samo ETA. Predvsem je to širše geografsko področje, t.i. Euskal Herria, ki je politično razdeljeno med dve državi: Španijo in Francijo... ironija je tudi v dejstvu, da sta si ti dve državi sorodni v svoji malomarnosti do manjšin znotraj lastnih meja. Baski pa so zanimivi predvsem, ker so dobesedna u-

ganka za raznovrstne jezikoslovce in antropologe. Njihov jezik, imenovan Euskara, ni indoevropskega izvora in tako ni primerljiv z nobenim evropskim jezikom. Pravzaprav so določene jezikovne sorodnosti našli le z nekaterimi jeziki na Kavkazu, kar naj bi dokazovalo, da je baskovski jezik nekakšen enkratni ostanek prazgodovinske jezikovne skupine, ki je bila razširjena vse do Azije, točneje do današnjega Tibeta. Po vseh teh enkratnih značilnostih, zaradi katerih so Baski popolnoma različni od vseh evropskih narodov, ni čudno, da se je okrog njih stkala cela vrsta domišljinskih pripovedi, osnovanih predvsem na nezaupljivosti.

Zatiranje njihove kulture je doseglo največjo razsežnost v povojnih desetletjih, ko je general Franco s terorjem zatiral vse, kar bi lahko potencialno škodilo španski državi. Dejansko je ta "vse" pomenil katerikoli izražanje svobodne presoje. Španci in Katalonci so na svoji koži občutili represijo Francovega režima

in leto za letom so se vrstila zaslisevanja, fiktivni procesi, smrtne obsodbe, umori. Značilnost baskovskega naroda je njegov svojevrstni značaj: narod je prežet z izredno socialno miselnostjo, z globokim prepričanjem v odpravo socialnih krivic in hkrati s katoliško vero. Nekaj sličnega verjetno obstaja le na Poljskem, kjer je bila Cerkev aktivno sodelovala pri političnem preobratu države. V španskem predelu Baskije so med Francovim režimom prav baskovski duhovniki izvajali izredno radikalno politično opozicijo. Iz svojih prižnic so si upali obsojati režim, odločali so se za gladovne stavke, ker je bila baskovskemu narodu kratena vsaka pravica do narodnega obstoja, v svojih župniščih ilegalno tiskali knjige v baskovščini ter se pogumno uprli celotnemu cerkvenemu sistemu, ki je bil nesramno blizu Francu. Svoj protest so javno izražali na protestnih manifestacijah proti španskim škofom na baskovskih tleh in si za vsa ta dejanja množično prislužili pripor. Seveda niso bili sami. Komunistične organizacije, združenja delavcev, odvetnikov, zdravnikov in celotna ba-

skovska intelektualna sfera se je v 60. letih odločno uprla mučenju političnih zapornikov, lažnim procesom in ne nazadnje tudi nepravilni ureditvi javnih uradov, po kateri naj bi vsa vodilna mesta bila dodeljena izključno Špancem oz. Kastilcem. Franco je vse te baskovske manifestacije označil kot "lajanje psov, ki naj bi samokoristilo v dokazovanju naše premoči"... Baskovski narod je skoraj genetsko prežet z veliko sodelovanjem pri javni sferi in politiki, česar ni v enaki meri zaslediti v nobenem drugem španskem predelu. In prav ta zavzetost naroda za politični in socialni preustroj sistema je pripomogla k zmagi nad režimom terorja in k oblikovanju današnje baskovske avtonomne pokrajine, vedno v okviru španske države.

Desetletja prisiljenega molka so pa narodu prizadejale hud udarec. Najbolj je to vidno v zelo nizkem številu ljudi, ki so zmožni brati in pisati v svojem materinem jeziku. V baskovski pokrajini naj bi govorilo baskovski jezik le 22% vseh prebivalcev, od katerih pa le borih 20% lahko aktivno bere in piše v jeziku, ostalemu delu pa ni bila dana možnost, da bi se tega naučili. Preporod baskovske kulture je značilen predvsem za zadnje desetletje in uživa

podporo širšega prebivalstva, kar se je pokazalo v številnih primerih. Na primer, ko so leta 1990 snovali baskovski dnevnik *Egunkaria*, so pobudniki izvedli odmevno propagandno akcijo, s katero so želeli zbrati potreben denar za projekt. Vsako mesto in vsaka vasica je aktivno sledila snovanju tega projekta in na koncu se je nabralo 5.000 delničarjev. Zbiranje potrebnih denarnih sredstev pa ni bil edini cilj take propagandne pobude. Poglavitno je bilo predvsem osvestiti narod o možnosti (in dolžnosti) dnevnega poročanja v lastnem jeziku, kar je nedvomno uspelo. V zadnjem desetletju se vrstijo poletni tečaji baskovskega jezika za odrasle in večerni tečaji, s katerimi si prostovoljci prizadevajo, da bi prebivalci Baskije spoznali svoj lastni jezik. Najbolj trdna tradicija pa se kaže, presenetljivo, v športu: športna ekipa *Atletico Bilbao* že desetletja dosledno izvaja svojo "narodno politiko" in v svoje članstvo uvršča le tistega, ki se je rodil na baskovskih tleh; najbolj občuten "narodni moment" pa je *pelota*, izredno stara športna igra, v kateri se žoga, privezana na elastiko, odbija na zidu.

DIJAŠKO OBMEJNO SREČANJE PRIMORSKE V NOVI GORICI

Šolski center v Novi Gorici, v katerega je vključena tudi gimnazija, je bil organizator letošnjega Dijaškega obmejnega srečanja Primorske, ki je bilo že šestindvajseto zapored. To je tradicionalna in priljubljena šolska prireditev s prvenstveno nalogo, da spodbuja spoznavanje in sodelovanje med dijaki iz obmejnih krajev Slovenije in Italije. Tokrat je na srečanju v petek, 27. marca, sodelovalo sedemnajst šol s 525 udeleženci. Ta množična mladinska prireditev je prvič potekala leta 1973, ko so se v Tolminu srečali le gimnazijci. Kasneje so k manifestaciji pristopile še druge šole in vsako leto več dijakov iz zamejstva.

Tekmovanja so bila kot običajno ne le športna. Športniki so se pomerili v raznih disciplinah, ki so jih izvajali v Hitovem športnem centru v Šempetru in na prizoriščih v Novi Gorici. Program je obsegal tudi branje literarnih prispevkov in gledališko predstavo Eve Janikovec *Le po kom se je vrget ta otrok*, ki je bila v mali dvorani Primorskega dramskega gledališča. Omenjamo nadalje predstavitev likovnih del dijakov šol iz Slovenije in iz zamejstva. Ravnatelj sodelujočih šol je sprejel tudi novogoriški župan Črtomir Špacapan.

Potek srečanja je vodil ravnatelj Šolskega centra oz. gimnazije prof. Bojan Bratina. V pozdravnem nagovoru pred udeleženci je takole razmišljal: "Vsako leto si stisnemo roke v drugem kraju na Primorskem, vsako leto razglasimo najboljše med dobrimi, vsako leto vtremo duha tekme in medsebojnega priznavanja v življenje drugega mesta, druge srednje šole. Kljub barvitosti programov in izjemnim prostorskim težavam živimo dijaki in delavci Šolskega centra v Novi Gorici dokaj normalno življenje mladosti, večnega srečavanja z mlajšimi generacijami, velikih uspehov in majhnih spodrslijav. Močna zračenost z okoljem je občutena zlasti skozi gimnazijo, ki kot nadaljevalka tradicije srednjih šol na Goriškem še iz časov jezuitskega kolegija (1620 do 1913) ali kot nadaljevalka prekinjene tradicije prve slovenske gimnazije v Gorici iz leta 1913 do leta 1915 ali kot prva nosilka srednjega izobraževanja na Goriškem od leta 1947 dalje vseskozi plemeniti prostor ob zahodni meji slovenstva. Vsi doživimo skupen dan in v njem spoznanje, da smo velikokrat podobno preživeli preteklost, da podobno živimo naš vsakdan in se z velikimi načrti in upi odpravljamo v prihodnost."

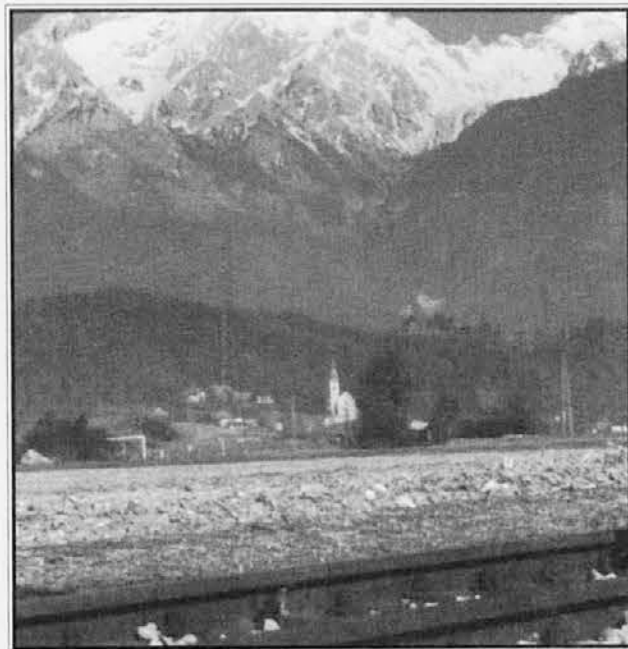
M.

ZARADI UPADANJA PROMETA MANJ POTNIŠKIH VLAKOV

MARJAN DROBEŽ

Slovenske železnice sicer izboljšujejo svoje poslovanje in občuten je tudi porast blagovnega prometa z vlaki, a imajo še zmeraj izgubo. Največje breme pomeni vračanje kreditov domačim in tujim bankam iz preteklosti, ko so bile za železnico nujne nekatere naložbe. Država pa iz svojega proračuna tudi ne zagotavlja dovolj sredstev za financiranje potreb iz tekočega poslovanja, saj denimo rast cen, ki so pod nadzorom države, ne sledi inflaciji. Na tiskovni konferenci prejšnji teden v Ljubljani so povedali, da so Slovenske železnice leto 1997 zaključile z izgubo ene milijarde 750 milijonov tolarjev, vendar je bila ta za več kot polovico nižja od izgube v letu prej.

V javnosti so vzbudile odmev in marsikje tudi zaskrbljenost napovedi, da bodo Slovenske železnice morale ukiniti določeno število potniških vlakov. Poglavitni razlog je hitro upadanje prometa, kar se morda dogaja tudi v drugih evropskih državah. Potniški promet se zmanjšuje kljub temu da so cene potovanja z vlaki v Sloveniji kar za okoli 70% nižje od cen v javnem avtobusnem potniškem prometu. Omenjena neugodna gibanja se kažejo v podatkih, da je lansko leto število potnikov na železnici znašalo skoraj 12 milijonov 743 tisoč, medtem ko je deset let

prej, torej leta 1987, z vlaki v naši državi potovalo okoli 23 milijonov 483 tisoč oseb. Potniški promet se je v desetih letih zmanjšal tudi na progah Ljubljana-Sežana, Pivka-Illirska Bistrica, Divača-Rakitovec, Lupoglav-Pula, Divača-Koper, Jesenice-Nova Gorica, Sežana in na progi Nova Gorica-Ajdovščina.

Zaradi upadanja prometa z novim železniškim voznim redom, ki bo začel veljati 24. maja, bodo število potniških vlakov zmanjšali od 538 na 436. V mednarodnem prometu bodo ukiniteli 29 vlakov, v notranjem prometu pa 73. Od omenjenega števila bo 22 vlakov ukinjenih v maloob-

mejnem prometu s Hrvaško, medtem ko takih ukinitvev ne bo v maloobmejnem potniškem prometu z Italijo. Pač pa bodo v domačem notranjem prometu na progi Pivka-Illirska Bistrica odpravili dva vlaka; na progi Ljubljana-Sežana šest vlakov; ter na progi Divača-Rakitovec en vlak. Omenjeno število ukinjenih vlakov v Sloveniji pa ni dokončno. Slovenske železnice bodo namreč kakšno progo lahko ohranili, le če bodo občine prispevale del sredstev za njihovo obratovanje. Za zdaj pa take pripravljenosti ni v nobeni krajevni upravi.

LETOS PRIČETEK MODERNIZACIJE VOZNEGA PARKA NA ŽELEZNICI

Slovenske železnice napovedujejo nadaljnji razvoj te infrastrukturne dejavnosti, v kateri je skupaj nad 9.200 zaposlenih. Pomemben uspeh v tej smeri je pridobitev certifikata kakovosti, ki so ga dobili po štiriletnem izvajanju Projekta kakovosti na železnici. Velikega pomena bo tudi novi zakon o železnici, po katerem bo država prevzela finančna bremena te dejavnosti iz preteklosti, s čimer bo zdrava finančna osnova omogočila kakovostnejši tržni pristop in boljše ponudbo prevoznih storitev. Potem se bodo lahko povečala tudi vlaganja v razvoj železnice, ki sedaj znašajo samo okoli 55 tisoč ameriških dolarjev na km proge.

Letos se bo začela tudi modernizacija voznega parka - financirale bodo slovenske banke -, saj obstoječa vozna sredstva ne ustrezajo več sodobnim zahtevam in novim standardom pri prevozu potnikov. Nakup 30 vlakov za primestni in treh vlakov za medmestni promet je nujen ter bo omogočil varen, gospodaren, nemoten in udoben prevoz potnikov v notranjem prometu. Brez teh in drugih pridobitev železniški promet v Sloveniji ne bi mogel biti konkurenčen drugim vrstam prevoza.

M.

V PODNANOSU SPOMINSKO OBELEŽJE TIGROVSKEMU VODITELJU IVANU RUDOLFU

V Podnanosu v Zgornji Vipavski dolini bodo jeseni odkrili spominsko obeležje narodnemu delavcu, časnikarju, politiku in organizatorju prof. Ivanu Rudolfu.

Bil je mož s trdnim značajem, ki je sodil v krog najpomembnejših voditeljev narodnoobrambene in revolucionarne organizacije Tigr na Primorskem. Spominsko ploščo bodo vzdali na hiši, kjer je Ivan Rudolf preživel del svoje mladosti. To je v pogovoru za naš časnik povedal Karlo Kocjančič, predstavnik Društva za negovanje rodoljubnih tradicij organizacije Tigr. Priprave za slovesnost v Podnanosu so se že začele, v njih pa sodelujejo Rudolfov soborec in sodelavec Ciril Kobal, ki sedaj živi na Markovcu v Koprju, občina Vipava in Krajevna skupnost v Podnanosu. Predsednik te skupnosti Stojan Vitežnik je dejal, da "bodo prebivalci Podnanosa zelo radi sodelovali pri proslavljanju Ivana Rudolfa, ker bo letos minilo tudi 100 let od njegovega rojstva." Rodil se je 7. novembra 1898 v Vrabčah, v sedanji sežanski občini.

Kar zadeva narodnoobrambno in revolucionarno delovanje Ivana Rudolfa (v člankih se je podpisoval Ivan Učenič, kar je bilo hišno ime po starših učiteljih), je treba poudariti, da je svojemu narodu in protifašističnemu delovanju posvetil največji del svojega življenja. Naloge pri tem so ga vodile iz Ljubljane, kjer je živel v emigraciji, tudi v Palestino in Egipt. V Kairu se je ves posvetil reševanju primorskih rojakov in Istranov

iz taborišč vojnih ujetnikov, ki so bili dotlej pomešani z italijanskimi vojaki. Že 20. junija 1941 so v taborišču Agan pri Aleksandriji ustanovili t.i. gardni oz. jugoslovanski bataljon, ki je sprva štel 300 mož, pozneje pa je narasel, in bil v sklopu britanske VIII. armade. Prof. Ivan Rudolf je v bataljonu užival "brezmejno zaupanje", ker je znal za vojaki primerno in navdušeno govoriti. Pozneje se je večina odločila za odhod v Jugoslavijo in tej odločitvi se Rudolf ni upiral, ni pa odšel z njimi. Iz tega obdobja naj omenimo tudi njegov načrt, da bi britansko letalstvo izvedlo letalski desant na Primorsko, toda ta načrt so opustili. V Kairu je Ivan Rudolf izdal list Bazo-vica, s podnaslovom *Berilo Jugoslovanskega odbora iz Italije*. Urednik lista je bil Ivan Učenič. Vsega je izšlo 135 števil. Sprva je bil list namenjen slovenskim gospodinjstvom pomočnicam v Egiptu, kasneje panekdanjem italijanskim vojakom Primorcem.

Po koncu druge svetovne vojne se je Ivan Rudolf šele po daljših zapletih vrnil v Trst, kjer se je dejavno vključil v javno delovanje. Bil je med ustanovitvi Slovenske demokratske zveze in kasneje podpredsednik te organizacije ter odgovorni urednik njenega glasila Demokracija. Umrl je 4. maja 1962 v Trstu.

M.

OD DIVAČE DO KOZINE PO AVTOCESTI

Medtem ko v slovenskem parlamentu potekajo polemične razprave med poslanci o spremembah programa gradnje avtocestnega omrežja, se dela pri gradnji tistih odsekov oz. prometnic, ki so določene z veljavnimi načrti, nemoteno nadaljujejo. Kar 8 mesecev pred predvidenim rokom je bil zgrajen 6,7 km dolg odsek avtoceste od Kozine do Divače. Pomemben je zlasti zato, ker je Slovenijo še bolj približal Kopru in Slovenski Istri. Predsednik državnega zbora Janez Podobnik je ob otvoritvi novega odseka takole ocenil pomen gradnje omrežja avtocest v Sloveniji: "Program razvoja te infrastrukture ni zgolj program slovenske vlade, še manj pa SLS, stranke, ki v vladi pokriva resor prometa in zvez. Projekt je nacionalnega pomena. Za njegovo uresničitev prispevajo in bodo prispevali vsi davkoplačevalci, še posebej pa vsi porabniki bencina."

Odsek od Divače do Kozine je stal ok. 5,3 milijarde tolarjev, promet pa že dosega pribl. 10 tisoč vozil na dan.

M.

DODATNA SREDSTVA ZA KULTURO

Svet kulture, tako ljubiteljske kot poklicne, je z velikim zadovoljstvom pozdravil nov zakon o kulturnem tolarju, ki ga je sprejel parlament. Poleg vsakoletnih sredstev za kulturo iz državnega proračuna (letos ok. 8% izdatkov) bodo v naslednjih šestih letih kulturnim pobudam zagotovili dodatnih 23 milijard tolarjev. Gre za nestranski projekt, ki so ga podprli skoraj vsi poslanci. Sredstva bodo namenjena sanaciji najbolj ogroženih spomenikov kulturne dediščine, približevanju mednarodnim standardom za splošno-izobraževalne knjižnice, ohranjanju dosežene ravni razvoja ljubiteljske kulture, izenačenju razvojnih standardov zanje itd.

Odtod bodo financirali tudi dela na arheološkem najdišču Tonovcov grad pri Kobaridu, obnove piranskega mestnega jedra, Pretorske palače v Koprju, gradov v Socerbu in Predjani, gradu v Vipolžah v Brdih, nekaterih sakralnih objektov na Primorskem, ter spomenikov, med njimi bolnišnice Franja nad Cerknem. V Postojni bodo dogradili prostore za Notranjski muzej, v Sežani pa zgradili prizidek k knjižnici.

M.

VSI ZA NAŠO BOLNIŠNICO

MARJANA REMIAŠ

Pred slabim letom se je s svečano predajo računalniškega perimetra octopusa Očesnemu oddelku bolnišnice v Šempetru zaključila dobrodelna akcija, ki jo je idejno pričel in vodil primorski izseljenec Ivan Curk. Približno pol leta po svečani predaji aparata, ki je bila 2. septembra lani, so se vsi severnoprimorski Lions clubi odločili, da s svojim finančnim vložkom poldruga milijona tolarjev (pribl. petnajst milijonov lir) začnejo dobrodelno akcijo za nabavo operacijskega mikroskopa, ki ga regijska bolnišnica dr. Franca Derganca v Šempetru sicer ima, a je letom primerno dotrajan. Lions clubi, ki so v namen medijske odmevnosti akcije pretekli teden sklicali tiskovno konferenco, so za dobrodelni projekt že pridobili primorska podjetja, banke in zavarovalnice. Generalna pokroviteljka akcije, ki bo svoj epilog ime-

la v soboto, 4. aprila, ob 20. uri v Hitovem športnem centru v Šempetru na dobrodelni prireditvi, sta Iskra Avtoelektrika z dvema milijonoma in pol ter novogoriški Hit s poldrugim milijonom tolarjev.

Operacijski mikroskop, ki ga organizatorji želijo kupiti s pomočjo sredstev, zbranih v humanitarnem projektu *Vsi za našo bolnišnico* in na dobrodelni prireditvi, je naložba, vredna nad osem milijonov tolarjev (ok. 80 milijonov lir).

Vsi, ki bi želeli pristopiti k akciji, ste vabljeni na dobrodelno prireditev 4. aprila ob 20. uri, v Hitov športni center v Šempetru, kjer se bodo predstavili primorski športniki: atleti, nogometaši, odbojkarji, kajakaši, avtomobilisti in demonstracijska skupina Edmund Čibež iz Predmeje. Za prešerno vzdušje, ki mu bo sledila ples in družabni večer, bodo poskrbeli člani glasbene skupine Faraoni.

PO OBISKU MINISTRA MARINČKA V TRSTU

OBRAČUN DOGOVOROV O SODELOVANJU

ERIK DOLHAR

Slovenski minister za znanost in tehnologijo dr. Lojze Marinček (na sliki Kroma) je 20. marca obiskal sedeže mednarodnih organizacij v Trstu, s katerimi sodelujejo slovenske raziskovalne organizacije ter rektorat univerze v Trstu.

Obisk je bil namenjen širitvi in poglobitvi sodelovanja, ki s tržaškimi institucijami že poteka, neposredna pobuda za obisk pa je prišla iz Mednarodnega centra za teoretsko fiziko (ICTP), s katerim ima Ministrstvo za znanost in tehnologijo Republike Slovenije sklenjen poseben dogovor o sodelovanju že od leta 1992.

Na tržaški univerzi je ministra dr. Marinčka sprejel rektor prof. L. Delcaro, ki je v pogovoru poudaril interes tržaške univerze za krepitev stikov s slovenskimi univerzami, s katerimi ima sicer tržaška univerza sklenjen dogovor o sodelovanju že od leta 1978. Predstavil je zgodovino tržaške univerze in njen razvoj in ob tem potrebo po regionalnem povezovanju in sodelovanju z bližnjimi univerzami v Ljubljani, Mariboru, Gradcu, Zagrebu, na Reki, v Salzburgu, Celovcu in na Dunaju. Ljubljanska univerza in ekonomska fakulteta v Trstu sodelujeta pri dveh multilateralnih projektih evropskega programa PHARE, na osnovi regionalnega povezovanja v okviru skupnosti Alpe-Jadran pa potekajo skupni programi na področju kemijskih študij, poletnih šol za ekonomijo ter za jezikovne in zgodovinske študije, vzpostavljen pa je tudi poseben program sodelovanja na področju prometa.

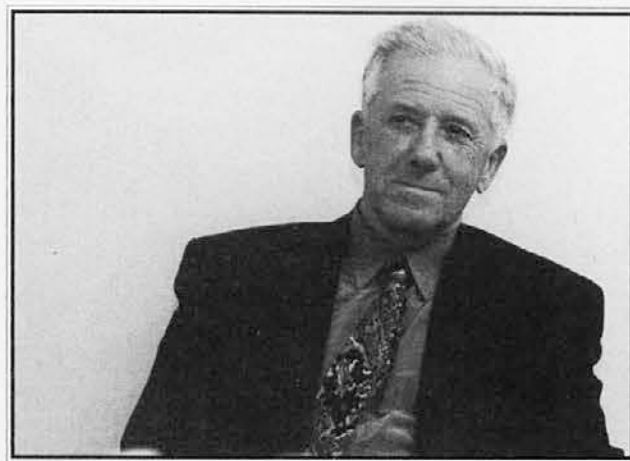
Rektor je podal pobudo, da bi bilo določeno število štipendij, ki jih italijanska vlada vsako leto namenja za države Srednje in Vzhodne Evrope (okoli 100 štipendij letno), namenjeno na osnovi reciprocitete za Slovenijo.

Minister dr. Marinček je izrazil tudi slovenski interes za krepitev sodelovanja med slovenskimi in tržaškimi univerzitetnimi institucijami ter ob tem poudaril, da so neposredni stiki med znanstveniki obeh strani že po tradiciji dobri ter da je bilo uresničenih že več pobud za skupne raziskave na področjih, kjer je geografska bližina pomembna.

Dogovorjeno je bilo, da obeh strani v bližnji prihodnosti izmenjata dokumentacijo o razpoložljivih programih na univerzah ter da potem obe strani pristopita k vzpostavitvi programa neposrednega štipendiranja študentov obeh slovenskih univerz.

Na Mednarodnem centru za teoretsko fiziko, ki si je na del ime po svojem ustanovitelju in nekdanjem direktorju, lani preminulemu Nobelovemu nagrajencu Abdusu Salam, je direktor centra prof. Miguel Angel Virasoro predstavil prizadevanja Mednarodnega centra, da postane prestižna mednarodna raziskovalna in izobraževalna

institucija na področju matematike in fizike. Memorandum o sodelovanju med ICTP centrom in Ministrstvom za znanost in tehnologijo RS je označil kot ustrezno pravno podlago za nadaljnje sodelovanje. ICTP center lahko nudi s svojimi programi in programi Sinhrotrona izobraževalne in raziskovalne možnosti slovenskim znanstvenikom, istočasno pa omogoča stike z deželami v razvoju in odpira možnost za prenos slovenskega znanja in izkušenj v tretji svet. Izrazil je željo po partnerstvu s slovenskimi institucijami v programih Evropske unije in predstavil Mednarodni razpis centra Partnerstvo v sodelovanju sever-jug. Izrazil je pričakovanje, da se bodo slovenske institucije in znanstveniki vključili v mednarodno mrežo, ki jo center s tem programom vzpostavlja. Naši strani bodo posredovali tudi predlog za sklenitev novega memoranduma, ki bo nudil formalno osnovo sodelovanju v skladu z možnostmi sodelovanja na osnovi partnerstva v programih.

Na Sinhrotronu Elettra je izvršilni direktor prof. Rizzuto predstavil kratko zgodovino nastanka Sinhrotrona in poudaril njegov mednarodni pomen, saj zdaj laboratorijske možnosti pospeševalnika upošteva 20 držav. Eksperimenti potekajo na 9 operativnih linijah, že v prihodnjem letu pa načrtujejo povečanje na 24 linij žarkov. Slovenski znanstveniki se v posamezne eksperimente na Sinhrotronu že vključujejo, predvidena pa je bila tudi vzpostavitev samostojne slovenske linije.

Minister za znanost in tehnologijo dr. Lojze Marinček je obiskal tudi Tržaški znanstveni park, ki je največji večsektorski park v Italiji, in si ogledal Mednarodni center za genetski inženiring in biotehnologijo (ICGEB) ter Mednarodni center za znanost in visoke tehnologije (ICS), ki je bil pred kratkim ustanovljen pod pokroviteljstvom UNIDO-a. Izražen je bil obojestranski interes za sodelovanje, direktorju novega ICS centra pa je minister podal vabilo za obisk v Sloveniji maja letos.

ITALIJANSKO PRAVO

NOVE KAZNI ZA DAVČNE PREKRŠKE

DAMJAN HLEDE

1. aprila stopijo v veljavo nove upravne sankcije za davčne prekrške, ki so jih uvedli zakoni št. 471, 472 in 473 iz leta 1997. Slednji niso spremenili zgolj višine posameznih kazni, ampak so predvsem uvedli na davčno področje nekatera načela, ki so bila doslej značilna le za kazensko pravo, kar je doslej povzročilo že precej polemik.

Na kritične pripombe skuša vlada odgovoriti s popravnim zakonom, ki pa v naslednjem mesecu zagotovo ne bo še stopil v veljavo, njegovi predpisi pa bodo veljali - tako pravijo - tudi za nazaj, in sicer od 1. aprila dalje, tako kot norme zgoraj omenjenih (popravljenih) zakonov, ki uvažajo reformo davčnih kazni.

Prvo načelo, ki si ga zakonodajalec izposoja od kazenskega prava, da bi ga uvedel tudi na področje davčnih (upravnih) sankcij, je načelo osebne kazni, po katerem se sankcije nanašajo na tisto osebo, ki je neposredno povzročila prekršek ali je zanj sokriva. Pod novim Damoklejevim mečem bodo torej predvsem profesionalci (davčni svetovalci) in legalni ali

pogodbeni predstavniki oz. pooblaščenca (predvsem torej legalni predstavniki družb). Odgovornost omenjenih predstavnikov davkoplačevalcev bo segala do 100 milijonov lir za vsak oporekan prekršek (25 milijonov, če bodo pristali na olajšano obravnavo), vse to pa pod pogojem, da predstavnik ni deloval namerno ali s hudo krivdo (*colpa grave*), ki se bo uresničila, ko bo predstavnik / svetovalec povzročil prekršek pri osnovnih davčnih obveznostih zaradi nepazljivosti in nestrokovnosti. Za primere prekrškov brez namernosti ali hude krivde pa si lahko predstavljamo (npr. družba, za katero bo v ta namen potrebna izrecna odločba občnega zbora) predhodno vzame v breme odgovornost dejanja, ki ga izvede njegov predstavnik.

Iz kazenskega prava je izposojeno tudi s prejšnjim povezano načelo legalnosti, po katerem je kazen predpisana samo dejanskemu avtorju prekrška, pri čemer pa se upoštevajo stopnja kršitve, osebno stanje kršitelja, morebitno ravnanje, ki se ga je držal, da bi odpravil ali omejil posledice prekrška. Kazenska obveznost ne bo prešla na dediče avtorja kršitve.

Določba, ki je povzročila precej kritik, je tudi tista, ki predvideva, da veljajo nove kazni tudi za "prekrške, ki niso še bili oporečeni in kaznovani pred vstopom v veljavo novih zakonov". Jasno je, da gre za protiustavno normo, in sicer za kršitev drugega odstavka petindvajsetega člena italijanske ustave, ki pravi da "ničče ne sme biti kaznovan, če kazni ne predvideva zakon, ki je postal veljaven že pred izvršenim dejanjem".

co, naj poseže in razčisti dvo-umna stališča, ki nastajajo ob izvajanju zakona iz leta 1927.

Ne pozabimo, da je ta zakon nastal v političnem obdobju, ko je država skušala uresničevati prisilno poenotitev države tudi na področju, kjer danes dobro vemo, da je zelo raznoliko od kraja do kraja.

Našo specifičnost predstavlja tudi in predvsem ustanova zemljiške knjige, lastnino pa jasno potrjujejo vloži in vpisi v straneh B - Lastnina (Proprietà) in C - Obremenitve (Aggravi).

DEŽELNA KONFERENCA O JUŠARSKIH IN SRENJSKIH PRAVICAH

SRENJE, VAŠKA SKUPNA LASTNINA (2)

MARKO LEGIŠA

Omembe vredno je še:

- posestvo "ab immemorabile" ter "stiridesetletno" priposestevanje: akti ter pričevanja so priloženi aktom o zemljiški odvezi (*esonero del suolo*).

Podobno stanje dobimo v številnih krajih naše dežele, posebno v Kanalski dolini, v deželi Veneto, kjer imamo t.i. "regole" v glavnem, na vsem ozemlju Avstroogrske monarhije, še zlasti seveda v Avstriji.

Še posebno pomembna je razsodba Kasacijskega sodišča iz Rima z dne 22.12.1938, ki določa na neizpodbiten način, da pravica do služnosti v Kanalski dolini zadeva zemljiške služnosti, ki jih je urejeval prej navedeni Cezarski patent št. 130 z dne 5. julija 1835 (na sliki), za katere ne pride v poštev zakon iz leta 1927 - *Riordinamento degli usi civici nel Regno*.

Med sodobnejšo zakonodajo, ki obravnava te aspekte, naj omenim:

- 34. člen zakona št. 991 z dne 25. julija 1952 - "Za družinske skupnosti na goratih območjih pri opravljanju kmetijskih in gozdarskih dejavnosti ter pašnje ni nobenih sprememb; te skupnosti lahko še naprej uživajo svoje premoženje in ga upravljajo v skladu s

statuti in običaji, ki so jih priznavale prejšnje pravice in prvotno stanje."

- 30. člen odloka predsednika Republike št. 1979 z dne 16. novembra 1952 - "Družinske skupnosti, v smislu 34. člena zakona, ohranjajo svojo samostojnost glede uživanja, upravljanja in organiziranja svojega kmetijskega, gozdarskega in pašniškega premoženja, ki je bilo pridobljeno z običaji - *laudo*."

- Evropska karta o krajevni avtonomiji, ki je bila odobrena v Strasburgu dne 15. oktobra 1985, sprejeta z zakonom št. 439 z dne 30. decembra 1989;

- zakon št. 97 z dne 31. januarja 1994 - Nova določila za gorata območja (Uradni list z dne 9. februarja 1994), s posebnim poudarkom na 3., 4. in 22. člen;

- DZ št. 3 z dne 5. januarja 1996 - Ureditev združenj ter konzorcijev med družinskimi skupnostmi na goratih območjih.

Dejavnost jusov-srenj je bila v zadnjih letih ovrednotena in obnovljena tudi z ustanovitvijo agrarne skupnosti jusov in srenj v tržaški pokrajini, ki danes združuje 27 jusov-srenj: 24 imajo že svoj lastni statut, 3 ga še urejujejo in dopolnjujejo. Celotna površina obsega približno 4.000 hektarjev.

Želimo povabiti naše župane in Kraško gorsko skupnost, da dejansko priznajo obstoj srenj, ker številni zadevni državni in deželni zakoni "de facto" že priznavajo obstoj jusov-srenj.

Priznanje pravne osebnosti tega dejstva ne spremeni (razsodba Kasacijskega sodišča dne 23. junija 1994, št. 6032).

Dežela naj izvaja zakon št. 3 iz leta '96 o priznanju statusa pravne osebnosti jusov-srenj in naj ga prilagodi evropskim standardom.

Dežela, ki ima na tem področju primarno kompeten-

AGRARNA SKUPNOST - SRENJE V TRŽAŠKI POKRAJINI O KONFE- RENCI V VILI MANIN

Na zadnji seji odbora agrarnih skupnosti oz. srenj tržaške pokrajine so prisotni ugodno ocenili nedavno deželno konferenco v vili Manin, ki predstavlja dodatno potrditev obstoja skupne vaške lastnine. Vrsta predavateljev iz vse države je poudarila, da gre za starodavno obliko lastnine, ki so jo priznavale vse vladavine. Kar zadeva področja, ki so bila do prve svetovne vojne pod Avstrijo, kot je poudaril tudi predsednik agrarnih

skupnosti Slovenije Rudi Šimac, je bilo preverjanje srenjskih zemljišč opravljeno in so bila zato tudi ta zemljišča vpisana v zemljiško knjigo. V pričakovanju na skupno slovensko, avstrijsko in severno-italijansko srečanje (na katerega se že pripravljajo naše srenje) so prisotni predstavniki tržaških srenj izrazili zahtevo, da deželna uprava nemudoma popravi pomanjkljivi deželni zakon št. 3/1996 in da si vzame kot vzor zakon št. 26/1996 dežele Veneto. V tem smislu pričakujejo jasne korake in dejanja zlasti naših izvoljenih predstavnikov.

AVTOMOBILIZEM

ZENIČ SE PREDSTAVLJA
V AMBICIOZNI
NOVI PREOBLEKI

ERIK DOLHAR

29-letni pilot s Cola Albert Zenič bo kot prvi za-
mejec tekmoval v Formuli 3. Svoje ambicije in nov
(oz. druge roke) dirkalnik Opel Dallara 2000 je pred-
stavil 27. marca v Hitovem casinoju Perla v Novi Gorici
(na sliki). Alberta smo najprej vprašali, kako je sploh
prišlo do tega kakovostnega skoka.

"O letošnji sezoni lahko po-
vem, da se je začela, ko se prejš-
nja ni še niti končala. Na kon-
cu lanske sezone smo videli, da
se zaključuje na skoraj najboljši
način, čeprav sem v slovenskem
prvenstvu osvojil odlične to-
čke šele na zadnji dirki. Evrop-
sko prvenstvo smo sklenili že
avgusta z zmago v moji kate-
goriji oz. generalni skupini N.
Takrat smo že začeli razmišljati
kako naprej. Nedvomno postane
opravljanje vedno istih stvari
že dolgočasno, zato vsako leto
z ekipo ciljamo na višjo stopni-
čko. No, ko se je lani sezona
končala na najboljši način z
zmago tako na evropskem pr-
venstvu kot na slovenskih tleh,
je bila to nedvomno tista spo-
doba, da smo napravili tisti
korak naprej, ki je morda tudi
zelo velik, saj je Formula 3 le luč
pod Formulo 1. Gotovo elek-
tronska tehnika ni tako na višji
kot v F1, vsekakor gre za zelo
zahtevno kategorijo, kjer so raz-
like med najboljšo deseterico
vozil manj kot pol sekunde. To

pomeni tudi zelo ogorčen boj
za najboljša mesta. Kar se leto-
šnjih rezultatov tiče, se zave-
dam, da bo težko ponoviti lan-
ski uspeh. Vsekakor bi bila pri-
boritev prostora v tisti zeleni lu-
či prvih mest, ki omogočajo na-
daljnje dirkanje v tej konkuren-
ci, velik uspeh."

**Bi nam lahko predstavil
svojo novoustanovljeno
ekipo AZETA RACING TEAM?**

Fantje so isti kot lani: Slavko
Lah iz Sežane, Mitja Colja, Ro-
bert Zenič, nov mehanik Igor Co-
sta iz Gorice, ekipo pa moram
še dopolniti s tržaškimi inž. To-
fettijem, ki trenutno sodeluje z
ekipo Prema iz Vicenze v sve-
tovnem prvenstvu Formule
3000. V ekipo smo letos vklju-
čili še dva pilota iz Trevisa, ki
bosta dirkala v skupini N, t.j. mo-
ji lanske skupini. Upajmo, da bo-
sta znala ponoviti moje rezul-
tate. Konkurenca je ostra, eden
od njiju je novinec, vsak vrhun-
ski rezultat pa bo dobrodošel.

KANALSKA DOLINA / SMUČARSKI SKOKI

TUDI V ZAMEJSTVU IMAMO
SKAKALCA: JANKA EHRLIHA

Po slavi slovenskega ska-
kalca Primoža Peterke v Planici,
smo naše cenjene bralce želeli
opozoriti, da se s smučarskimi
skoki nekdo ukvarja tudi pri nas.

Mnogim verjetno ni znano
(razen tistim, ki živijo v Kanal-
ski dolini), da je to 17-letni Janko
Ehrlich (na sliki), doma iz Žab-
nic v Kanalski dolini, ki tekmuje
za športni odsek gozdnih čuva-
jev (Gruppo sportivo della Guar-
dia Forestale). Letos je z italijan-
sko B državno reprezentanco
skakal v svetovnem pokalu B.
Ta je namenjen izključno še ne
polnoletni mladini, ki pa se na
nekaterih tekmah "glavnega"
svetovnega pokala skuša prebi-
ti iz kvalifikacij v petdeseterico
najboljših skakalcev, od katerih
nato še 20 odpade pred finalno
serijo. Letošnja sezona za Janka
ni bila preveč uspešna, vseeno
pa pravi, da je zadovoljen in upa,
da bo prihodnje leto bolje. Do-
bre možnosti ima namreč, da bi
se uvrstil v prvo reprezentanco,
saj je zmagal eno tekmo svetov-
nega pokala B, na končni lestvi-
ci pa je pristal na 35. mestu. Od
vsake reprezentance se kvalifi-
kacij svetovnega pokala udeleži
od 3 do 5 skakalcev. Jasno je,
da ta prodor ni lahek, upajmo
pa, da bo to našemu rojaku
kmalu uspelo. Ta čas obiskuje
višjo šolo na Trbižu, iz katere pa

seveda v zimskem času večkrat
izostaja zaradi raznih tekem po
Evropi, zadnje čase predvsem v
Franciji, kjer se je vsak teden
mudil od četrta do nedelje.
Janko je začel skakati pri enaj-
stih letih, pozneje, kot to poče-
njajo npr. v Sloveniji, tako da ni
nič čudnega, če v drugih velesi-
lah skakalnega športa največji
talenti pridejo prej na dan. O raz-
likah med skakalno šolo v Slo-
veniji in Italiji Janko meni, da za
to v matični domovini nedvom-
no obstaja večja tradicija, zara-
di česar se tudi več dečkov uk-
varja s tem športom. V Italiji treni-
rja v Predazzo, na Trbižu pa ne,
ker je tam skakalnica zastarela.
Na koncu letošnje sezone
Janka čakajo še nastopi na skan-
dinavski turneji, potem pa urno
nazaj v šolske klopi!

ED

ŠPORT

OBČNI ZBOR SLOVENSKEGA PLANINSKEGA DRUŠTVA GORICA

JUBILEJNO 50. ZBOROVANJE NA VRHU

V četrtek, 26. marca, je bil
v športno-kulturnem središču
Danica na Vrhu sv. Mihaela
jubilejni 50. občni redni občni
zbor Slovenskega planinske-
ga društva v Gorici. Številka
je res okrogla, vendar pa je
SPDG po nastanku starejše,
saj je bil obnovitveni občni
zbor decembra 1945. Zaradi
težav ob razmejitvi (septem-
bra 1947), ki so se nadaljevale
tudi v naslednjem letu, ob-
čnega zbora takrat niso skli-
cali. Po tistem prelomnem
obdobju je dejavnost nato
potekala redno in prav tako
so se redno sklicevali občni
zbori. Izbiira Vrha in ne Gorice
za jubilejni občni zbor je bila
v skladu z usmeritvijo, ki so
jo pri društvu sprejeli pred ne-
kaj leti. Z ozirom, da ima dru-
štvo člane v raznih krajih na
Goriškem, je prav, da tudi ob-
čni zbori potekajo v različnih

FOTO BUMBACA

krajih. Tako je SPDG že zbo-
rovalo v Sovodnjah, Štandre-
žu, Števerjanu. Letos je bil na
vrsti Vrh. Za tako izbiro je še
dodaten razlog: na Vrhu ima-
jo sedež Kraški krti.

Glede občnega zbora kot
takega naj povemo, da je po-

leg točk, ki so predvidene po
statutu, Zdenko Vogrič pred-
vajal film, ki je bil posnet pred
več kot dvajsetimi leti prav na
Vrhu, ob srečanju planincev.
Nadvse pozitiven račun ima-
jo letos smučarji.

SMUČARSKI SKOKI

DOTRAJANA PLANIŠKA VELIKANKA ZADNJIČ
GOSTILA FINALE SVETOVNEGA POKALA

**Navdušenje ob Pe-
terkovi osvojitvi sve-
tovnega pokala na fi-
nalu v Planici se še ni
poleglo, ko smo vam
dolžni še nekaj infor-
macij.**

Povrnimo se za trenutek k
finalu svetovnega pokala v
smučarskih skokih, ki je bil v
Planici od 20. do 22. marca. Pri-
prave na to veliko prireditev so
trajale vso zimo. Vsi ti napor
organizatorjev pa žal niso bili
dovolj, da bi prekrili dotrajnost
in zastarelost športnih objektov
v dolini pod Poncami. Tako se
je zadnji dan tekmovanja ustavi-
la zarjavela enosedežnica, ki za
skakalnico privede tekmovalce
do zaletišča, prav v trenutku,
ko so se ti peljali na vrh. Tako
so morali trenerji reševati svoje
varovance z majočicah se stol-
čkov! Lahko si predstavljate ne-
godovanje tekmovalcev... Od
koordinatorske svetovnega poka-
la Walterja Hoferja, ki je v tej
sezoni na prireditvah svetovne-
ga pokala deloval tudi v vlogi
direktorja tekmovanja kot član
tekmovalnega razsodišča, smo
izvedeli, da je Planica letos zad-
njič gostila finale svetovnega
pokala! Predlog komiteja za
skoke pri Mednarodni smučar-
ski zvezi FIS je, da bi se finale
preselil v Oslo. Planica sicer ne
bi izgubila tekme za svetovni
pokal, spremenili bi le termin:
na sporedu naj bi bila le pred
skandinavsko turnejo. Izkušnje
zadnjih let so namreč pokazale,
da so težave s pripravo skakal-
nice v toplem marčevskem vre-
menu vedno večje, zato bi bilo
veliko bolje finale izpeljati bolj
zgodaj in ga preseliti. Prihodnje
leto tako finala zagotovo ne bo
v Planici.

O infrastrukturi, ki je na vo-
ljo v Planici (na sliki), pa je Hofer
zaskrbljen: izjavil: "Manjka
tehnična oprema, ki je nujno
potrebna za nemoten potek tek-
movanja, sodniški stolp bi mo-
rali skorajda povsem prenoviti,
na vrhu zaletišča tudi ni pro-
stora, kjer bi se skakalci lahko
ogrevali pred nastopom. Letos

se je še posebej slabo izkazal
tudi povsem zastarel komuni-
kacijski stolp. Že na prvi pogled
je jasno, da so naprave dotraja-
ne in potrebne temeljite poso-
dobitve. Slovenija potrebuje tudi
sodobne skakalnice s plastično
podlago, ki najbrž ne sidiijo v
Planico, temveč tja, kjer uspe-
šno delujejo največji klubi. Za-
gotovo bi bilo zanimanje za po-
letno vadbo in tekmovanja v
Sloveniji veliko tudi med tujimi
reprezentancami. Gotovo je
skrajni čas, da se Slovenija loti
teh projektov, saj jo drugi neus-
miljeno prehitevajo!"

Na koncu se lahko le vpra-
šamo, kje bo Slovenija dobila
potrebna finančna sredstva za
to prepotrebno posodobitev ali
morda celo izgradnjo novih
infrastruktur.

ED

KOTALKANJE

VIPAVI DESET
POKRAJINSKIH
NASLOVOV, ISABELLA
LUCIGRAI NA DRŽAV-
NO PRVENSTVO

Kulturno-športno društvo Vi-
pava s Peči se lahko ponaša kar
s petimi pokrajinskimi prvaki in
desetimi naslovi. Najuspešnej-
ša sta bila začetnik Mattia Cu-
covaz in deželna mladinka Isa-
bella Lucigrai, ki sta zmagala ta-
ko v obveznih likih kot v pro-
stem programu (in torej kombi-
naciji). Na zmagovalni oder so
stopili še Cristina Sirotti, Mar-
tina in Monica Quaggiato, Ka-
rin Cucovaz, Tjaša Nanut, Serna
Lucigrai in Morena Vizintin.

Isabella Lucigrai je nato na
deželni fazi v prostem progra-
mu zasedla drugo mesto in se
tako uvrstila na državno prve-
stvo, ki bo julija v Bologni.

MLADINSKA ODBOJKA

TRINKO PRVAK,
VALOVKE V FINALU

Dijakinje slovenske srednje šo-
le Ivan Trinko iz Gorice so v če-
trtek, 26. marca, z zmago 2-0
proti vrstnicam iz Štaranca osvo-
jile naslov pokrajinskih pr-

vakinj, zdaj pa jih čaka še na-
stop na deželnem finalu.

Valove deklice Imse pa so v
prvi finalni tekmi za pokrajinski
naslov pred domačim občin-
stvom klonile pred večnim tek-
mecem iz Farre s 3-1. Povratna
tekma bo v petek, 3. t.m.

HOKEJ NA ROLERJIH

POLET KWINS V
FINALE ITALIJAN-
SKEGA POKALA

Poletovci so v nedeljo, 29. mar-
ca v Spinei zmagali še zadnjo
pokalno tekmo proti beneškim
Butchersom (4-1), ki so jim sle-
dili na lestvici, ter se tako uvr-
stili v finalni del, v katerem se
bo 12 najboljših ekip iz Italije
konec meseca v Roccarasu po-
tegovalo za osvojitev italijan-
skega pokala.

SMUČANJE

SIBILLA IN
CRISMANCICH
(DEVIN) SOLIDNA

Začetnik in naraščajnik SK De-
vin sta se na državnem finalu
"Ostržek" na Abetoneju uvrstila
v prvo polovico tekmovalcev
svoje kategorije.

HITRA HOJA

RUZZIER
DVAKRAT
"SVETOVNI"

Lonjerski hitrohodec Fabio
Ruzzier je na svetovnem pr-
venstvu v Kobeju na Japonskem
v kategoriji veteranov od 45. do
50. leta starosti zmagal tako v
ekipnem delu tekmovanja kot
med posamezniki.

JADRANJE

BOGATČEVA
ČETRTA, FURLANI
IN ČUPA TRETJA

Sirenina jadralka Arianna Bo-
gatec se je na predolimpijski re-
gati v Anziu pri Rimu uvrstila
na 4. mesto kategorije evropa.

Pred Gradežem pa je bila 5.
Trofeja Rotary za kategorijo
optimist. 3. mesto Jara Furlanija
in 6. Piculina sta omogočili, da
se je Čupa uvrstila na 3. mesto.

NAMIZNI TENIS

SMOLA KRASA NA
DRŽAVNEM
PRVENSTVU

Neapelj - Konec tedna je zgo-
niški Kras nastopil na državnem
prvenstvu za prvo, drugo in tret-
jo kategorijo. Krasovke so pri-
kazale dobro igro, a so imele ve-
liko smole predvsem zaradi bo-
lezni. Edino medaljo, srebrno, je
med tretjekategoricami osvo-
jila ženska dvojica Irena Rustja-
Jasmin Kralj.

TENIS

MOŠKA B LIGA: 2. kolo:
GAJA -Portogruaro 5-1

AMATERSKI NOGOMET

PROMOCIJSKA LIGA: JUVEN-
TINA - Capriva 0-2, Flumigna-
no - ZARJA/GAJA 97 0-0, PRI-
MORJE - Lucinico 1-0

1. AMATERSKA LIGA: VESNA-
San Lorenzo 1-0, SOVODNJE -
Romans 3-0

2. AMATERSKA LIGA: Natiso-
ne - MLADOST 7-1, BREG - Me-
deuzza 3-0, PRIMOREC - Ro-
ianese: prekinjena (2-1)

3. AMATERSKA LIGA: Pieris B
- KRAS 1-5, San Vito - BREG B
0-0, Union - ZARJA/GAJA B 0-4

ODBOJKA

MOŠKI: B1 LIGA: Sassuolo -
VAL LA GORIZIANA KMEČKA
BANKA 3-2

B2: Mec & Gregory's - SLO-
GA KOIMPEX 3-0

C: BOR - Rigutti 1-3, OLYM-
PIA Agraria Terpin - Fincantieri
3-2, Prevenire - SOČA UNITEC-
NO 3-0

D: VAL KOIMPEX - Buffet Toni
0-3, Travesio - NAŠ PRAPOR 2-3
ŽENSKA: B2: SLOGA KOIMPEX
NTKB - Baricella 3-1

C: Fiume Veneto - OLYMPIA
KMEČKA BANKA 1-3, VAL IMSA
BCC - Farra 3-0; OLYMPIA KME-
ČKA BANKA - VAL IMSA BCC 3-0

D: BOR FRIULEXPOT - SLOGA
SAVA 0-3

KOŠARKA

C LIGA: JADRAN NTKB - Ge-
mona 80-67 (37-28)

C2: skupina za obstanek:
Palmanova - DOM AGOREST
ROB ROY 74-70

D: skupina za napredovanje:
Goriziana - BOR RADENSKA 103-
96 (40-48), skupina za obsta-
nek: Drago Basket - KONTOVEL
83 - 66 (38-33), Superbasket -
CICIBONA PREFE.MARSICH 82-71

PROMOCIJSKO PRVENSTVO:
BREG - Pizzeria Spetic 65-70

V nedeljo, 29. marca, sta občini Števerjan in Brda v avstrijski vasi Globasnica na Koroškem, tik ob meji s Slovenijo, organizirali uspelo in res enkratno medobčinsko srečanje treh dežel "brez meja, senza confini, ohne Grenzen". Dan je bil namenjen predstavitvi gričevnatega področja, ki se dviga na desnem bregu reke Soče, severno od Gorice, prizorišče pa je bila majhna vasica v osrčju mrzlih in hribovitih Karavank. Na dnevnem redu je bil govor o kulturnih prireditvah in raznih pobudah, društvih, pevskih navadah, turističnih mikavnostih,

SREČANJE TREH DEŽEL V GLOBASNICI

MARJAN DRUFOVKA

skratka o življenju vseh treh slovenskih vasi. Števerjan, Brda in Globasnica se v različnih državah spopadajo z različnimi problemi. Veže pa jih eno - pripadnost slovenskemu narodu.

Srečanje se je začelo zgodaj jutraj s sveto mašo, pri kateri je z ubranim petjem sodeloval MePZ F.B. Sedej iz

Števerjana pod taktirko Bogdana Kralja. Sledil je nastop godbe na pihala Brda, zatem pa prigrizek, pri katerem smo Brici pokusili najslajše koroške specialitete; seveda nismo pogrešali niti domače kapljice. Upravitelji treh vasi so se tudi posebej sestali.

Trta, grozdje in nato vino so sad skupnega dela človeka in narave. In prav o bogastvu okolja in odgovornosti do

njega je bil govor v popoldanskem kulturnem programu. Zbrane sta pozdravila predsednik društva Globasnica in podžupan vasi Bernard Sadovnik. Spregovorili so tudi predstavnik zunanega ministrstva republike Slovenije, deželni glavar Christof Zernatto in župan občine Brda Franc Mužič. Števerjanski župan Hadrijan Corsi je poudaril, da sta na našem ozemlju vedno živa slovenska kultura in jezik. Spregovoril je tudi o delovanju občine in prikazal stvarno in jasno sliko le-te. Prišlo je do bogate izmenjave misli in izkušenj s področja politike in kulture v treh vaseh. Predstavniki občin so nato sklenili, da bodo tovrstna srečanja še priredili.

Spored se je nadaljeval s plesom domače folklorne skupine in nastopom zborov F.B. Sedej iz Števerjana in Rado Simoniti iz Brd, ki ga vodi Rozina Konjedic. Petju je sledil ogled videokasete s posnetki obeh briških vasi. Zbora sta zaokrožila prijetno vzdušje še s skupno, občuteno izvedbo Prešernove Zdravljice in poskočne Briške pesmi.

Sledila je predstavitev in pokušnja kakovostnih vin iz goriških Brd, neke vrste sejem, na katerem so števerjanski kmetovalci predstavili svoja ustekleničena vina.

V Globasnici, v osrčju avstrijskih Karavank, smo spoznali postavno in ponosno slovensko koreniko. Naj nam bo za zgled!

UMETNOST V KARATEJU

Goriški študijski center Karate Shotokan Sankaku Isonzo je povabil v Gorico japonskega slikarja in mojstra karateja Matsuyama Shuhei-ja. Razstavo japonskega umetnika so odprli v novi goriški likovni galeriji Il Mulino v ulici Morelli in je na ogled do konca meseca. Mojster stare japonske borilne veščine karate se je udeležil tudi večera s člani goriškega karate kluba in jim je v telovadnici na Rojcah prikazal svoje bogato znanje. Mojster Matsuyama je goriškim ljubiteljem karateja pokazal, kako se karate bogato oplaja z duhovnim življenjem, katerega umetnik lepo prikazuje v svojih slikah. Predsednik goriškega kluba Enrico Visintin in zvezni trener Giorgio Munafo skušata med svojim poučevanjem karateja na raznih goriških šolah, med katerimi tudi na slovenskih višjih šolah Cankarju in Zoisu, pokazati, kako je možno večino karateja združiti in oplemeniti z umetnostjo.

POMLADANSKO VABILO V NADIŠKE DOLINE Z GUBANCO

Gostinci iz Benečije, ki so včlanjeni v Združenje "Invito" (Vabilo) in v Slovensko deželno gospodarsko združenje, vabijo vse ljubitelje značilne beneške kuhinje na pomladanski obisk Nadiških dolin v znamenju gubance. Od petka, 3., do nedelje, 5. aprila, bodo namreč v okviru "dnevov gubance" ponudili vsem gostom kos značilnega krajevnega pečiva in primeren liker. To je le prva pobuda, ki je nastala v sodelovanju s proizvajalci gubance, in napoveduje še druge, ki bodo spremljale letošnje Vabilo na kosilo v Nadiške doline. Poleg SDGZ iz Čedad je pokrovitelj še Gorska skupnost Nadiških dolin. Na pobudo SDGZ bodo gubanco "proslavili" tudi v Trstu med posebnim večerom v petek, 3. aprila, v Gran Mala-Baru na Trgu S. Giovanni. Poleg rezine gubance in penečega se vina je predviden ob 20. uri tudi nastop harmonikarja Angelica Pive iz Tavorjane.

16

ČETRTEK
2. APRILA
1998

SKAVTSKI CHALLENGE

MATJAŽ RUSTJA

Tretja veja SZSO TS-GO skuša vsako leto organizirati eno ali dve skupni dejavnosti, da bi se njeni člani bolje spoznali, navezali prijateljske stike in bi tako prišlo do večje povezanosti med pokrajinama. V ta načrt spada tudi Challenge, ki je potekal v soboto, 21., in v nedeljo, 22. marca, med Sežano in Vipavsko dolino. Prijetna pokrajina, cerkvice, nekatere že obnovljene, druge pa v nekoliko slabšem stanju, in vasi, polne kraške idile, čeprav brez mladostniškega priliva, so nudile očarljiv okvir dvodnevne skavtske srečanju.

Challenge pomeni v angleščini izziv. Mladi roverji in popotnice sprejmejo ta izziv, da bi preizkusili svoje skavtske sposobnosti prilagajanja nepredvidnim in neznanim situacijam. Challenge pa se razlikuje od podobnih srečanj, ker sprejemajo udeleženci iz ziv ne samo kot posamezniki, ampak tudi kot del skupine. Mladi skavti, bilo jih je kar 24, so bili razdeljeni v osem skupin. Vsak mora torej preživeti dva dni v tesnem stiku s svojimi tovarišema in od povezanosti je odvisen tudi uspeh.

Challenge se je v soboto začel s kratko igro, ki je imela za cilj sestavo skupin. Voditelji

so nato peljali skupine do različnih vasi, od koder so roverji in popotnice začeli pohod do kraja, kjer so bile naslednje jutro postojanke. Na njih so morali skavti pokazati sposobnosti in znanje v plezanju, animaciji, prvi pomoči, prižiganju ognja, topografiji in meritvah, pripravi bivakov, prečkanju reke in šivanju. Srečanje se je končalo z razglasitvijo uspeha vseh skupin in nagrajevanjem prvih treh ter z mašo, ki jo je daroval openski župnik Zvone Štrubelj. Pesem slovesa je zaključila to nekoliko utrudljivo, a zadoščenja polno srečanje.

VODENI PRIHRANKI

CaRiGO

... ZA VARČEVALCE,
KI ZREJO V PRIHODNOST!

- Naložbe po meri.
- Poklicno upravljanje.
- Mednarodna razvejanost.

CaRiGO
CASSA DI RISPARMIO DI GORIZIA SPA

v sodelovanju s
FONDIGEST
GRUPPO CARIPLO

INFORMACIJE PRI
VSEH NAŠIH OKENCIH

BREZPLAČEN KLIC
NUMERO VERDE
167-846019

NOVA BANČNA PONUDBA "UPRAVLJANJE PRIHRANKOV CARIGO"

V zadnjih letih so finančna tržišča doživela globoke spremembe v obliki integracije v svetovnem merilu, kar je doprineslo nove, zanimive priložnosti. Danes lahko govorimo o enotnem, globalnem tržišču, ki se stalno spreminja. Istočasno smo priče nižanju obrestnih mer in zmanjševanju donosnosti domačih državnih vrednostnih papirjev, to pa sili varčevalce v iskanje novih oblik varčevanja, včasih tudi donosnejših, a bolj rizičnih. Za mnoge je postalo skoraj neizogibno poiskati nove rešitve izven državnih meja s porazdelitvijo naložb na tuja tržišča z namenom, da bolje zaščitijo in povečajo svoje premoženje. Vendar kako se znajti med neštetimi ponudbami, katere trge in vrednostne papirje izbirati, kako ocenjevati njihovo perspektivno rast in dnevno spreminjanje vrednosti?

Še predvsem danes je torej potrebno zaupati svoje prihranke izkušenim osebam, ki edine uspejo slediti stalnim spremembam in učinkovito nastopati na finančnih tržiščih. Prav zato se je Goriška Hranilnica - Cassa di Risparmio di Gorizia s.p.a. odločila, da v sodelovanju s Fondigest s.p.a. - Gruppo Cariplo (Fondigest je vodilno podjetje na področju upravljalnih sredstev, katerega je pred kratkim dnevnik Il Sole 24 Ore nagradil

kot najboljšega upravljalca na dobo od enega do 10 let) ponudi široko izbiro uslug in proizvodov: investicijske sklade, premoženjska upravljanja, upravljanja s skladi, življenjska zavarovanja.

V podrobnosti se finančno upravljanje sredstev ločuje v dve smeri: upravljanje bodisi vrednostnih papirjev (Gestione Patrimoniale Mobiliare) kot deležev investicijskih skladov (Gestione Patrimoniale in Fondi). Slednja ponudba združuje prednost posebej upravljanja premoženja s primerno razporeditvijo naložb, ki gredo od obveznic do delnic ali mešane izbire enih in drugih, domačih in tujih. Za vstop v premoženjsko upravljanje s skladi (G.P.F.) je potreben minimalni znesek 50 milijonov lir. Edini strošek predstavljajo komisije, ki se zaračunavajo od 0,10% do največ 0,30%. Odstop od investicije je možen za delni ali celotni znesek kadarkoli: v roku petih dni je izplačilo zagotovljeno. Dodatno prednost takega upravljanja označujeta prožna sestava začetne naložbe in hitrost, s katero se upravljalet prilagaja spreminjajočim se pogojem tržišča tako, da po potrebi tudi kasneje prehaja iz enega sklada v drugega in s tem stalno zagotavlja optimalno razporeditev naložbe, ne glede na višino vloženega zneska.

S ponudbo upravljanja premoženja želi torej Goriška Hranilnica - Carigo postati sogovornik za vse finančne potrebe varčevalcev: s strokovnostjo v vodenju naložb, s hitrim in učinkovitim delovanjem, s prožnim prilagajanjem najrazličnejšim pričakovanjem, s preglednostjo v upravljanju.